

T.C.  
ANKARA ÜNİVERSİTESİ  
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ  
İŞLETME ANA BİLİM DALI

# BANKALARDA FİNANSAL TABLOLARIN KONSOLİDASYONU

Yüksek Lisans Tezi

Fahrettin Özdemirci

Ankara - 2006

T.C.  
ANKARA ÜNİVERSİTESİ  
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ  
İŞLETME ANA BİLİM DALI

# BANKALARDA FİNANSAL TABLOLARIN KONSOLİDASYONU

Yüksek Lisans Tezi

Fahrettin Özdemirci

Tez Danışmanı  
Prof. Dr. Ercan Bayazıtlı

Ankara - 2006

T.C.  
ANKARA ÜNİVERSİTESİ  
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ  
İŞLETME ANA BİLİM DALI

## BANKALARDA FİNANSAL TABLOLARIN KONSOLİDASYONU

Yüksek Lisans Tezi

Fahrettin ÖZDEMİRÇİ

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ercan Bayazıtlı

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı

İmzası

Prof. Dr. Ercan Bayazıtlı

.....

Yrd. Doç. Dr. Cevdet Yiğit ÖZBEK

.....

Yrd. Dç. Dr. Orhan ÇELİK

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Tez Sınav Tarihi : 12.12.2006

# İÇİNDEKİLER

<b>İÇİNDEKİLER</b> .....	<b>İ</b>
<b>KISALTMALAR LİSTESİ</b> .....	<b>VI</b>
<b>GİRİŞ</b> .....	<b>1</b>
<b>BÖLÜM I</b> .....	<b>5</b>
<b>KISIM I</b> .....	<b>5</b>
<b>FİNANSAL TABLOLARIN KONSOLİDASYONU VE GENEL TANIMLAR</b> .....	<b>5</b>
<b>1. BANKALARDA FİNANSAL TABLOLARIN KONSOLİDASYONUNA DUYULAN İHTİYAÇ</b> .....	<b>5</b>
<b>2. KONSOLİDASYONUN AMAÇLARI VE YARARLARI</b> .....	<b>6</b>
<b>3. GENEL TANIMLAR</b> .....	<b>7</b>
3.1. FİNANSAL KURUMLAR VE KREDİ KURUMLARI .....	7
3.2. FİNANSAL KURUMLAR TOPLULUĞU VE GRUP .....	8
3.3. ANA ORTAKLIK BANKA .....	8
3.4. BAĞLI ORTAKLIKLAR .....	9
3.5. İŞTİRAKLER.....	9
3.6. BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR .....	10
3.7. AZINLIK HAKKI .....	10
3.8. KONTROL ETME GÜCÜ .....	10
3.9. ÖNEMLİ ETKİNLİK .....	11
<b>KISIM II</b> .....	<b>13</b>
<b>KONSOLİDASYONUN KOŞULLARI VE KAPSAMI</b> .....	<b>13</b>
<b>1 BANKALARDA FİNANSAL TABLO KONSOLİDASYONUNUN KOŞULLARI VE KAPSAMI</b> .....	<b>13</b>
1.1. FİNANSAL TABLOLARI KONSOLİDASYONA ALINACAK OLAN KURUMLARDA BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLER .....	13
1.2. FİNANSAL TABLOLARIN KONSOLİDASYONA ALINMAMA NEDENLERİ.....	14
1.2.1 Yardımcı Bankacılık Hizmetleri Sunan Kuruluşlar .....	15
1.2.2. Yabancı Ülkelerde Faaliyet Gösteren Bağlı Ortaklıklar.....	15
1.2.3. Yasal Sınırlamalar.....	17

1.3. KONSOLİDE EDİLECEK FİNANSAL TABLOLARDA ARANACAK KOŞULLAR.....	18
1.3.1. Konsolide Edilecek Bilanço ve Gelir Tablosunda Aranacak Koşullar.....	18
1.3.1.1. Değerleme Yönteminin Aynı Olması.....	18
1.3.1.2. Finansal Tabloların Aynı Tarihi Taşınması.....	18
1.3.1.3. Muhasebe Düzeninin Aynı Olması .....	19
1.4. KONSOLİDASYON ÖNCESİ YAPILACAK ELİMİNE İŞLEMLERİ .....	19
1.4.1. Bilançoların Konsolidasyonu Sırasında Yapılacak Elimine İşlemleri .....	20
1.4.1.1. Ana Kurumun Bağlı Kuruma Katılma Tutarının Giderilmesi .....	20
1.4.1.2. Ana Kurumun Katılım Tutarı İle Bağlı Kurumun Defter Kayıtları Arasındaki Farkın Tespiti.....	21
1.4.1.3. Topluluk Dışı Paylar ya da Azınlık Payları.....	21
1.4.1.4. Sabit Varlıklara İlişkin Giderme .....	22
1.4.1.5. Borç ve Alacaklarla Alım-Satım İlişkisinden Doğan Farkların Giderilmesi ....	23
1.4.1.6. Ödenmemiş Sermaye .....	24
1.4.1.7. Zararlar.....	24
1.4.1.8. Kâr .....	25
1.4.1.9. Avans ve Depozitolar .....	25
1.4.1.10. Karşılık Hesapları .....	25
1.4.1.11. Konsolidasyon Şerefiyesi.....	26
1.4.2. Gelir Tablosu Elimine İşlemleri .....	27
1.4.2.1. Kurumlar Arası Mal veya Duran Varlık Satışından Doğan Karların Giderilmesi .....	27
1.4.2.2. Kurumlar Arası Gelir ve Gider Tutarlarının Giderilmesi .....	28
1.4.2.3. Kurumlar Arası Ödenen Kâr Paylarının Giderilmesi .....	28
1.4.2.4. Bağlı Değer Niteliğindeki Satış Kârlarına İlişkin Düzeltme .....	29
1.4.2.5. Topluluk Dışı Gelir .....	29
1.4.2.6. Amortisman Giderlerinin Düzeltilmesi .....	29
<b>KISIM III.....</b>	<b>31</b>
<b>KONSOLİDASYON YÖNTEMLERİ.....</b>	<b>31</b>
<b>1. FİNANSAL TABLOLARI KONSOLİDASYONA ALINACAK ORTAKLIKLAR İÇİN KONSOLİDASYON YÖNTEMLERİ.....</b>	<b>31</b>
1.1. TAM KONSOLİDASYON YÖNTEMİ .....	31

1.2. ORANSAL KONSOLİDASYON YÖNTEMİ .....	34
1.3. ÖZSERMAYE YÖNTEMİ.....	39
TABLO 1: KONSOLİDASYON İŞLEMİNDE KULLANILACAK YÖNTEMLER .....	42
<b>KISIM IV .....</b>	<b>43</b>
<b>KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN DÜZENLENMESİ .....</b>	<b>43</b>
<b>1. KONSOLİDE BİLANÇO.....</b>	<b>43</b>
1.1. SATIN ALMA YÖNTEMİ.....	46
ÖRNEK: .....	47
1.2. BİR DEN FAZLA BAĞLI ORTAKLIĞIN BULUNMASI HALİNDE KONSOLİDE BİLANÇO	
DÜZENLEME TEKNİĞİ .....	48
ŞEKİL 1: ANA KURUM İLE BAĞLI KURUMLAR ARASINDA DOĞRUDAN İLİŞKİ BULUNMASI	
DURUMU.....	49
ŞEKİL 2: DOLAYLI İŞTİRAKLERDE ZİNCİRLEME KONSOLİDASYON.....	50
ŞEKİL 3: ANA KURUM İLE BAĞLI KURUMLAR ARASINDA DOLAYLI İLİŞKİ BULUNMASI	
DURUMU.....	51
1.3. EDİNME (SATIN ALMA) TARİHİNDEN SONRAKİ DÖNEMLERDE KONSOLİDE BİLANÇONUN	
DÜZENLENMESİ .....	51
ÖRNEK: KONSOLİDE BİLANÇO UYGULAMASI .....	52
<b>2. KONSOLİDE GELİR TABLOSU.....</b>	<b>69</b>
2.1. KONSOLİDE GELİR TABLOSU DÜZENLEME KURALLARI.....	69
2.1.1. Aynı Zaman Dilimine Ait Olmaları .....	69
2.1.2. İş Konularının Benzer Olması.....	69
2.2. KONSOLİDE GELİR TABLOSUNUN DÜZENLENMESİNDE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR ...	70
2.3. KONSOLİDE GELİR TABLOSUNU DÜZENLEME YÖNTEMLERİ.....	71
2.3.1. Bankalar ve Diğer Finansal Kurumlar Arasında Alım - Satım, Hizmet Sunumu	
Gibi Ticari İlişkinin Bulunması Durumu .....	72
2.3.2. Bankalar ve Diğer Finansal Kurumlar Arasında Alım- Satım, Hizmet Sunumu	
ve Kar Payı Ödemesi Gibi Ticari İşlem Yapılmaması Durumu .....	72
2.3.3. Kurumlar Arası Duran Varlık Alım Satımının Olması Durumu.....	73
2.3.4. Karşılıklı İştiraklerin Bulunması Durumunda Ortakların Dönem Karındaki	
Paylarının Hesaplanması.....	73
ÖRNEK: KONSOLİDE GELİR TABLOSU UYGULAMASI .....	75
<b>3. KONSOLİDE KAR DAĞITIM TABLOSU .....</b>	<b>87</b>

<b>4. KONSOLİDE DAĞITILMAMIŞ KARLAR TABLOSU</b> .....	<b>87</b>
<b>5. KONSOLİDE FON AKIM TABLOSU</b> .....	<b>88</b>
<b>6. KONSOLİDE NAKİT AKIM TABLOSU</b> .....	<b>89</b>
<b>7. KONSOLİDE ÖZKAYNAK DEĞİŞİM TABLOSU</b> .....	<b>89</b>
<b>8. KONSOLİDE NET ÇALIŞMA SERMAYESİ DEĞİŞİM TABLOSU</b> .....	<b>90</b>
<b>BÖLÜM II</b> .....	<b>91</b>
<b>KISIM I</b> .....	<b>91</b>
<b>FİNANSAL TABLOLARIN KONSOLİDASYONUNA İLİŞKİN MEVZUAT</b>	
<b>DÜZENLEMELERİ</b> .....	<b>91</b>
<b>1. TÜRK HUKUKUNDA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN</b>	
<b>DÜZENLEMELER</b> .....	<b>91</b>
1.1. SERMAYE PİYASASI DÜZENLEMELERİ .....	93
1.2. BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURULU’NUN DÜZENLEMELERİ .....	96
1.2.1. Kontrol Etme Gücünün Belirlenmesi .....	99
1.2.2. Finansal Tabloları Konsolidasyon İşlemine Dahil Edilecek Ortaklıklar .....	99
1.2.3. Finansal Tabloları Konsolidasyon Kapsamına Alınmayacak Ortaklıklar .....	100
1.2.4. Konsolide Finansal Tabloların Düzenlenmesine İlişkin Genel Esaslar .....	100
1.2.5. Konsolide Finansal Tablolarda Yer Alacak İlave Açıklama ve Dipnotlar .....	101
1.3. TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARI KURULU’NUN DÜZENLEMELERİ .....	102
<b>2. ULUSLARARASI DÜZENLEMELER</b> .....	<b>104</b>
2.1. ULUSLARARASI MUHASEBE STANDARTLARI (IAS) .....	105
<b>KISIM II</b> .....	<b>111</b>
<b>FİNANSAL TABLOLARIN KONSOLİDASYONU UYGULAMASINDA KARŞILAŞILAN</b>	
<b>SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ</b> .....	<b>111</b>
<b>1. FİNANSAL TABLOLARIN KONSOLİDASYONUNDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR</b>	
<b>VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ</b> .....	<b>111</b>
1.1. ENFLASYON MUHASEBESİ .....	111
1.2. DEĞERLEME .....	112
1.3. YERLEŞMİŞ BİR HESAP PLANI ZORUNLULUĞU .....	113
1.4. PERSONELİN EĞİTİMİ .....	114
1.5. HESAPLAR ARASI ÖRTÜŞME SORUNU .....	114
1.6. KONSOLİDE TABLOLARIN YARARLI OLMASINI SINIRLAYAN ETKENLER .....	115

<b>SONUÇ</b> .....	<b>117</b>
<b>TEZ ÖZETİ</b> .....	<b>120</b>
<b>ABSTRACT</b> .....	<b>121</b>
<b>KAYNAKÇA</b> .....	<b>122</b>

## KISALTMALAR LİSTESİ

AB	:	Avrupa Birliği
a.g.e.	:	Adı geçen eser
a.g.t.	:	Adı geçen tebliğ
a.g.y.	:	Adı geçen yönerge
a.g.s.	:	Adi geçen standart
APB	:	Accounting Principles Board (Muhasebe İlkeleri Kurulu)
BK	:	4389 Sayılı Bankalar Kanunu
Bkz.	:	Bakınız
BSMV	:	Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi
BDDK	:	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
c.	:	Cilt
ECU	:	European Currency Unit (Avrupa Para Birimi)
EEC	:	European Economic Community (Avrupa Ekonomik Topluluğu)
FASB	:	Financial Accounting Standards Board (Finansal Muhasebe Standartları Kurulu)
GATT	:	General Agreement on Trade and Tariffs (Tarifeler ve Ticaret Genel Anlaşması)
GVK	:	193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu
IAS	:	International Accounting Standards (Uluslararası Muhasebe Standartları)
IASB	:	International Accounting Standards Board (Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu)
IASC	:	International Accounting Standards Committee
IFRS	:	International Financial Reporting Standards (Uluslararası Finansal Raporlama Standartları)
IMF	:	International Monetary Fund (Uluslararası Para Fonu)
İMKB	:	İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
KİT	:	Kamu İktisadi Teşebbüsleri
KKDF	:	Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu
KURUL	:	Bankacılık Düzenleme Ve Denetleme Kurulu

KVK	:	5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu
md.	:	Madde
p.	:	Paragraf
s.	:	Sayfa
SEC	:	Securities Exchange Commission
SPK	:	Sermaye Piyasası Kurulu
SPKn	:	Sermaye Piyasası Kanunu
KHK	:	Kanun Hükmünde Kararname
OECD	:	Organization of Economic Cooperation and Development (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı)
ÖFK	:	Özel Finans Kurumları (Katılım Bankaları)
TBB	:	Türkiye Bankalar Birliği
TCMB	:	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
Tebliğ	:	Konsolide Mali Tabloların Düzenlemesi Bağlı Ortaklık, Birlikte Kontrol Edilen Ortaklık ve İştiraklerin Muhasebeleştirilmesi Standardı Hakkında Tebliğ
THP	:	Tekdüzen Hesap Planı
TFRS	:	Türkiye Finansal Raporlama Standartları
TMS	:	Türkiye Muhasebe Standartları
TPKKH	:	1567 Sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Kanun
TTK	:	Türk Ticaret Kanunu
TÜRMOB	:	Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği
UFRS	:	Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
UMS	:	Uluslararası Muhasebe Standartları
vd.	:	Ve devamı

## GİRİŞ

Sermaye piyasasındaki gelişmelere paralel olarak ülkemizde 1980’li yıllardan itibaren ana ortaklığın banka olduğu grup ve bağlı ortaklıklar yaygınlaşmıştır. Bankalar günümüzde “finansal süpermarket” gibi aktiflerinde leasing, faktoring, aracı kurum ve sigorta şirketini bağlı ortaklık olarak bulundurmaktadır.

Ekonominin dışa açılmasıyla birlikte finansal kurumların uluslararası faaliyetlerinin arttığı gözlemlenmiştir. Bu nedenle konsolidasyon konusundaki düzenlemeleri de ihtiva eden Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına adaptasyon gereksinimi de hızla artmıştır. Bu çerçevede, 5411 Sayılı Bankalar Kanunu<sup>1</sup> bankalara doğrudan ve dolaylı iştirakleri ile yönetim ve denetimine sahip oldukları ortaklıklarının finansal tablolarını konsolide etme zorunluluğu getirmiştir. Bu hüküm gereğince “Konsolide Mali Tabloların Düzenlemesi Bağlı Ortaklık, Birlikte Kontrol Edilen Ortaklık ve İştiraklerin Muhasebeleştirilmesi Standardı” Tebliği hazırlanmıştır. Bu tebliğ daha sonra “Bankaların Finansal Tablolarının Düzenlenmesine İlişkin Tebliğ”<sup>2</sup> ile yürürlükten kaldırılmıştır. Son Tebliğ’e göre, finansal kurumlar topluluğuna dahil bankalardan, ana ortaklık niteliğine sahip olup, tek başına veya topluluk içindeki diğer ortaklıklarla birlikte doğrudan veya dolaylı olarak veya diğer hissedarlarla beraberce/ortaklaşa bir ya da daha fazla finansal ortaklığı kontrol etme gücüne sahip olan bankalara bu Tebliğ’de belirtilen esaslara göre konsolide finansal tablolar düzenleme zorunluluğu daha önceki tebliğde olduğu gibi belirtilmiştir. Tebliğ gereğince finansal kurumlar topluluğuna dahil ortaklıkların finansal tabloları ana ortaklık olan bankanın finansal tabloları ile onun unvanı altında konsolide edilecektir. Daha önceki tebliğden farklı olarak Konsolidasyon Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun yayınladığı Türkiye Muhasebe Standartları uygulanarak yapılacaktır.

---

<sup>1</sup> 5411 Sayılı Bankalar Kanunu, 01.11.2005 Tarihli ve 25983 mükerrer sayılı Resmi Gazete.

<sup>2</sup> BDDK, “Bankaların Finansal Tablolarının Düzenlenmesine İlişkin Tebliğ” 8 Kasım 2006 tarih ve 26340 sayılı Resmi Gazete.

Konsolide finansal tabloların amacı, finansal kurumlar topluluğuna dahil ana ortaklık banka ile sermaye ve yönetim ilişkileri çerçevesinde bu bankanın kontrolünde olan bağlı ortaklıkların, iştiraklerin ve sınırlı iştiraklerin aktif, pasif, gelir ve giderleri ile gayri nakdi yükümlülüklerini tek bir ortaklıkmiş gibi göstererek<sup>3</sup>, topluluğun finansal durumu ve faaliyet sonuçları hakkında tasarruf sahiplerine, finansal yatırımcılara, denetim mercilerine ve ilgili diğer kişilere sağlıklı bilgi vermektir.

Konsolidasyon finansal endüstrinin bir sektöründe veya sektörleri arasında operasyonel kurumların/grupların sayısını azaltan bir birleşme veya devralma olarak tanımlanmaktadır.<sup>4</sup> Konsolidasyonun sözcük anlamı, birleştirmek, bir araya getirmektir. Konsolide, Fransızca kökenli bir sözcüktür. Sağlamaştırmak, takviye etmek anlamına gelmektedir. Hem finansal tabloların bir araya getirilmesi işleminde, hem de kamu maliyesinde geniş kullanım alanı bulmuştur. Konsolidasyonun muhasebe literatüründeki anlamı ise, sözlük anlamına paralel biçimde finansal tabloların “birleştirilmesi”dir.

Konsolidasyon; dört değişik anlamda kullanılabilir. Bunlar, finansal tabloların “birleşmesi”, “bileşmesi”, “birleştirilmesi” ve “bölünmesi”dir.<sup>5</sup>

“Finansal Tabloların Birleşmesi”, kurum birleşmelerini ifade için kullanılır. Kurum birleşmeleri, *centilmen anlaşmaları*, *konsorsiyumlar*, *joint-venture’lar konsernler*, *karteller* gibi hukuksal yapıda değişiklik yaratmayan türden olabileceği gibi, *holding*, *tröst* ve *tam birleşme (merger, füzyon)* gibi hukuki kişilikleri veya en azından hesapsal kişilikleri tamamen değiştiren, eskisinden farklı hukuksal ve hesapsal kişiliğe sahip yeni kurumlar ortaya çıkaracak biçimlerde de olabilir. “Finansal Tabloların Bileşmesi (Kombinasyon)” işlemi, bir kuruma ait şube, temsilcilik, büro gibi alt birimlerin hesaplarının merkezde toplanmasını ifade

---

<sup>3</sup> SEIDLER, Lee J., “Technical Issues in International Accounting, Multinational Accounting, A Research Framework for the Eighties”, UMI Research Press, Michigan, 1981, s.43.

<sup>4</sup> European Central Bank, “Mergers and Acquisitions Involving the EU banking Industry / Facts and Implications”, December 2000.

<sup>5</sup> GÜVEMLİ, Oktay, “Kurumlar Topluluğunun Muhasebe, Finansman, Vergi ve Ticaret Hukuku Açısından Yönetimi”, (İstanbul 1993), Marmara Üniversitesi Nihad Sayar Eğitim Vakfı Yayını, Yayın No: 451/684, s.3

eder. Bu durumda tüzel kişiliklerde herhangi bir değişiklik söz konusu olmayacaktır. Çünkü şubelerin farklı hesapsal kişilikleri bulunmasına karşın, merkezden bağımsız tüzel kişilikleri yoktur.<sup>6</sup> “*Finansal Tabloların Bölünmesi*” işlemi tersinden işleyen bir konsolidasyon sürecidir. Genelde kurum bölünmeleri, özelde ise kamu bankalarının bölünerek özelleştirilmesi uygulamasında kullanılan bir yöntemdir. “*Finansal Tabloların Birleştirilmesi (Konsolidasyon)*” ise bu çalışmada ele alacağımız esas konu olup, aralarında sermaye ilişkisi bulunan birden fazla ortaklığı tek bir ortaklıkmiş gibi görme ve değerlendirme amacı taşır.

Bankalarda finansal tabloların konsolidasyonu çalışmamız iki bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde finansal tabloları konsolide etmeye neden gerek duyulduğu, bu tabloların amacı ve sağladığı yararlarından söz edilecek, çalışmada sıklıkla kullanılan ve bilinmesi, konunun anlaşılmasını kolaylaştıracak olan kavramların açıklamasına yer verilecektir. Konsolidasyonun kapsamının ne olduğu; hangi kurumların konsolidasyona alınıp hangilerinin alınmayacağı konusu işlenecektir. Konsolidasyon uygulaması konusunda geliştirilen teknikler, konsolidasyon yaklaşımları ve bu süreç içerisinde, konsolide finansal tabloların düzenlenmesi öncesinde yapılacak elimine(netleştirme veya düzeltme ve giderme) işlemleri açıklanacaktır. Konsolide finansal tabloların neler olduğu, bunların nasıl hazırlandığı, konsolide bilanço ve gelir tablolarının ne şekilde düzenleneceği anlatılacaktır. Sayılan iki tablonun bir bakıma türevleri olan diğer fon tablolarının konsolide edilmesi, bilanço ve gelir tablosu kadar önem arz etmediğinden, bu tabloların konsolidasyonu konusu, kısaca anlatılacaktır. Konsolidasyon yöntemlerinden “*Tam konsolidasyon*”, “*Oransal Konsolidasyon*” ve “*Özsermaye Yöntemiyle Konsolidasyon*” ele alınacaktır.

İkinci bölümde konsolide finansal tablolarla ilgili hem uluslararası alanda hem de Türkiye’de yasal düzenlemelere temas edilerek konunun hukuksal boyutu incelenecektir. Ayrıca uygulamada karşılaşılan ve karşılaşılmaması muhtemel sorunlar

---

<sup>6</sup> 29.6.1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu, md. 50

ele alınarak çözüm önerileri getirilecek ve Bankalar Kanunu'na ilişkin Tebliğ ile ilgili değerlendirmeler yapılacaktır.

Çalışmanın oluşturulmasında “Bankaların Finansal Tablolarının Düzenlenmesine İlişkin Tebliğ”<sup>7</sup> ile Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nun yayınladığı “Konsolide ve Bireysel Finansal Tablolara İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 27) Hakkında Tebliğ”<sup>8</sup>, “İştiraklerdeki Yatırımlara İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 28) Hakkında Tebliğ”<sup>9</sup> ve “İş Ortaklıklarındaki Paylara İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 31) Hakkında Tebliğ”<sup>10</sup> esas alınmıştır.

---

<sup>7</sup> BDDK, “Bankaların Finansal Tablolarının Düzenlenmesine İlişkin Tebliğ” 8 Kasım 2006 tarih ve 26340 sayılı Resmi Gazete.

<sup>8</sup> TMSK, “Konsolide ve Bireysel Finansal Tablolara İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 27) Hakkında Tebliğ. Sıra No: 11”, 17.12.2005 tarih ve 26026 sayılı Resmi Gazete.

<sup>9</sup> TMSK, “İştiraklerdeki Yatırımlara İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 28) Hakkında Tebliğ, Sıra No: 12”, 27.12.2005 tarih ve 26036 sayılı Resmi Gazete.

<sup>10</sup> TMSK, “İş Ortaklıklarındaki Paylara İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 31) Hakkında Tebliğ, Sıra No: 14”, 31.12.2005 tarih ve 26040 sayılı Resmi Gazete.

# BÖLÜM I

## KISIM I

### FİNANSAL TABLOLARIN KONSOLİDASYONU

#### ve GENEL TANIMLAR

#### 1. Bankalarda Finansal Tabloların Konsolidasyonuna Duyulan İhtiyaç

Bir grubu teşkil eden bankalar ve diğer işletmelerin finansal tablolarını konsolide etmelerinin çeşitli amaçları olabilmektedir. Bu amaçlar, topluluğa hakim sermaye grubunun finansal ve yönetsel durumunu ve faaliyet sonuçlarını toplu halde tek bir tablodan izlemenin yanında kurum birleşmelerini ve birleşmeden çıkan sonuçları finansal tablolara yansıtmak ve finansal tablolardan yararlananlara gerekli bilgileri daha sağlıklı aktarabilmektir.<sup>11</sup>

Aynı ortak grubun sahip olduğu şirket sayılarının zamanla arttığını ve bu şirketlerin faaliyet alanlarının yurtiçinde ve yurtdışında yayıldığını bilinmektedir. Bu faaliyetlerin anlaşılabilir bir şekilde ortaklara ve üçüncü kişilere sunulması finansal tabloların konsolidasyonunu zorunlu kılmıştır. Özellikle holding şeklinde yapılanmış kurumlar topluluklarında finansal tabloların konsolidasyonu, ihtiyacın da ötesinde bir zorunluluk haline gelmiştir.

Finansal tabloların bir bütün hale getirilmesi şirketler grubu için önemlidir. Çünkü böylece gerçek bir iktisadi bütünü oluşturan ortak bir varlık meydana gelir.<sup>12</sup>

---

<sup>11</sup> AKDOĞAN, Nalan; TENKER, Nejat, "Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri", Lebib Yalkın Yayınları, 5. Baskı, İstanbul 1997.s.369

<sup>12</sup> BEKTORE, Sabri, "Konsolide Bilançolar, EİTİA Dergisi, Sayı", 1.,Eskişehir1973, S.13

## 2. Konsolidasyonun Amaçları ve Yararları

Konsolide tablolar, birbiri ile ilişkili olan iki veya daha fazla şirketin birleşik durumunu gösteren raporlardır. Konsolide finansal tablolarda bağlı şirketler, tek bir işletme gibi işleme tabi tutulurlar. Diğer finansal tablolardan farklı olarak birden fazla işletmenin işlemlerini ifade etmeleridir.<sup>13</sup>

Konsolide finansal tablolar, grubun faaliyetleriyle ilgili kişi ve kurumlar tarafından, grubun yatırım ve finansman politikalarının, finansal durumunun ve performansının değerlendirilmesi açısından, grubu oluşturan ortaklıkların kendi finansal tablolarına nazaran, daha anlamlı ve bilgi verici olarak kabul edilmektedir.

Birbiriyle fon akışı açısından ilişkili, yani alım-satım ilişkisi, borç-alacak ilişkisi içinde bulunan kuruluşların finansal tablolarının birbirinden bağımsız olarak ele alınması yanıltıcı sonuçlar ortaya koyabilmektedir. Konsolide tablolar, bu ilişkilerin arındırılmasını sağlayarak, sağlıklı değerlendirme yapma imkanı sağlayacaktır.

Mali tabloların konsolidasyonunun, kurumlar topluluğunun yönetiminde ayrı bir yeri vardır. Çünkü topluluğu oluşturan kurumların tüzel kişiliklerinde herhangi bir değişiklik söz konusu olmamaktadır. Konsolidasyon işlemi, ilgili ülke mevzuatınca ister zorunlu olsun, isterse olmasın hukuki bir sonuç yaratmaz<sup>14</sup>.

Finansal tabloların konsolidasyonunda kurum içi amaçlar ve kurum dışı amaçlar olmak üzere iki temel amaç güdülür. Kurum içi amaçlarla konsolide tabloların düzenlenmesi, yönetimin bu tablolardan yararlanması amacını taşır. Kurumların varlıkları, alacakları, borçları ve özkaynaklarının tutarı ve gerçek değeri bu tablolar sayesinde toplu olarak ortaya konulabilir.

---

<sup>13</sup> AKDOĞAN, Nalan, *TENKER, Nejat, a.g.e., s.369.*

<sup>14</sup> GÜVEMLİ, a.g.e., s. 32

Kurum dışı amaçlarla konsolide finansal tablolardan yararlananlar, pay sahipleri, olası yatırımcılar, borç verenler, mevduat sahipleri ile kamu otoritesidir. Bu grubun hedefleri bir önceki grubunkilerden farklıdır. Yönetim dışındaki ortaklar ve potansiyel yatırımcılar, bu tablolardan yararlanarak kurumdaki paylarının korunabilmesi, değerlerinin yükseltilmesi ve yeterli kâr payı dağıtılması olanaklarının tespitine çalışabilirler.

Konsolide finansal tablolar düzenlenmesinin bir diğer amacı da kontrol gücü ana ortaklıkta olan kurumlar topluluğunun ölçeğinin ve bu ölçeğe tahsis edilen topluluk özkaynağının belirlenmesidir.

### **3. Genel Tanımlar**

Konsolidasyon konusunda sıklıkla kullanılan kavramların açıklanması yararlı olacaktır.

#### **3.1. Finansal Kurumlar ve Kredi Kurumları**

Finansal kurumlar, bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, özel finans kurumları (Katılım Bankaları), finansal kiralama şirketleri, finansman şirketleri, faktoring şirketleri, sermaye piyasası aracı kurumları, risk sermayesi kuruluşları, portföy yönetim ve yatırım danışmanlığı şirketleri, yatırım ortaklıkları, genel finans ortaklıkları, yetkili müesseseler, gayrimenkul yatırım ortaklıkları, gibi hem yurt içinde kurulu, hem de yabancı ülke mevzuatına göre yurt dışında kurulu ortaklıklardır.

Kredi kurumları ise, ister kamu kurumları, isterse özel kesime ait bulunsun, işteğal sahası; (a) mevduat veya diğer geri ödenecek fonları kamudan

toplamak, (b) kendi hesabına kredi vermek olan kurumlardır.<sup>15</sup> Türkiye'de tanımın içine, Bankalar Kanunu'na tabi bankalar, Özel finans kurumları (yeni adıyla katılım bankaları), tarım kredi kooperatifleri ve birlikleri ve tasarruf sandıkları girmektedir. Buna karşılık Posta İdaresi ile finansal kiralama şirketleri kredi kurumu tanımına uymamaktadırlar.

### **3.2. Finansal Kurumlar Topluluğu ve Grup**

Hukuksal yönden birbirlerinden bağımsız olmakla birlikte, sermaye, yönetim ve denetim açısından birbiriyle ilişkili; planlama, organizasyon, finansman, sevk ve idare bakımından ana ortaklık çatısı altında hakim sermaye grubunca koordine edilen, finansal kurum niteliğine sahip bağlı ortaklıklar, iştirakler ve sınırlı iştirakler ile bu ortaklıkları doğrudan, dolaylı ve/veya beraberce kontrol gücüne ve katılan finansal ortaklıklar üzerinde önemli etkinliğe sahip, yurt içinde kurulu banka ana ortaklığından meydana gelen gruba finansal kurumlar topluluğu denir.

Grup: Ayrı tüzel kişilik altında faaliyet gösterecekler dahi, aynı sermayedar grubun kontrol ettiği, ana ortaklık banka altında; yurt içinde ve yurt dışında kurulu ortaklıklardan oluşan topluluğu ifade eder.<sup>16</sup> Tanımlardan anlaşılacağı üzere grup ve finansal kurumlar topluluğu aynı anlamda kullanılmaktadır.

### **3.3. Ana Ortaklık Banka**

Ana ortaklık banka: Bağlı ortaklıkları ve/veya birlikte kontrol edilen ortaklıkları bulunan ve gruba dahil ortaklıkların finansal tablolarının nezdinde konsolide edildiği Türkiye'de kurulu bankayı ifade eder.

---

<sup>15</sup> TEKİNALP, Ünal, "Türk Hukuku'nun "Bankalar ve Diğer Finansal Kurumların Yıllık Hesapları ve Konsolide Hesapları Hakkında 8.12.1986 Tarihli Konsey Yönergesi" Karşısındaki Durumu ve Uyumlaştırma İçin Öneriler Tebliği", İstanbul 1986.

<sup>16</sup> TMSK, TMS 27, Md.3-e.

### 3.4. Bağlı Ortaklıklar

Bağlı ortaklık; ana ortaklığın kontrolü altında faaliyet gösteren ortaklıkları ifade eder.<sup>17</sup>

Ana Şirket bağlı Şirket ilişkisi bir anonim Şirketin bağlı Şirket olarak yeni bir Şirket dzenlemesi yoluyla elde edebilir.<sup>18</sup> Bağlı Şirket ilişkisi faaliyetine devam etmekte olan bir Şirkete ait hisse senetlerini satın alması yoluyla da kurulabilir.<sup>19</sup> Bağlı Şirket ilişkisi çıkarların birleştirilmesi yoluyla da kurulabilir. Çıkarların birleştirilmesi yntemine göre bir Şirket diğer Şirketleri elde etmek için nakit vb. demek yerine kendi oy hakkına sahip hisselerini önermeyi daha uygun bulmaktadır. Bu durumda Şirket hissedarlarına, onların Şirketteki çıkarlarını satın almayı ve karşılık olarak da kendi hisselerini vermeyi önerir.<sup>20</sup>

### 3.5. İŞtirakler

İŞtirak: Ana ortaklık bankanın sermayesine katıldığı, üzerinde kontrolü bulunmamakla birlikte önemli etkinliğe sahip olduğu, yurt içinde veya yurt dışında kurulu bulunan ortaklığı ifade eder.

İŞtirak: Yatırımcı işletmenin, adi ortaklık gibi tüzel kiŐilięi olmayan işletmeler de dahil olmak üzere, iş ortaklığı veya bağlı ortaklık niteliğinde olmayan, ancak üzerinde önemli etkisinin bulunduğu iŐletmelerdir.<sup>21</sup>

---

<sup>17</sup> 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu, 01.11.2005 Tarih ve 25983 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete, md.3.

<sup>18</sup> GENTRY, James A.; JOHNSON, Glenn L.; "Finney and Miller's Principles of Accounting Introductory", Prentice-Hall Inc., Englewood New Jersey, 1971, s.580

<sup>19</sup> NOBES, Cristopher; PARKER, Robert, "Comparative International Accounting", Philip Allan Publisher Ltd., Britain, 1983, s.254,

<sup>20</sup> SMITH, David Roe., "Konsolidasyonda İlkeler ve Sorunlar", (ev.: SÜRMELİ, Fevzi), 10. Uluslararası Muhasebeciler Kongresi, 1972, Sidney, Avusturalya, s.104.

<sup>21</sup> TMSK, TMS 28, p.2.

### **3.6. Birlikte kontrol edilen ortaklıklar**

Birlikte kontrol edilen ortaklık: İş ortaklıkları ve adi ortaklıklar dahil olmak üzere, ana ortaklık bankanın bir ortaklık sözleşmesi çerçevesinde başka gruplarla birlikte kontrol ettiği, yurt içinde veya yurt dışında kurulu bulunan ortaklığı ifade eder.

Bir ekonomik faaliyet üzerindeki kontrolün sözleşmeye dayalı olarak paylaşılmasıdır. Bu kontrolün, sadece ekonomik faaliyetle ilgili stratejik finansal ve faaliyetle ilgili kararların, kontrolü paylaşan tarafların (ortak girişimciler) oy birliği ile mutabakatını gerektirdiği durumlarda varolduğu kabul edilir.<sup>22</sup>

### **3.7. Azınlık Hakkı**

Azınlık hakkı; bir bağlı ortaklıkta, söz konusu bağlı ortaklığın faaliyetlerinin net sonuçlarından veya net varlıklarından, gruba dahil olmayanlara ait paylara düşen kısmı ifade eder.

Azınlık payı: Bir bağlı ortaklığın net varlıklarının ve kar veya zararının ana ortaklık tarafından, doğrudan veya bağlı ortaklıkları vasıtasıyla dolaylı olarak, sahip olunmayan paylara isabet eden kısmını ifade eder.<sup>23</sup>

### **3.8. Kontrol Etme Gücü**

Bir işletmenin faaliyetlerinden fayda sağlamak amacıyla, söz konusu işletmenin finansal ve faaliyet politikalarını yönetme gücüdür.<sup>24</sup>

---

<sup>22</sup> TMSK, TMS 28, p.2.

<sup>23</sup> TMSK, TMS 27, p.4.

<sup>24</sup> TMSK, TMS 27, p.4.

Bir gerçek ya da tüzel kişinin diğer bir tüzel kişinin sermayesini ya da yönetimini doğrudan ya da dolaylı olarak kontrolü; tüzel kişinin doğrudan veya dolaylı olarak sermayesinin çoğunluğuna sahip olunması veya bu çoğunluğa sahip olunmama ile birlikte imtiyazlı hisselerin elde bulundurulması veya diğer hissedarlarla yapılan anlaşmalara istinaden oy hakkının çoğunluğuna tasarruf edilmesi veya herhangi bir suretle yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunu atayabilme ya da görevden alma gücünün elde bulundurulmasıdır. Tüzel kişinin ortaklık yapısına bağlı olarak, sermayenin çoğunluğuna sahip olunması için pay oranının asgari yüzde elli bir olması şartı aranmaz.<sup>25</sup>

### 3.9. Önemli Etkinlik

Bir yatırımcının doğrudan ya da dolaylı olarak (örneğin bağlı ortaklıkları vasıtasıyla) yatırım yapılan işletmenin oy hakkının % 20 ya da daha fazlasını elinde tutması durumunda, aksi açıkça ortaya konulmadığı sürece, söz konusu yatırımcının önemli etkisi bulunduğu kabul edilir. Diğer yandan, yatırımcının doğrudan ya da dolaylı olarak (örneğin bağlı ortaklıkları vasıtasıyla) yatırım yapılan işletmenin oy hakkının % 20'sinden daha azını elinde bulundurması durumunda ise; böyle bir etkinin bulunduğu açıkça ortaya konulmadığı sürece, söz konusu yatırımcının önemli etkisi bulunmadığı kabul edilir. Yatırım yapılan bir işletmeye başka bir yatırımcı tarafından önemli tutarda veya mutlak çoğunlukla sahip olunması, yatırımcı işletmenin önemli etkiye sahip olmasına engel teşkil etmez.<sup>26</sup>

Aşağıdaki hususların bir ya da birden fazlasının varlığı halinde bir yatırımcı işletmenin "önemli etkisinin" bulunduğu kabul edilir:<sup>27</sup>

a) Yatırım yapılan işletmenin yönetim kurulu ya da eşdeğer idari organında temsil edilme;

---

<sup>25</sup> BDDK, "Bankaların Kuruluş ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmeliği", 27 Haziran 2001 tarih ve 24445 sayılı Resmi Gazete, md.9/3.

<sup>26</sup> TMSK, TMS 28, P.6.

<sup>27</sup> TMSK, TMS 28, P.7.

b) Temettüler ya da diğer dağıtım kararları dahil olmak üzere, işletmenin politika belirleme süreçlerine katılma;

c) Yatırımcı işletme ile yatırım yapılan işletme arasında önemli işlemlerin gerçekleştirilmesi,

d) İşletmeler arasında yönetici personel değişimi; veya

e) İşletme için gerekli teknik bilginin sağlanması.

Önemli etkinlik, iştirak edilen ortaklığın finansal ve idari politikalarının oluşturulmasına katılma gücünü ifade eder. Ana ortaklık banka, iştirak edilen ortaklıkta nitelikli paya sahipse, aksi ispat edilmediği sürece, ana ortaklık bankanın o iştirakte önemli etkinliğe sahip olduğu kabul edilir. Başka bir yatırımcının önemli oranda veya çoğunluk mülkiyetini elinde bulundurması, ana ortaklık bankanın o iştirakte önemli etkinliğe sahip olmasına engel oluşturmaz.

## KISIM II

### KONSOLİDASYONUN KOŞULLARI ve KAPSAMI

#### 1 Bankalarda Finansal Tablo Konsolidasyonunun Koşulları Ve Kapsamı

##### 1.1. Finansal Tabloları Konsolidasyona Alınacak Olan Kurumlarda Bulunması

###### Gereken Özellikler

Mali tabloları konsolidasyona dahil edilecek olan kuruluşlarda bazı özelliklerin varlığı mutlak surette aranırken, bazı özelliklerin bulunması ise ana ortaklığın tercihine bırakılmıştır. Bir iştirak ya da bağlı ortaklığı konsolidasyona tabi tutarken gözetilmesi gereken kriterlerin en önde geleni, konsolide mali tabloların gerçek durumu yansıtabilme koşulunu sağlayıp sağlayamadığıdır.<sup>28</sup>

Finansal tabloların konsolidasyonunun kullanıcıları açısından anlamlı olabilmesi için finansal tabloları birleştirilecek kuruluşlarda aşağıda belirtilen özelliklerin bulunması gereklidir.<sup>29</sup>

- Ana ortaklığın bağlı ortaklıktaki sermaye payı veya oy hakkı çokluğunun bulunması,
- Ana ortaklığın bağlı ortaklık üzerindeki kontrol etme gücünün bulunması
- Ana ortaklığın bağlı ortaklık üzerindeki kontrolün sürekli olması

---

<sup>28</sup> TÜRKER, Murat, “Bankacılık Sisteminde Mali Tabloların Konsolidasyonu Ve Denetimi”, T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulu Başkanlığı Yetki Etüdü, s.14, Ankara 1997.

<sup>29</sup> SÜRMEİ, Fevzi, “Ana Şirket İle Bağlı Şirket Arasındaki Bilanço: Konsolide Bilanço”, Eskişehir İTİA Dergisi, Cilt IX, Sayı 2, Haziran 1973, s.181

gerekir.

- Ana ortaklığın muhasebesi ile bağı ortaklığın muhasebesi arasında benzerlik olmalıdır.

## **1.2. Finansal Tabloların Konsolidasyona Alınmama Nedenleri**

Bazı kurumların finansal tabloları, finansal tablolarının yapısından ya da kuruluşun özel durumundan dolayı konsolidasyon kapsamına dahil edilmeyebilir.

Aşağıda belirtilen durumlardan herhangi birinin varlığı halinde, ilgili bağı ortaklığa ait mali tablolar konsolidasyon kapsamına alınmaz.

1- Grubun bağı ortaklık üzerindeki kontrolünün geçici olması,

2- Grubun sahip olduğu sermaye payı veya oy hakkı veya yönetimin çoğunluğunu belirleme hakkının, bağı ortaklığı kontrol etme gücünü sağlamaması ya da sözleşme veya mevzuat hükümleri nedeniyle ya da diğer zorlayıcı nedenlerle bağı ortaklığın kontrol edilmesinde grubun sürekli olarak bir kısıtlama ile karşılaşması,

3- Bağı ortaklığın uzun dönemli ciddi kısıtlamaların bulunduğu bir ortamda faaliyet göstermesi nedeniyle, grubun bu ortaklığın üzerindeki kontrolünün imkansız hale gelmesi,

4- Resmi makamlardan alınacak belgelerle belgelenmesi kaydıyla, konsolide finansal tabloların düzenlenmesi için gerekli finansal tablo ve bilgilerin ana ortaklık bankaca elde edilmesinde yasal sınırlamalar ile yurtdışındaki farklı ortaklıkların sahip oldukları muhasebe düzenleri bakımından önemli kısıtlamaların mevcut olması.

Aktif toplamları ana ortaklık bankanın aktif toplamının yüzde birinden az olan kredi kuruluşu veya finansal kuruluş niteliğindeki bağı ortaklık, iştirak ve birlikte kontrol edilen ortaklık payları toplamının, ana ortaklık bankanın aktif

toplamının yüzde beşini aşması halinde, bu oranı aşmamak kaydıyla konsolide edilmeyecek ortaklıklar ana ortaklık banka tarafından belirlenir.

Bir bağlı şirket Grup içerisindeki diğer şirketlerin faaliyet konuları ile kendi faaliyet konusunun farklı olması sebebiyle konsolidasyon kapsamı dışında bırakılmaz. Bu gibi bağlı şirketlerin konsolide finansal tablolara dahil edilmesi ve ilave bilgilerin dipnotlarda belirtilmesi sayesinde bağlı şirketlerin değişik faaliyet konuları hakkında gerekli bilgiler finansal tablo okuyucularını sunulmuş olur.<sup>30</sup>

### **1.2.1 Yardımcı Bankacılık Hizmetleri Sunan Kuruluşlar**

Bankayla doğrudan ilişkili olan ve bankanın bir departmanı şeklinde çalışan yardımcı bankacılık hizmetleri sunan kuruluşlar vardır. Bu kuruluşlar finansal kurum olmamakla birlikte teknik, elektronik, danışmanlık ve veri işleme hizmetleri gibi hizmetler sunarlar. Örneğin, bir bankanın iştiraki olan ve sadece bankacılıkla ilgili dokümanların hazırlanmasıyla uğraşan matbaa işletmesi, bankaların müşteri istihbaratını temin etmek üzere kurdukları ya da sermayesine katıldıkları istihbarat kuruluşları veya görevi sadece bankanın bilgi işlem sistemini yapılandırmak, gerekli teçhizat ve donanımın üretim, onarım ve bakımını üstlenmek olan firmalar, eğer yukarıda sayılan asgari şartları taşımakta iseler konsolidasyona alınırlar.<sup>31</sup>

### **1.2.2. Yabancı Ülkelerde Faaliyet Gösteren Bağlı Ortaklıklar**

Genel kabul görmüş muhasebe ilkelerinde konsolidasyon işlemi için Bağlı ortaklığın hangi ülkede olduğuna bakılmayacağı belirtilmiştir. Ancak uygulamada söz konusu ortaklığın bir başka ülkede bulunması durumunda, genellikle bu yabancı ülkenin iktisadi ve siyasi istikrar içinde olup olmadığına bakılmaktadır. Yabancı ülke bu açılarından istikrarlı bir ülke ise, bağlı kurumun finansal tabloları

---

<sup>30</sup> TMSK, TMS 27, p..20.

<sup>31</sup> TÜRKER, ,a.g.e. s.18

birleştirme konusu yapılmaktadır. Bağlı ortaklığın ekonomik ve politik istikrarın bulunmadığı bir ülkede faaliyet gösteriyor olması durumunda bu kurumun finansal tabloları da birleştirme dışı tutulabilecektir. Ekonomik istikrar kriteri olarak özellikle kr ve sermaye transferine izin verilmesinin arandığını da belirtmek gerekir<sup>32</sup>. Ana ortaklığın, bağlı ortaklıkların uzun dönemli ciddi kısıtlamaların bulunduğu bir ortamda faaliyet göstermesi nedeni ile bu ortaklıkların üzerindeki kontrolünün imkansız hale gelmesi durumunda da yine bağlı ortaklığı konsolidasyonunun dışında bırakmak gerekli olacaktır.

Yabancı ülkedeki bağlı ortaklıklar, grup içindeki diğer ortaklıklara göre, yüksek enflasyonist bir ortamda faaliyet gösteriyorsa, bu ortaklığın konsolidasyon dışı bırakılması da bir dereceye kadar savunulabilir.

Türkiye’de kurulu bulunan bankaların yurtdışındaki şubelerine ait mali tabloların bankanın yurtiçindeki faaliyetlerine ilişkin mali tabloları ile konsolide edilmesi şarttır.<sup>33</sup>

Yurtdışındaki şubelerin finansal tabloları, bu Yönetmelikte yer alan esaslara uygun olarak düzenlenmemiş ise, konsolide finansal tabloların hazırlanması sırasında gerekli düzeltmeler yapılarak bu Yönetmelikte yer alan muhasebe ilkelerine uygunluk sağlanır.

Yurtdışındaki şubelerin finansal tabloları farklı muhasebe politikaları benimsenerek düzenlenmiş ise, muhasebe politikalarının neden olduğu farklılıklar, bu Yönetmelikte belirtilen esaslar çerçevesinde ortak muhasebe politikaları uygulanarak, konsolide finansal tabloların hazırlanması sırasında giderilir. Muhasebe politikalarının neden olduğu farklılıkların tam olarak hesaplanması imkansız ise, düzeltme işlemi belli varsayım ve tahminlere göre yapılır ve bu varsayım ve tahminler dipnotlarda açıklanır.

---

<sup>32</sup> GÜVEMLİ, a.g.e. s. 32

<sup>33</sup> BDDK, “Muhasebe Uygulama Yönetmeliği”, 22 Haziran 2002 tarih ve 24793 mükerrer sayılı Resmı Gazete, m. 26.

Yurtdışındaki şubelerin finansal tabloları, banka merkezinin finansal tablolarının düzenlendiği tarih esas alınarak konsolide edilir.

Yurtdışındaki şubelerin aktif ve pasif kalemleri “tam konsolidasyon” yöntemi uygulanarak konsolide bilançoya alınır. Yurtdışı şubelerin varlık, kaynak, gelir ve giderlerinin, nazım hesaplarının yüzde yüzünün merkezin varlık, kaynak, gelir, giderleriyle ve nazım hesaplarıyla birleştirilmesi sağlanır. Bankanın yurtdışı şubelerinin ve yurtiçi birimlerinin aktif ve pasif hesapları toplanır. Banka merkezi ile yurtdışı şubelerin birbirlerinden olan alacak ve borçları karşılıklı indirilir.

Yurtdışındaki şubelerin gelir ve giderleri, tümüyle konsolide gelir tablosuna alınır. Konsolidasyona alınan yurtiçi-yurtdışı birimler arasındaki işlemlerden doğan gelir ve giderler karşılıklı olarak silinir.

Merkez ve yurtdışı birimler arasındaki önemli uygulamalar konsolide finansal tablo dipnotlarında belirtilir ve bu uygulamaların varlık, kaynak, finansal durum ve kâr/zarara olan önemli etkileri açıklanır. Yurtdışı şubelerin buldukları ülke ve şehirler, aktif ve mevduat büyüklükleri ve konsolide finansal tabloların farklı kalemlerinde kullanılan değerlendirme yöntemleri, değer düzeltmelerinde kullanılan yöntemler bilanço ve kâr ve zarar cetvelinin dipnotlarında açıklanmalıdır.

### **1.2.3. Yasal Sınırlamalar**

Konsolide finansal tabloların düzenlenmesinde yurt dışındaki bağlı ortaklıkların finansal tablolarının ve gerekli diğer bilgilerin ana ortaklıkça elde edilmesinde yasal sınırlamaların bulunmaması gereklidir. Gerekli bilgilerin elde edilmesinde önemli kısıtlamaların mevcut olması halinde bu kurumların finansal tabloları da konsolidasyondan muaf tutulacaktır.

### **1.3. Konsolide Edilecek Finansal Tablolarda Aranacak Koşullar**

Finansal tabloların konsolidasyonu, bu tablolarda yer alan tutarların toplanıp çıkarılmasıyla gerçekleştirilir. Ancak konsolide edilecek finansal tabloların kimi koşullara sahip olması gerekir. Bu koşullar üzerinde bilanço ve gelir tabloları ayrı ayrı ele alınarak aşağıda durulmuştur.

#### **1.3.1. Konsolide Edilecek Bilanço ve Gelir Tablosunda Aranacak Koşullar**

##### **1.3.1.1. Değerleme Yönteminin Aynı Olması**

İki kuruluşun konsolidasyonu yapılacak finansal tabloları aynı değerlendirme yöntemi ile değerlendirilmiş olmalıdır. Değerleme yöntemleri farklı olan iki finansal tablonun konsolidasyonunda, farklı değerlerde iki tutarın bir araya getirilmesi durumu ortaya çıkar.

Konsolide finansal tablolara dahil olan şirketlerin herhangi birinin finansal tablolarının benzer işlemler ve benzer koşullardaki diğer olaylar için farklı muhasebe politikaları kullanılarak hazırlanmış olması durumunda, konsolide finansal tabloların hazırlanması sırasında ilgili şirketin finansal tablolarında gerekli düzeltmeler yapılır.<sup>34</sup>

##### **1.3.1.2. Finansal Tabloların Aynı Tarihi Taşınması**

Ana ortaklığın muhasebe dönemleri ile konsolidasyona dahil edilecek bağlı ortaklıkların muhasebe dönemleri uyumlu olmalıdır. Başka bir deyişle; gruba dahil bütün ortaklıklar için bilanço kapanış günü aynı gün olarak kabul edilmiş olmalıdır. Eğer kapanış tarihleri arasında bir süre varsa, bu durumda ya ara dönem

---

<sup>34</sup> TMSK, TMS 27, p. 29.

finansal tabloları hazırlanmalıdır. Uyumlaştırma yapılsa bile süre hiçbir surette 3 aydan fazla olamaz.<sup>35</sup>

### **1.3.1.3 Muhasebe Düzeninin Aynı Olması**

Konsolidasyon çalışmalarının sağlıklı yürütülmesi ve tutarlı sonuçlara ulaşılması için finansal tabloları konsolide edilecek kuruluşların muhasebe hesap planlarının, bilanço ve gelir tablolarının biçimleri ile bilanço ve gelir tablosu kalemlerinin ve içeriklerinin aynı olması gereklidir.

Konsolide finansal tablolara dahil olan şirketlerin herhangi birinin finansal tablolarının benzer işlemler ve benzer koşullardaki diğer olaylar için farklı muhasebe politikaları kullanılarak hazırlanmış olması durumunda, konsolide finansal tabloların hazırlanması sırasında ilgili şirketin finansal tablolarında gerekli düzeltmeler yapılır.<sup>36</sup>

## **1.4. Konsolidasyon Öncesi Yapılacak Elimine İşlemleri**

Konsolidasyona alınan ortaklıkların birbirleri arasındaki ticari ilişkilerden doğan işlemlerin konsolide tablolarda mükerrer olarak yer almaması açısından, konsolidasyon esnasında ilgili tutarların giderilmesi ve arındırılmasına elimine (netleştirme) işlemi denilmektedir.<sup>37</sup>

---

<sup>35</sup> TMSK, TMS 27, p. 26-27.

<sup>36</sup> TMSK, TMS 27, p. 29.

<sup>37</sup> TÜRKER, a.g.e., s.26.

### **1.4.1. Bilançoların Konsolidasyonu Sırasında Yapılacak Elimine İşlemleri**

Bilançoların konsolidasyonu sırasında yapılacak elimine işlemleri aşağıdaki gibidir.

#### **1.4.1.1. Ana Kurumun Bağlı Kuruma Katılma Tutarının Giderilmesi**

Konsolidasyon kapsamına alınan bağlı ortaklıkların birbirleriyle yaptıkları her türlü işlem ve bu işlemlere ilişkin hesaplar karşılıklı olarak silinerek mali tablolara yansıtılmaz.

Birbiriyle iştirak ilişkisi içinde olan bir ana ortaklık ile bağlı şirketin bilançolarının salt toplanması halinde, konsolide bilançoda bazı kalemler iki kez gözükmüş olacaktır. Birinci kez hem konsolide bilançonun aktif tarafında ana ortaklığın bilançosundaki iştirakler kalemi olarak, hem de bağlı ortaklığın bilançosunda iştirakleri temsil eden varlık değerleri olarak; ikinci kez ise, konsolide bilançonun pasif tarafında, iştiraki temsil eden ortaklığın özsermayesi, aynı şekilde bağlı ortaklığın iştirake düşen sermayesi olarak görülecektir. Bu nedenle konsolide finansal tabloların düzenlenmesi sırasında ana ortaklığın iştirakler kalemi ile bağlı ortaklığın sermaye kalemi birbirinden mahsup edilerek yok edilir.

Bankalarca uygulanan Tekdüzen Hesap Planı ve İzahnamesine göre bağlı ortaklıklar, iştirakler ile teminata verilenler hariç bağlı menkul kıymetler hesaplarında izlenen hisse senetlerinden borsaya kote edilmiş olanlar elde etme maliyeti, borsa değeri veya özsermaye yöntemi ile, borsaya kote edilmemiş olanlar ise elde etme maliyeti veya özsermaye yöntemi ile değerlendirilebilir. Ana kurum varlıkları arasında yer alan bu tutar, bağlı kurum sermayesiyle, konsolidasyon sırasında karşılıklı olarak elimine edilir. Böylece konsolide bilançoda, ana kurumun iştirak payı, ve bağlı kurumun sermayesinin bu iştirak payı kadar tutarı yer almayacaktır.

Grup içi bakiyeler, işlemler, gelir ve giderler tamamen elimine edilir. Gelir, gider ve temettüleri dahil olmak üzere, grup içi bakiyeler ve işlemler tamamen

elimine edilir. Grup içi işlemler nedeniyle oluşan ve stoklar ve maddi duran varlıklar gibi varlıkların maliyetine dahil edilen kar ve zararlar tamamen elimine edilir.<sup>38</sup>

#### **1.4.1.2. Ana Kurumun Katılım Tutarı İle Bağlı Kurumun Defter Kayıtları Arasındaki Farkın Tespiti**

Grubun her bir bağlı ortaklıktaki yatırımının defter değeri ile her bir bağlı ortaklığın sermayesinin gruba ait olan kısmı netleştirilir.

Ana kurum katılım tutarı ile bağlı kurumun defter kayıtlarındaki sermaye değeri arasında fark olabilir. Ana kurumun bu payları edinmesi sırasında ortaya çıkabilecek olan bu fark, olumlu ya da olumsuz olabilir. Yani, ana kurumun katılım tutarı, bağlı kurum sermayesinin değerine eşit olabileceği gibi, bu değerden yüksek ya da düşük olabilir. Fark, birleştirilmiş bilançoda ayrıca gösterilir.<sup>39</sup>

#### **1.4.1.3. Topluluk Dışı Paylar ya da Azınlık Payları**

Azınlık payları, konsolide bilançoda ana ortaklığın özkaynaklardaki payından ayrı olarak özkaynaklar içerisinde gösterilir. Grubun kar ya da zararından azınlık paylarına isabet eden tutar da ayrıca gösterilmelidir. Kar ya da zarar, ana ortaklık hissedarlarına ve azınlık paylarına aittir. Bu payların her ikisi de özkaynak niteliğinde olup, azınlık paylarına isabet eden tutar gelir ya da gider değildir. Konsolide edilmiş bir bağlı ortaklıkla ilgili olarak azınlık paylarına isabet eden zararın tutarı, bağlı ortaklıktaki azınlık payı tutarını aşabilir. Bu durumda, azınlık pay sahiplerinin zararı karşılamaya yönelik herhangi bir bağlayıcı yükümlülüğünün olması ve zararı karşılamak için gerekli ilave yatırımları yapabilme gücünün yeterli olması durumu hariç, söz konusu fazla kısım bağlı ortaklıktaki çoğunluk payından mahsup edilir. Konsolidasyona tabi şirketin daha sonra kara geçmesi halinde, daha

---

<sup>38</sup> TMSK, TMS 27, p. 24.

<sup>39</sup> TÜRKER, a.g.e., s.27.

önce mahsup edilen tutarlara ulaşıncaya kadar tüm karlar çoğunluk paylarına ilave edilir. Bir bağlı ortaklığın azınlık paylarına ait olan ve özkaynak olarak sınıflanan imtiyazlı hisse senedi olması durumunda, ana ortaklık kendi payına isabet eden kar ya da zararı hesaplariken, açıklansın ya da açıklanmasın, bu imtiyazlı hisselerin payına düşen temettülerin etkilerini dikkate alır.<sup>40</sup>

Topluluk dışı paylar, bağlı ortaklıkların, iştiraklerin ve sınırlı iştiraklerin özsermayesinden finansal kurumlar topluluğu payı dışında kalan paylara düşen kısım veya özsermayedeki finansal kurumlar topluluğu dışındaki ortaklıkların payıdır.<sup>41</sup>

Tam konsolidasyon yönteminin uygulanması halinde bağlı ortaklığın azınlık ortaklıklarına ait sermaye miktarı konsolidasyona tabi grubun borcu gibi addolunarak bilanço pasifinde ayrı bir başlık halinde gösterilir. Oransal konsolidasyonda ise, bağlı ortaklığın aktif ve pasif unsurları ile gelir ve giderlerinin konsolide mali tabloları düzenleyen bankanın payına tekabül eden kısmı konsolide mali tablolara dahil edilir.<sup>42</sup>

#### **1.4.1.4. Sabit Varlıklara İlişkin Giderme**

Bankalar ve diğer finansal kurumların gayri maddi varlıkları, kuruluş giderleri ve kredi kurumlarının sahip olduğu arazi bina vs. varlıklarını maliyet değeri ile bilançoda gösterebilirler. Bu sabit kıymetlerin, mali tabloları konsolide edilen bankalar veya diğer finansal kurumlar arasında satışı sonucu elde edilen kârın elimine edilmesi konusunda çeşitli görüşler bulunmaktadır. Azınlık payı yoksa bu konuda fazla sorun bulunmamakta, konsolide bilanço ve gelir tablosu düzenlemelerinde oluşan söz konusu kârın giderilmesi konusunda ortak görüş bulunmaktadır.<sup>43</sup>

---

<sup>40</sup> TMSK, TMS 27, p. 33 -36.

<sup>41</sup> TÜRKER, a.g.e., s.27.

<sup>42</sup> TÜRKER, a.g.e., s.27.

<sup>43</sup> TÜRKER, a.g.e.,s.28

Sabit kıymetlerin tamamı konsolidasyon dışındaki üçüncü kişilere satılmışsa bu hususla ilgili giderme söz konusu değildir.

Sabit kıymetlerin tamamı bağlı ortaklığın elinde bulunuyorsa aşağıdaki üç durum söz konusu olabilir.<sup>44</sup>

a) Azınlık payı oranına göre hesaplanacak satış tutarı gerçek satış kabul edilir ve bu tutar sabit kıymetlerin değerinden indirilmez. Ana ortaklığın payı oranına düşen satış tutarı konsolidasyon içi satış sayılır ve bu tutara ilişkin kâr payı tutarı, konsolide kârdan düşülür.

b) Bağlı ortaklığa yapılan satışa ilişkin elde edilen kâr tutarı, tümü konsolidasyon içi satış varsayılarak net kârdan ve sabit kıymetler tutarından düşülür. Azınlık payı için hesaplanmış net kâr tutarı değişmez.

c) Bağlı ortaklığa yapılan satıştan elde edilen kâr grup içi satış varsayılarak konsolide net kâr tutarından ve ilgili sabit kıymet tutarından düşülür. Bu işlem yapıldığında azınlık payına düşen net kâr tutarının da azaltılması gerektiğini savunan görüşler de bulunmaktadır.

#### **1.4.1.5. Borç ve Alacaklarla Alım-Satım İlişkisinden Doğan Farkların Giderilmesi**

Konsolide finansal tablolar, bir gruba dahil bütün ortaklıkların tek bir işletme gibi düşünülmesi suretiyle hazırlanmaktadır. Konsolidasyona dahil grupta bulunan ortaklıkların gerek ticari, gerekse ticari olmayan nedenlerle birbirlerinden borç ve alacaklarının bulunması doğaldır. Bu ortaklıkların konsolide bilançolarında borç ve alacakları, hem aktifte alacak ve hem de pasifte borç olarak gözükecektir. Bu durum konsolide bilanço toplamının fiktif olarak büyümesine neden olacaktır. Tutarları birbirine eşit olmak zorunda olan grup içi borç ve alacaklar, birbirinden mahsup edilirler ve konsolide bilançoda yer almazlar.

---

<sup>44</sup> TÜRKER, a.g.e.,s.28.

Ana kurum ile bağı kurum arasında alım satım konusu bir duran varlık mevcut ise bu, satın alan kurumun aktifinde maliyet bedeli ile görünür, bu bedel içinde satan kurumun kârı da bulunur. Alım satım konusu duran varlık için belirlenen kâr tutarı konsolide bilançodaki duran varlıklardan indirilir. Ancak bu durumda satın alan kurumun ayırdığı fazla amortismanına ait düzeltmenin de yapılması gerekmektedir. Bu fazla amortisman tutarı, konsolide bilançodaki birikmiş amortismanlardan düşülür ve kâra eklenir. Böylece, ayrılan fazla amortismandan doğan kâr azalması giderilmiş olur. Benzer işlemler, satın alan kurumun alış bedeli üzerinden ayırdığı fazla yeniden değerlemeler için de yapılır.<sup>45</sup>

#### **1.4.1.6. Ödenmemiş Sermaye**

Kayıtlı sermaye ile ödenmiş sermaye arasındaki farka ödenmemiş sermaye denir. Konsolide edilecek bilançolarda aktif değerler arasında yer alan bu hesap, gerçekte aktif olmayıp, değer düzeltici bir hesaptır ve pasifte yer alan kayıtlı sermaye hesabını düzeltmektedir. Bu nedenle ödenmemiş sermaye hesabının, pasifteki kayıtlı sermaye hesabından düşülmesi gereklidir<sup>46</sup>.

#### **1.4.1.7. Zararlar**

Bu hesap konsolide edilecek bilançolarda aktifte yer almasına karşın pasifte yer alan özsermaye tutarındaki bir azalmayı gösterir. Bu nedenle arındırma ve ayıklama işleminde özsermaye tutarından indirilmesi gereklidir.

---

<sup>45</sup> TÜRKER, a.g.e.,s.29.

<sup>46</sup> AKGÜÇ,Özün "Mali Tablolar Analizi", İstanbul, 1979, s. 154-155

#### 1.4.1.8. Kâr

Kârın bir bölümü vergi olarak, bir bölümü de temettü olarak sonraki dönemde ilgililere ödenir. Kârdan, ödenecek vergiler ve dağıtılacak kâr payları, kısa vadeli borçlar kümesinde ilgili hesaplara, kalan tutar ise özkaynaklar kümesinde yasal ve ihtiyari yedekler hesabına aktarılır. Böylece dönem kârı, konsolide edilecek bilançoların pasifindeki ilgili küme ve hesaplara aktarılarak elimine edilir. Ancak dönem kârının hesaplanmasında ve ilgili hesaplara aktarılmasında, topluluğu oluşturan ortaklıkların yasal yapılarının dikkate alınması gereklidir<sup>47</sup>.

#### 1.4.1.9. Avans ve Depozitolar

Avans ve depozito olarak yapılan ön ödemeler, mal veya duran varlık alımı için yapılmışsa, bu tutarın nakit değerler arasından çıkarılıp, sabit varlıklar arasına aktarılması gerekmektedir. Zira alacak olarak bilançolarda görülen bu tutar, para olarak değil, sabit varlık olarak geri döneceğinden, likidite analizinde yanılığa neden olabilir.

Alınan avans ve depozitolar mal veya duran varlık satışı karşılığı ise, konsolide bilançoda kısa vadeli borçlar arasında yer alması uygun olabilir. Bu tür borçlar, para olarak ödenecek borçlar olmadığından, seyyaliyet oranlarının hesaplanmasında dikkate alınmalıdır<sup>48</sup>.

#### 1.4.1.10. Karşılık Hesapları

Elimine işleminde konsolide edilecek bilançoların pasifinde yer alan değer düşüklüğü karşılığının, değeri azalan alacaklar hesabından veya değeri düşen mallar hesabı gibi karşılık hesapları, aktifteki ilgili hesaplardan düşülür.

---

<sup>47</sup> GÖNENLİ, Atilla “Finansal Tablolar”, İstanbul 1979, s. 71

<sup>48</sup> DURMUŞ, Ahmet Hayri “Mali Tablolar Tahlili”, İstanbul, 1981, s.383

Muhtemel zararlar karşılığı, kıdem tazminatı karşılıkları gibi gerçekleşmemiş ama gerçekleşmesi muhtemel nitelikte olan karşılık hesapları özsermayenin bir parçası olarak kabul edilebilir.

#### 1.4.1.11. Konsolidasyon Şerefiyesi

Bir ana ortaklığın bir bağlı ortaklığın hisse senetlerine ödediği tutarın, yani söz konusu iştirakin maliyetinin bu hisse senetlerinin defter değerini aşan kısmı konsolidasyon şerefiyesi olarak adlandırılır ve konsolide bilançonun aktifinde özel bir hesapta gösterilir.<sup>49</sup>

İktisap esnasında ortaya çıkan şerefiye, iktisap edenin takip eden dönemlerde ekonomik fayda sağlayacağı beklentisiyle yaptığı ödemedir.

Konsolidasyon şerefiyesi aşağıdaki formülle hesaplanabilir:

<b>Konsolidasyon Şerefiyesi</b>	=	<b>Bağlı Ortaklıkların Veya İştiraklerin Satın Alma Fiyatı (Elde Etme Maliyeti)</b>	-	<b>Bu Ortaklıkların Öz Sermayesi</b>
-------------------------------------	---	---	---	--

Şerefiye, maliyet değerinden birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklüğü zararları düşüldükten sonraki değeriyle bilançoda muhasebeleştirilir.

---

<sup>49</sup> TÜRKER, Murat, “Finansal Kurumlar topluluğunda Mali Tabloların Konsolidasyonu ve “Konsolide Denetim” Olgusu”, *Active*, Sayı 13, Temmuz 2000.s.16

## 1.4.2. Gelir Tablosu Elimine İşlemleri

### 1.4.2.1. Kurumlar Arası Mal veya Duran Varlık Satışından Doğan Karların Giderilmesi

Bankaların ve konsolidasyona dahil diğer ortaklıkların grup içi sabit kıymet ve iştirak hisseleri satışından oluşan kârlar grup içi ortaklıklara ödenen giderler, bu ortaklıklardan alınan gelirler vs. bilanço ve gelir tablosunun hazırlanması sırasında elimine edilir. İştirak edilen mali ortaklıkların bilançolardaki özsermayelerinin bu ortaklıkların elde tutulan hisselerinin defter değerleri alış maliyetleri ile mahsup edilerek net pozitif veya negatif konsolidasyon şerefyesine ulaşılması ve ortaklıklar arasındaki karşılıklı işlemlerin aktif, pasif, gelir, gider ve nazım hesaplardan elimine edilerek, karşılıklı işlemlerden arındırılmış aktif, pasif, gelir, gider ve nazım hesapların ayrı ayrı toplanması, topluluk dışı sermaye paylarının pasifte özkaynaklar grubu dışında bir borç olarak gösterilmesi temel esastır.<sup>50</sup>

Topluluk içi kurumların birbirlerine mal alıp satmaları halinde, satış tutarı, satan kurumun satışlarından; alış tutarı da satın alan kurumun maliyetinden indirilir.

Maddi duran varlık satışında ise, satış tutarı satan kurumun satışlarından düşülür. Satın alan kurumun duran varlıkları arasına girmişse, duran varlık satışı, alan kurumun gelir tablosunda yer almamaktadır. Bu durumda satan kurumun satış maliyeti içinde duran varlık hangi değer ile yer almışsa, bu tutar düşülür. Böylece konsolide tablonun kârı da azaltılmış olur. Bu işlemler sırasında satın alan kurumun satın alma bedeli üzerinden ayırdığı fazla amortisman tutarının bu kurumun amortisman masraflarından düşülmesi ve kârın fazla amortisman tutarı kadar artırılması gerekmektedir.

---

<sup>50</sup> TÜRKER, a.g.e.,s.31.

#### **1.4.2.2. Kurumlar Arası Gelir ve Gider Tutarlarının Giderilmesi**

Kurumların birbirinden gelir sağlamaları, bir kurum için gelir niteliğinde iken diğer kurum için gider niteliği taşır. Dolayısıyla topluluğun bir bütün olarak geliri bu gibi işlemler sonunda artmayacak ya da azalmayacaktır. Bu nedenle bu tür gelir ve gider kalemlerinin de karşılıklı olarak giderilmesi gerekir.

Konsolidasyona dahil bankalar ve diğer finansal kuruluşların birbirleriyle olan işlemlerinden doğan kârlar karşılıklı olarak giderilerek bu tutarların konsolide gelir tablosunda yer almaması sağlanır. Ana ortaklığın bağlı ortaklıklarla ticari ilişkilerinden doğan kârlar konsolide gelir tablosuna dahil edilmez. Ana ortaklığın bağlı ortaklıklardan tahsil ya da tahakkuk ettirdiği gelirler, bağlı ortaklığın giderleri niteliğinde olduğundan bunların da karşılıklı olarak giderilmesi gerekir.

Bu gelir ve giderler, satışlarda olduğu gibi mahsup edilir ve konsolide gelir tablosu netleştirilir.

Giderme ve düzeltme işlemine tabi tutulması gereken tutarlar topluluğun iş hacmine göre çok düşük oranda ise, düzeltme yapılmayabilir.

#### **1.4.2.3. Kurumlar Arası Ödenen Kâr Paylarının Giderilmesi**

Kar payları ödeyen kurum için bir gider olmadığı gibi alan işletme içinde gelir niteliğinde değildir. Bu nedenle kurumlar arası kar paylarının mükerrer sayılmasını önlemek için giderilmesi gerekir.

Kurumlar arası ödenen kâr payı, ödeyen kurumun hangi hesabından ödenmişse ona eklenir, alan kurumun giriş yapılan hesabından düşülür. Burada üzerinde durulması gereken husus, kâr payı ödenen kurumun azınlık payına düşen kârın düzeltme dışı tutulması gerektiğidir.<sup>51</sup>

---

<sup>51</sup> TÜRKER, a.g.e.,s.32.

#### **1.4.2.4. Bağlı Değer Niteliğindeki Satış Kârlarına İlişkin Düzeltme**

Konsolidasyona dahil banka ve diğer finansal kurumların birbirlerine iştirak hissesi ve menkul kıymet şeklindeki satışlardan elde ettikleri kârlar konsolide gelir tablosu düzenlenirken elimine edilir. Aynı şekilde ana ortaklık dışındaki bağlı ortaklıkların da kendi aralarındaki bu tür işlemlerden elde ettikleri kârların konsolide gelir tablosunda yer almaması gerekir. Bu tür kârlar konsolidasyona tabi grup için geręekleřmemiř kârlar olarak kabul edilirler. Böylelikle, konsolide gelir tablosunda görülen kâr tutarı konsolide grup dışındaki üçüncü kişilerle yapılan işlemler sonucu elde edilen kârdır.

#### **1.4.2.5. Topluluk Dışı Gelir**

Ana kurum bağlı kurum sermayesinin bir bölümüne sahip olabilir. Bu durumda, bağlı kurumdaki azınlık payının ayrılması ve bu payın konsolide bilançoda “azınlık ortakları payı” adı altında gösterilmesi gerekmektedir.

Konsolidasyona tabi grup içi işlemler dolayısıyla oluşan geręekleřmemiř kârların azınlık ortaklıkların payına düşen kısmının elimine edilmesi gerekir.

#### **1.4.2.6. Amortisman Giderlerinin Düzeltmesi**

Azınlık payı yoksa konsolidasyona dahil sabit kıymetlerden hesaplanan amortisman tutarı, toplam konsolide sabit varlıklar ve konsolide net kâra eklenir. Bu tür sabit kıymetlerin satışında kâr ile amortisman birbirinden mahsup edilmiş olur.

Azınlık payı varsa, topluluk içi alım-satıma konu olan sabit varlıklardan hesaplanan amortismanın yalnız ana ortaklığın payına düşen tutarı topluluğun sabit varlık tutarına ve konsolide net kâra ya da bu amortisman masrafının tümü konsolide sabit varlıklara eklenir, öte yandan ana ortaklığın net kârına ve azınlık paylarının net

kârına iştirak oranına göre veya amortisman tutarının tümü, toplam sabit varlıklara ve net konsolide kâra eklenir.<sup>52</sup>

---

<sup>52</sup> TÜRKER, *a.g.e.*,s.33.

## KISIM III

### KONSOLİDASYON YÖNTEMLERİ

#### 1. Finansal Tabloları Konsolidasyona Alınacak Ortaklıklar İçin Konsolidasyon Yöntemleri

##### 1.1. Tam Konsolidasyon Yöntemi

Tam konsolidasyon yöntemi, konsolide mali tablolara dahil edilen bağlı ortaklıkların aktif, pasif, gelir, gider ve bilanço dışı kalemlerinin yüzde yüzünün ana ortaklık bankanın aktif, pasif, gelir, gider ve bilanço dışı kalemleri ile birleştirilmesini ve azınlık haklarının bilanço ve gelir tablosunda ayrı kalem olarak gösterilmesini öngören yöntemdir.

Konsolide finansal tabloların hazırlanmasında; ana ortaklık ve bağlı ortaklıkların tüm varlık, yabancı kaynak ve özkaynakları, gelir ve gider kalemleri satır satır toplanarak birleştirilir.<sup>53</sup>

Bu yöntemde, farklı kuruluşlara ait aynı cins mali tablolar tümüyle birleştirilir. Konsolidasyon işlemine zincirin en alt seviyesinden başlanır ve yukarı doğru konsolide edilerek gelen hesaplar, en son ana ortaklığın mali tabloları ile birleştirilir. Yöntemde, ayrıca ana kurumun bilançosunun varlıkları arasında yer alan iştirak tutarları, bağlı kurumun sermayesinden düşülür. Bu düzeltmeden sonra her iki kurumun tüm varlıkları ve borçları toplanır. Bağlı kurumun kârının da ana kurumun iştirak oranına düşen kısmı alınır ve özsermayeler de birleştirilir.<sup>54</sup> Bu yöntem, özetle ana kurumun bilançosunda aktifte (varlıklar arasında) yer alan iştirak tutarının, bağlı kurumun sermayesinden düşülmesi ve bu mahsup işleminin akabinde her iki

---

<sup>53</sup> TMSK, TMS 27, p. 22.

<sup>54</sup> TÜRKER, a.g.e., s.56

kurumun tüm varlık ve borçlarının toplanması suretiyle finansal tabloları bir araya getirme işleminden ibarettir.

Tam konsolidasyon yöntemine göre yapılacak olan gelir tablolarının konsolidasyonu işleminde, bu tablolarda görülen toplam gelir ve toplam gider kalemleri birleştirilerek toplam kâr yada zarara ulaşılır. Ancak sonuç hesapları, yani konsolide kâr ya da zarar, ana kurumun kâr ya da zararına, bağlı kurumun ana kurumun iştirak payı oranına düşen kâr ya da zararı eklenmek suretiyle bulunur. Konsolide kâr veya zararın formül olarak ifadesi aşağıdaki gibidir.

$$\text{Konsolide K/Z} = \text{Ana Kurumun K/Z} + (\text{Bağlı Kurumun K/Z} \times \text{Ana Kurumun İştirak Payı})$$

Yöntemin uygulanması üzerinde bir örnekle durulacaktır.<sup>55</sup> “A” ana kurum olan banka, “B” bağlı kurum olan bir finansal kiralama şirkettir. Bu iki kurumun dönem sonu bilançoları ve gelir cetvelleri aşağıdaki gibidir:

Aktif	BİLANÇOLAR (Bin YTL.)			Pasif	
	A	B		A	B
Nakit Değerler	1.000	300	Kısa-Orta Vadeli		
İştirakler	180		Yabancı Kaynaklar	1.200	420
Sabit Kıymetler	1.400	400	Sermaye	800	200
			Yedek Akçeler	340	
			Kâr	240	80
<b>Toplam</b>	<b>2.580</b>	<b>700</b>	<b>Toplam</b>	<b>2.580</b>	<b>700</b>

Giderler	GELİR TABLOSU (Bin YTL.)			Gelirler	
	A	B		A	B
Faiz (Fin. Kiralama) Gid.	500	200	Faiz (Fin. Kiralama) Gel.	650	250
Diğer Giderler	460	120	Diğer Gelirler	450	150
Kâr	240	80			
<b>Toplam</b>	<b>1.100</b>	<b>400</b>	<b>Toplam</b>	<b>1.100</b>	<b>400</b>

<sup>55</sup> TÜRKER, a.g.e., s.56-58.

Bu verilere göre konsolide bilanço aşağıdaki şekilde düzenlenecektir.

<b>Aktif</b>	<b>(A) BANKASI KONSOLİDE BİLANÇOSU(Bin YTL.)</b>	<b>Pasif</b>	
Nakit Değerler (1.000 + 300)	1.300	Kısa-Orta Vadeli Yabancı	
Sabit Kıymetler (1.400 + 400)	1.800	Kaynaklar (1.200 + 420)	1.620
		Özsermaye:	
		Ana Kurumun:	
		Sermaye ve Yedek Akçeler	1.140
		Sermaye	
		800	
		Yedek Akçeler	
		340	
		Kâr	312
		Ana Kurumun Kârı	
		240	
		Bağlı Kurumdaki Ana	
		Kurumun Payına Düşen Kâr	
		72	
		(80 x % 90)	
		Bağlı Kurumun:	
		Sermaye (200 x % 10)	20
		Bağlı Kur. Kalan Kârı (80 x %	8
		10)	
<b>TOPLAM</b>	<b>3.100</b>	<b>TOPLAM</b>	<b>3.100</b>

Bağlı ortaklığın sermayesinin, ana ortaklığa ait olan 180 bin liralık kısmı konsolide bilanço düzenlenirken A'nın iştiraklerinden, ve B'nin sermayesinden düşülmüştür.

Bu yönteme göre konsolide gelir tablosu da aşağıdaki gibi düzenlenecektir.

**(A) BANKASI KONSOLİDE GELİR TABLOSU (Bin YTL.)**

A. Faiz Gelirleri	650
B. Faiz Giderleri	500
C. Net Faiz Geliri (A-B)	150
D. Faiz Dışı Gelirler	850
a) Finansal Kiralama Gelirleri	250
b) Diğer Gelirler (450+150)	600
E. Faiz Dışı Giderler	780
a) Finansal Kiralama Giderler	200
b) Diğer Giderler (460+120)	580
F. Net Faiz Dışı Gelirler (D-E)	70
G. Konsolide Kâr (C+F)	220
H. Ana Kurum Payı	312
-Ana Kurum Kârı	240
-Bağlı Kurum Kârının Ana Kuruma Düşen Bölümü (80 x % 90)	72
-Bağlı Kurumun Kalan Kârı (80 x % 10)	8

## 1.2. Oransal Konsolidasyon Yöntemi

Müştereken kontrol edilen işletmenin aktif, pasif, gelir ve gider kalemlerinin, ortak girişimcinin payı oranında ortak girişimcinin finansal tablolarında satır satır benzer kalemlerle birleştirilmek suretiyle muhasebeleştirilmesi veya ortak girişimcinin finansal tablolarında söz konusu kalemlerin ayrı bir satır olarak raporlanmasını kapsayan muhasebeleştirme yöntemidir.<sup>56</sup>

Oransal konsolidasyon, konsolide mali tablolara dahil edilen ortaklığın aktif, pasif, gelir, gider ve bilanço dışı kalemlerinin, grubun bu ortaklıktaki payı oranında ana ortaklık bankanın aktif, pasif, gelir, gider ve bilanço dışı kalemleri ile birleştirilmesini öngören yöntemini ifade eder.

Birlikte kontrol edilen ortaklıklar konsolide mali tablolarda oransal konsolidasyon veya özsermaye yönetimi kullanılmak suretiyle muhasebeleştirilebilir.<sup>57</sup>

---

<sup>56</sup> TMSK, TMS 31, p. 3.

<sup>57</sup> TMSK, TMS 31, p. 30.

Ortak girişimci: İş ortaklığı üzerinde müşterek kontrol gücüne sahip olan katılımcı taraftır.<sup>58</sup>

Ortak girişimcinin oransal konsolidasyon uygulaması, bilançosunun müştereken kontrol ettiği varlıklardaki payını ve müştereken sorumlu olduğu yükümlülüklerdeki payını içermesi anlamına gelir. Ortak girişimcinin gelir tablosu, müştereken kontrol edilen işletmenin gelir ve giderlerindeki payını içerir. Oransal konsolidasyonun uygulanması ile uyumlu olan işlemlerin bir çoğu TMS 27'de açıklanan bağlı ortaklıkların konsolidasyonuna ilişkin işlemlerle benzerdir.<sup>59</sup>

Oransal konsolidasyon uygulanırken farklı raporlama biçimleri kullanılabilir. Ortak girişimci, müştereken kontrol edilen işletmenin aktif, pasif, gelir ve giderlerinin her birinden payına düşen kısmını kendi finansal tablolarında satır satır benzer kalemler ile birleştirebilir. Örneğin; müştereken kontrol edilen işletmenin stoklarındaki payını kendi stokları ile ve müştereken kontrol edilen işletmenin maddi duran varlıklarını kendi maddi duran varlıkları ile birleştirebilir. Ya da ortak girişimci, finansal tablolarına müştereken kontrol edilen işletmenin aktif, pasif, gelir ve giderlerinin her birinden payına düşen kısmı için ayrı satırlar ilave edebilir. Örneğin, müştereken kontrol edilen işletmenin dönen varlıklarındaki payını kendi dönen varlıklarının bir parçası olarak ayrıca gösterebilir; müştereken kontrol edilen işletmenin maddi duran varlıklarındaki payını kendi maddi duran varlıklarının bir parçası olarak ayrıca gösterebilir. Bu raporlama biçimlerinin her ikisi de kar veya zarar miktarları ile varlıkların, borçların, gelir ve giderlerin her birinin aynı ana sınıflar altında raporlanması sonucunu doğurur. Her iki raporlama biçimi de bu Standart hükümlerine uygundur.<sup>60</sup>

Oransal konsolidasyon uygulanırken hangi raporlama biçimi kullanılırsa kullanılsın, yasal bir mahsuplaşma hakkı olmadıkça ve netleştirme, varlıkların paraya çevrilmesi veya borçların ödenmesine ilişkin beklentiyi temsil etmedikçe, herhangi bir varlığın veya borcun diğer borçlar veya varlıklar ile indirimi veya herhangi bir

---

<sup>58</sup> TMSK, TMS 31, p. 3.

<sup>59</sup> TMSK, TMS 31, p. 33.

<sup>60</sup> TMSK, TMS 31, p. 34.

gelir veya giderin başka gelir veya giderlerden indirimi suretiyle netleştirme yapılamaz.<sup>61</sup>

Ortak girişimci, müştereken kontrol edilen işletmedeki payı üzerindeki kontrolünün son bulduğu tarihten itibaren oransal konsolidasyon kullanmayı bırakır. Bu durum örneğin, ortak girişimcinin katılım payını elden çıkarttığı veya ortak girişimcinin müştereken kontrol edilen ortaklık üzerindeki dışsal kısıtlamalar nedeniyle artık müşterek kontrolünün olmadığı zaman, söz konusu olabilir.<sup>62</sup>

İş ortaklığı: İki veya daha fazla tarafın, müşterek kontrole tabi bir ekonomik faaliyeti gerçekleştirmesini sağlayan sözleşmeye bağlı girişimdir. İş ortaklıkları birçok çeşit ve yapıda olabilir. Bu Standart genel olarak iş ortaklığı olarak tanımlanan ve bu tanım çerçevesinde geniş kapsamlı üç tür iş ortaklığını - müştereken kontrol edilen faaliyetler, müştereken kontrol edilen varlıklar ve müştereken kontrol edilen işletmeler- belirler.<sup>63</sup>

Daha önceden satış amaçlı elde tutulan varlık olarak sınıflandırılmış olan müştereken kontrol edilen bir işletmedeki payın, bu şekilde sınıflandırılmak için geçerli kriterleri kaybetmesi durumunda; satış amaçlı elde tutulan varlık olarak sınıflandırıldığı tarihten itibaren oransal konsolidasyon veya özkaynak yöntemi kullanılarak muhasebeleştirilir. Buna uygun olarak, satış amaçlı elde tutulan varlık olarak sınıflandırılmadan sonraki dönemlerin finansal tabloları düzeltilir.<sup>64</sup>

Oransal konsolidasyon yöntemi, bağlı kurumun varlıkları üzerinde iki ya da daha çok kurumun hakkı olduğu, başka bir deyişle bağlı kurumun sermayesinin birden fazla hissedarı bulunduğu durumlarda uygulanır. Bağlı kurumun varlık ve sermayesi, sermayesine iştirak eden kurumlar arasında paylaştırılarak finansal tablolar konsolide edilir. Bu birleştirme iştirak eden kurumların finansal tablolarına, bölünen tutarların eklenmesiyle yapılır. Yöntemin uygulanabilmesi için, ortaklık

---

<sup>61</sup> TMSK, TMS 31, p. 35.

<sup>62</sup> TMSK, TMS 31, p. 37.

<sup>63</sup> TMSK, TMS 31, p. 3.

<sup>64</sup> TMSK, TMS 31, p. 43.

paylarının, yönetimde söz sahibi olacak biçimde ortaklar arasında dağılımı gerekmektedir.

Yöntemin uygulanmasını bir örnekle açıklayalım.<sup>65</sup> (C) Bankası (ana ortaklık konumundaki banka) (D) Menkul Değerler A.Ş.'nin (bağlı ortaklık) % 50'sine sahiptir. (D) A.Ş.'nin kalan % 50 payı da başka bir kuruma aittir. Bu durumda (D) A.Ş.'nin % 50 paylarına sahip her iki kurum (D)'nin kendi paylarına düşen bölümlerini alarak konsolide finansal tabloları düzenleyecektir.

Aktif	BİLANÇOLAR (Bin YTL.)				Pasif	
	C	D		C	D	
Nakit Değerler	200	140	Kısa-Orta Vadeli			
İştirakler	100		Yabancı Kaynaklar	100	100	
Sabit Kıymetler	300	260	Sermaye	360	200	
			Yedek Akçeler	40	40	
			Kâr	100	60	
<b>Toplam</b>	<b>600</b>	<b>400</b>	<b>Toplam</b>	<b>600</b>	<b>400</b>	

Giderler	GELİR TABLOSU (Bin YTL.)				
	Gelirler				
	C	D	C	D	
Faiz (Komisyon) Gid.	640	380	Faiz (Komisyon) Gel.	800	500
Diğer Giderler	120	80	Diğer Gelirler	60	20
Kâr	100	60			
<b>Toplam</b>	<b>860</b>	<b>520</b>	<b>Toplam</b>	<b>860</b>	<b>520</b>

<sup>65</sup> TÜRKER, a.g.e., s.58-59.

Yukarıdaki verilere göre hazırlanacak konsolide bilanço şu şekilde olacaktır.

<b>Aktif</b>	<b>(C) BANKASI KONSOLİDE BİLANÇOSU(Bin YTL.)</b>		<b>Pasif</b>	
Nakit Değerler		270	Kısa-Orta Vadeli Yabancı Kaynaklar	150
- (C) Bankası	200		- (C) Bankası	100
- (D) Aracı Kurumun (C)'ye düşen payı (140 x % 50)	70		- (D) Aracı Kurumun (C)'ye düşen payı (100 x % 50)	50
Sabit Kıymetler		430	Sermaye (C Bankası)	360
- (C) Bankası	300		Yedek Akçeler	60
- (D) Aracı Kurumun (C)'ye düşen payı (260 x % 50)	130		- (C) Bankası	40
			- (D) Aracı Kurumun (C)'ye düşen payı (40 x % 50)	20
			Kâr	130
			- (C) Bankası	100
			- (D) Aracı Kurumun (C)'ye düşen payı (60 x % 50)	30
<b>Toplam</b>		<b>700</b>	<b>Toplam</b>	<b>700</b>

Bu tablonun adının (C) Bankası Konsolide Bilançosu olmasının nedeni, (D) Menkul Kıymet Aracı Kurumu'nun öteki % 50 ortağının da kendisine düşen payı olarak konsolide bilanço düzenleyebilecek olmasıdır.

Konsolide gelir tablosu ise aşağıdaki gibi düzenlenecektir.

<b>Giderler</b>	<b>(C) BANKASI KONSOLİDE GELİR TABLOSU(Bin YTL.)</b>		<b>Gelirler</b>	
Faiz (Komisyon) Giderleri		830	Faiz (Komisyon) Gelirleri	1.050
- (C) Bankası	640		- (C) Bankası	800
- (D)'nin (C)'ye düşen payı (380 x % 50)	190		- (D)'nin (C)'ye düşen payı (500 x % 50)	250
Diğer Giderler		160	Diğer Gelirler	70
- (C) Bankası	120		- (C) Bankası	60
- (D)'nin (C)'ye düşen payı (80 x % 50)	40		- (D)'nin (C)'ye düşen payı (20 x % 50)	10
Kâr		130		
- (C) Bankası	100			
- (D)'nin (C)'ye düşen payı (60 x % 50)	30			
<b>Toplam</b>		<b>1.120</b>	<b>Toplam</b>	<b>1.120</b>

### 1.3. Özsermaye Yöntemi

Özkaynak yöntemi: İştirakteki yatırımın başlangıçta elde etme maliyeti ile muhasebeleştirilerek, sonrasında bu tutarın yatırım yapılan iştirakin net varlıklarında yatırımcı işletmenin payına düşen kısmı yansıtacak şekilde düzeltildiği ve böylece yatırımcı işletmenin kar veya zararının yatırım yapılan işletmenin kar veya zararından kendisine düşen payı kapsadığı muhasebeleştirme yöntemidir.<sup>66</sup>

Birlikte kontrol edilen ortaklıklar konsolide mali tablolarda oransal konsolidasyon veya özsermaye yönetimi kullanılmak suretiyle muhasebeleştirilebilir.<sup>67</sup>

Özkaynak yönteminin kullanımı, kontrol edilen kalemlerin müştereken kontrol edilen kalemlerle birleştirilmesinin uygun olmadığı ve ortak girişimcilerin müştereken kontrol edilen işletmede müşterek kontrolden ziyade önemli etkiye sahip olduğu görüşüne dayanır. Bu Standart, esas itibariyle özkaynak yönteminin kullanımını tavsiye etmez, çünkü oransal konsolidasyon ortak girişimcinin müştereken kontrol edilen işletmedeki katılım payının özü ve ekonomik gerçekliğini, yani ortak girişimcinin gelecekteki ekonomik faydadan alacağı payı üzerindeki kontrolünü, daha iyi yansıtır. Bununla birlikte, bu Standart, özkaynak yönteminin müştereken kontrol edilen işletmelerdeki paylarının muhasebeleştirilmesinde alternatif bir yaklaşım olarak kullanılmasına izin verir.<sup>68</sup>

Daha önceden satış amaçlı elde tutulan varlık olarak sınıflandırılmış olan müştereken kontrol edilen bir işletmedeki payın, bu şekilde sınıflandırılmak için geçerli kriterleri kaybetmesi durumunda; satış amaçlı elde tutulan varlık olarak sınıflandırıldığı tarihten itibaren oransal konsolidasyon veya özkaynak yöntemi kullanılarak muhasebeleştirilir. Buna uygun olarak, satış amaçlı elde tutulan varlık olarak sınıflandırılmadan sonraki dönemlerin finansal tabloları düzeltilir.<sup>69</sup>

---

<sup>66</sup> TMSK, TMS 28, p.2.

<sup>67</sup> TMSK, TMS 31, p. 30.

<sup>68</sup> TMSK, TMS 31, p.40.

<sup>69</sup> TMSK, TMS 31, p. 43.

Özsermaye yönteminin uygulanmasında, iştirakin en yakın tarihli mali tabloları kullanılır. İştirak tarafından ana ortaklık banka ile aynı tarihli mali tabloların hazırlanması mümkün değilse, farklı raporlama tarihi taşıyan mali tablolar da, raporlama tarihleri arasındaki süre 3 ayı geçmediği sürece kullanılabilir.

Farklı tarihli mali tablolar kullanıldığında, iki tarih arasında oluşan önemli olay veya taraflar arasındaki işlemlerin etkilerinin yansıtılması bakımından mali tablolarda gerekli düzeltmeler yapılır.

İştirak aynı koşullar altında benzer olay ve işlemler için ana ortaklık bankaninkinden farklı muhasebe politikaları kullanıyorsa ve bunlar özsermaye yönteminin uygulanması amacıyla ana ortaklık banka tarafından kullanılacaksa, iştirakin mali tablolarında gerekli düzeltmeler yapılır. Bu düzeltmelerin yapılması mümkün olamıyorsa ilgili açıklamalara mali tablolarda yer verilmesi şarttır.

Grubun iştirakin zararındaki payının, iştirakin defter değerine eşit veya defter değerinden fazla olması halinde iştirak sıfır değerli olarak gösterilir. İştirakin defter değerini aşan zararlar için ancak, bu zararların pay oranını aşan kısımları için verilmiş taahhütlerin bulunması halinde ve verilen taahhütler oranında ilave karşılık ayrılır. İştirakin izleyen dönemlerde kâr açıklaması halinde, defter değerini aşan zararlar düşüldükten sonra kalan tutar dikkate alınarak değerlendirilir.

Bu yöntemin muhasebeleştirilme özellikleri aşağıdaki gibidir.<sup>70</sup>

i. Özsermaye yöntemi, iştirak ve bağlı ortaklıktaki sermaye payının, iştirak edilen ortaklığın özsermayesindeki payına eşitlenmesini öngördüğü için, değerlemede bu pay esas alınır ve kayıtlar buna göre düzeltilir.

ii. Bu yöntemin uygulanmasında iştirak edilen kurumdan alınan kâr payı, iştirak veya bağlı ortaklık nezdindeki özsermaye payını küçülteceğinden, iştirak veya bağlı ortaklığın değerinden indirilir.

---

<sup>70</sup> TÜRKER, a.g.e., s.60-61.

iii. Özsermaye yönteminde, iştirak ve bağı ortaklıklar yatırım yapıldığı anda elde etme maliyeti ile kaydedilir. Yatırım tarihinden sonra iştirak payının tutarı, yatırım yapılan bağı ortaklık veya iştirakin dönem net kâr veya zararından ana ortaklığa düşen miktar kadar artırılır veya azaltılır.

iv. Yatırımın yapıldığı tarihten sonra iştirak ve bağı ortaklıkların özkaynaklarında, dönem net kârı dışında, değer artışı fonları, hisse senedi ihraç primleri gibi sermaye yedeklerindeki artışlardan ana ortaklığın payına düşen miktar iştirak ve bağı ortaklıkların değerine eklenir.

v. İştirak edilen ortaklıkta dönem net kârı doğması veya sermaye yedeklerinde artış olması dolayısıyla iştirak ve bağı ortaklıkların değerine eklenen tutarlar, özkaynak hesap grubu arasında yeniden değerlendirme artışı olarak yer alır. İştirak veya bağı ortaklığın satışı veya bu ortaklıklardan kâr payı tahsilatı yoluyla gerçekleşmeyen gelirler kâr yazılmaz.

vi. İştirak ve bağı ortaklıklardan ana ortaklığın payına düşen temettü miktarı, bu ortaklığın alacağı haline geldiği anda ilgili hesaba alınarak iştirak veya bağı ortaklığın kayıtlı değerinden düşülür.

İştirak ve bağı ortaklıkların özkaynaklarında zarar dolayısıyla meydana gelen azalışlardan ana ortaklığın payına düşen kısım, varsa yeniden değerlendirme artışından indirilir. Yeniden değerlendirme artışını aşan kısım için karşılık ayrılır.

Yukarıda açıklanan konsolidasyon yöntemlerine ilişkin şematik bilgiler, aşağıdaki tabloda özet olarak verilmiştir.

**Tablo 1: Konsolidasyon İşleminde Kullanılacak Yöntemler**

<b>Konsolidasyon Yöntemi</b>	<b>Hangi Durumlarda Uygulanacağı</b>	<b>Uygulama Biçimi</b>
1- Tam Konsolidasyon (Birebir veya % 100 Konsolidasyon) Yöntemi (TMS 27)	Tek başına kontrol etme durumu mevcut olduğunda uygulanır.	Ortaklıklar arası işlemlerin elimine işleminden sonra, ana ortaklık ve bağlı ortaklıkların tüm varlık, yabancı kaynak ve özkaynakları, gelir ve gider kalemleri satır satır toplanarak birleştirilir.
2- Oransal Konsolidasyon Yöntemi (TMS 31)	Berberce kontrol etme durumu mevcut olduğunda isteğe bağlı olarak (istenirse özsermaye yöntemi uygulanır) uygulanır.	Berberce kontrol edilen işletmenin aktif, pasif, gelir ve gider kalemlerinin, ortak girişimcinin payı oranında ortak girişimcinin finansal tablolarında satır satır benzer kalemlerle birleştirilmek suretiyle muhasebeleştirilmesi veya ortak girişimcinin finansal tablolarında söz konusu kalemlerin ayrı bir satır olarak raporlanmasını kapsayan muhasebeleştirme yöntemidir.
3- Özsermaye Yöntemi (TMS 28)	Berberce kontrol etme durumu mevcut olduğunda veya ortaklık üzerinde önemli bir etkinliğe sahip bulunulması durumunda uygulanır.	Sadece ortaklığın öz- kaynaklarından alınan pay dikkate alınır. Aktif ve pasifler konsolide edilmez.

## KISIM IV

# KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN DÜZENLENMESİ

### 1. Konsolide Bilanço

Konsolide bilanço, aynı ortak grubun yönetim ve denetimi altında bulunan iki ya da daha fazla sayıda kuruluşun bilançolarının, finansal durum ve faaliyet sonuçlarının değerlendirilmesi amacıyla uygulanacak konsolidasyon teknikleriyle bir araya getirilmiş tek bilançodur.

Finansal tabloların birleştirilmesi konusundaki en önemli teknik mesele, belirli unsurların birkaç defa hesaba katılmasını önlemek için, finansal tabloları birleştirilen şirketlerin her birine ait finansal tablolarda aynı şeyi farklı şekillerde ifade eden rakamların birbirine mahsup edilerek ortadan kaldırılmasıdır. Böylece, ana ortaklığın defterlerinde bağlı şirketlerdeki yatırımlar (iştirakler) şeklinde görülen aktif kalemin, bağlı şirketin defterlerinde sermaye olarak görülen kalemin ilgili kısmı ile birlikte ortadan kaldırılması gerekir. Aynı şekilde, finansal tabloları birleştirilecek şirketler arasındaki satışların ve benzeri muamelelerin de, bütün grubun başarı derecesinin tayini için hesaplanacak rakamlardan çıkarılması ve şirketler arasındaki borç ve alacakların da birbirine mahsup edilmesi gerekir.

Konsolide bilançonun düzenlenmesinde aşağıdaki esaslardan hareket edilir.

1- Topluluk şirketlerinin bilanço kalemleri ayrı ayrı toplanır.

2- Konsolidasyona alınan ortaklıkların sermayesindeki hisse veya payların defter değeri, konsolidasyona alınan ortaklığın özsermayesine isabet eden tutar ile mahsup edilir.

a) Mahsup işlemi, bu ortaklık ilk defa konsolidasyona alındığı andaki defter değerine göre yapılır veya,

b) Mahsup işlemi, konsolide edilecek ortaklıkların hisselerinin iktisap edildiği anda tespit edilebilen aktif ve pasif değerlerine göre veya hisseler farklı zamanlarda iktisap edildiğinde, bu ortaklığın bağlı ortaklık olduğu tarihte yapılır.

c) Konsolidasyondan kaynaklanan olumlu fark aktifte şerefiye olarak ve olumsuz fark ise pasifte sermaye grubunda yer alır. Bu farklar gelecek yıllarda itfa edilir.

Konsolide bilançonun ödenmiş/çıkarılmış sermayesi, ilke olarak, ana ortaklığın ödenmiş/çıkarılmış sermayesine eşit olmalıdır. Konsolide bilançoda bağlı ortaklıkların ve kontrolü ana ortaklıkta olan iştirak ve bağlı menkul kıymetlerin ödenmiş/çıkarılmış sermayesi yer almaz. Ancak, bağlı ortaklıkların veya kontrolü ana ortaklıkta olan iştiraklerin ve bağlı menkul kıymetlerin ana ortaklıkta pay sahibi olmaları durumunda, konsolide bilançonun ödenmiş/çıkarılmış sermayesi ana ortaklığın ödenmiş/çıkarılmış sermayesinden daha az olabilir.

Topluluğa dahil ortaklıkların birbirlerine sermaye taahhütlerinden kaynaklanan borçların bulunması halinde bu borçlar, ilgili oldukları ödenmemiş sermaye ve varsa hisse senedi ihraç primi alacaklarından indirilerek tasfiye edilir.

Topluluk şirketlerinin finansal tablolarında gösterilen “bağlı ortaklıklar sermaye payları değer düşüş karşılıkları”, iştirakler sermaye payları değer düşüş karşılıkları” ve “bağlı menkul kıymetler değer düşüş karşılıkları” ile ilgili gider hesapları konsolide finansal tablolarda düzeltme yapmak suretiyle kapatılır.

3- Yapılan toplama işleminden, topluluğa dahil ortaklıkların birbirlerinden olan alacak ve borçları karşılıklı olarak indirilir. Ortaklıklar, birbirlerinin borçlanmayı temsil eden menkul kıymetlerine veya kıymetli evrakına sahiplerse, söz konusu menkul kıymetler ve kıymetli evrak da indirim tabi tutulur.

4- Topluluğa dahil ortaklıkların birbirlerinden satın almış oldukları dönen ve duran varlıklar, ilke olarak, bu varlıkların topluluğa olan ilk maliyetleri üzerinden

gösterilmelidir. Bu nedenle, gerekli düzeltmeler hesap edilerek konsolide bilanço'ya yansıtılmalıdır.

Topluluğa dahil ortaklıkların stoklarına ilişkin topluluk içi mal alım ve satımından doğan kar, konsolide finansal tablolarda “brüt satışlar”, “satışların maliyeti” ve “stok” hesaplarından oranı dahilinde indirim tabii tutulurlar. Stoklara ilişkin topluluk içi mal alım satımından doğan zarar ise, konsolide finansal tablolarda “brüt satışlar”, “satışların maliyeti” ve “stok” hesaplarına oranına uygun olarak eklenir.

İlk madde ve malzeme, yarı mamul, ticari mallar ve diğer stokların satış işlemi sonunda stoklarda kalan tutarın ve/veya kar/zararın saptanmasının olanaksız olduğu durumlarda bu hesaplama belli varsayımlar altında yapılır ve kullanılan varsayımlar dipnotlarda açıklanır.

Topluluk içinde alım ve satıma konu olan amortisman tabii duran varlıklarla ilgili topluluk içi işlemler nedeniyle oluşmuş gelir ve gider kalemleri arındırılır. Bu kalemin yanı sıra satış nedeniyle doğan yeni koşullarda yapılan hesaplamaları satış öncesi koşulların devamı niteliğindeki hesaplamalar arasındaki amortisman farkları ile yeniden değerlendirme değer artış farkları ilgili hesaplarla karşılıklı olarak mahsup edilerek konsolide finansal tablolarda düzeltme işlemi tamamlanır.

Topluluk içindeki amortisman tabii sabit kıymet satış kar ve zararının, elimine edilmesi genel sonuçları etkilemeyecek derecede önemsiz tutarlardan oluşuyorsa yukarıda belirtilen mahsup işlemleri yapılmayabilir.

5- Konsolide bilançonun ve konsolide gelir tablosunun düzenlenmesine ilişkin ilke ve esaslar bölümlerinde belirtilen hususların düzeltme olarak konsolide finansal tablolara yansıtılmasından sonra, topluluğa dahil bağlı ortaklıkların özkaynakları içindeki topluluk dışı paylara ait özkaynak kalemleri konsolide bilançonun ilgili özkaynak kalemlerinden mahsup edilerek saptanan “azınlık payları” konsolide bilançoda özkaynaklar grubunu izleyen ayrı bir kalem olarak yer alır.

## 1.1. Satın Alma Yöntemi

Edinme (Satın Alma) sırasındaki konsolidasyon, bağılı ortaklığın varlık ve sermaye yapısının ana ortaklığın konsolide tablosuna yansıtılması ve yeni durumun görülebilmesi amacıyla yapılır.

Konsolidasyon işlemi bir satın almaya ya da herhangi bir şekilde el değiştirmeye ilişkin ise, ana ortaklığın, bağılı ortaklığın hisse senetleri için ödediği tutar, defterine maliyet bedeli ile kaydedilmektedir. Her bir hissenin ana ortaklığa maliyeti, bu hissenin defter değerine eşit olabileceği gibi, defter değerinin altında ya da üstünde olabilmektedir.

Bağılı ortaklığın hisse senetlerinin ana ortaklığa maloluş bedelinin, bu hisselerin defter değerine eşit olması, çok istisnai durumlarda, örneğin, yeni kurulmuş bir ortaklığın hisse senetlerinin halka arzı aşamasında satın alınması halinde söz konusu olmakta; genellikle bu iki değer arasında pozitif ya da negatif fark bulunmaktadır.

Ana kurum bağılı kurumun pay senetlerini defter değerinin üzerinde bir değer ödeyerek elde etmiş ise, olumlu sermaye farkından söz edilebilir. Ana kurumun, bağılı kurum pay senetlerine yaptığı katılım tutarı bu payların bağılı kurum defter değerinin üzerindedir. Bağılı ortaklığın hisse senetlerinin ana ortaklığa maloluş tutarı, bağılı ortaklığın varlıklarının gerçek değerinden düşük bir değerle hesaplarda yer almasından ya da bağılı ortaklığın faaliyetlerinde geleceğe ilişkin olumlu beklentiler nedeniyle, bu hisselerin defter değerinden daha yüksek olabilir.

Ana ortaklık bağılı ortaklığın pay senetlerini elde ederken defter kayıtlarının altında bir değer ödeyerek bunlara sahip olmuşsa ortaya çıkacak fark olumsuz sermaye farkı (negatif konsolidasyon şerefıyesi ) olarak tanımlanır. Bu da olumlu sermaye farkının aksine bağılı kurumun özsermayesinin gerçek değerinin üzerinde bir değerle değerlendirildiğini gösterir. Bu fark konsolide bilançonun pasifinde gösterilir.

Bağılı ortaklığın hisse senetlerinin ana ortaklığa maliyeti; varlıklarının gerçek değerlerinden daha yüksek bir bedelle hesaplarda gösterilmesi ya da faaliyet

sonuçlarının ve geleceğe ilişkin beklentilerin olumsuz yönde olması nedeniyle, bu hisselerin defter değerinin altında kalabilmektedir.

Ana ortaklık bağlı ortaklık sermayesinin tamamına sahip değilse, bu durumda konsolide bilanço düzenlenmesinde azınlık payları denilen pay senetleri ile ilgili işlemlere gereksinme duyulmaktadır.

### ÖRNEK:

Ana ortaklık olan (X) Bankası'nın bağlı ortaklık konumundaki (Y) Bankası'nın sermayesinin tamamına sahip olduğu ve her iki bankanın satın alma öncesi bilançolarının aşağıdaki gibi olduğunu varsayalım:

Aktif	BİLANÇOLAR (Bin YTL.)			Pasif	
	X	Y		X	Y
Nakit Değerler	4.000	500	Mevduat	4.000	1.000
Krediler	2.000	400	Kullanılan Krediler	2.000	-
Sabit Kıymetler	3.000	2.000	Ödenmiş Sermaye	3.000	1.500
Diğer Aktifler	1.000	100	Yedek Akçeler ve Diğer Özkaynaklar	1.000	500
<b>Toplam</b>	<b>10.000</b>	<b>3.000</b>	<b>Toplam</b>	<b>10.000</b>	<b>3.000</b>

(X) Bankası'nın (Y)'nin hisse senetlerini nakit karşılığı 2 trilyon liraya satın aldığını düşünürsek, X'in nakit değerleri 2 trilyon lira eksilerek 2 trilyon lira olacak, buna karşılık bilançosundaki Y'ye iştirak tutarı 2 trilyon lira olarak gözükecektir. Buna göre satın alma tarihinde her iki bankanın konsolide bilançosu aşağıdaki tabloda gösterildiği şekilde olacaktır. Tablonun birinci sütunu bilanço kalemlerine, ikinci ve üçüncü sütunları her iki bankanın kendi bilançolarına, dördüncü ve beşinci sütunları elimine işlemlerine, ve son sütunu da konsolide bilançoya ayrılmıştır.

**Konsolide Bilanço Çalışma Tablosu (Bin YTL)**

Bilanço Kalemleri	X Bankası	Y Bankası	Elimine İşlemleri		Konsolide Bilanço
			Borç	Alacak	
Aktif					
Nakit Değerler	2.000	500			2.500
Krediler	2.000	400			2.400
Diğer Aktifler	1.000	100			1.100
İştirakler (Y Bankası)	2.000	-		2.000	-
Sabit Kıymetler	3.000	2.000			5.000
<b>TOPLAM</b>	<b>10.000</b>	<b>3.000</b>			<b>11.000</b>
Pasif					
Mevduat	4.000	1.000			5.000
Kullanılan Krediler	2.000	-			2.000
Ödenmiş Sermaye					
- (X) Bankası	3.000	-			3.000
- (Y) Bankası	-	1.500	1.500		-
Yedek Akçeler ve Diğer Özkaynaklar					
- (X) Bankası	1.000	-			1.000
- (Y) Bankası	-	500	500		-
<b>TOPLAM</b>	<b>10.000</b>	<b>3.000</b>	<b>2.000</b>	<b>2.000</b>	<b>11.000</b>

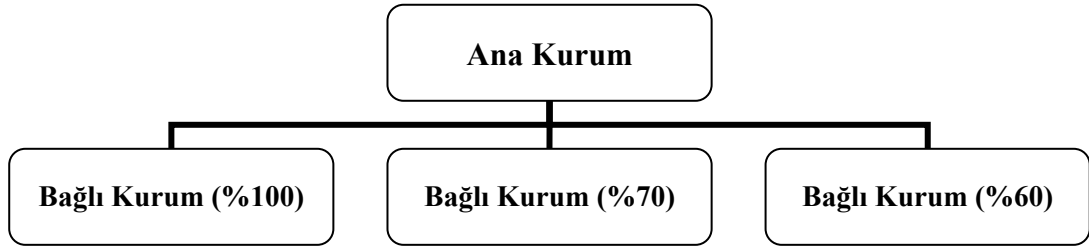
Çalışma tablosundan da görüldüğü gibi, (X)'in (Y)'ye olan iştiraki ile (Y)'nin ödenmiş sermayesi ve yedek akçeleri ve diğer özkaynak unsurları elimine edilerek, bu unsurların konsolide bilançoda iki defa görülmeleri engellenmiş ve bu iştirakin yerini (Y)'nin varlıkları ve borçları almıştır.

## 1.2. Birden Fazla Bağlı Ortaklığın Bulunması Halinde Konsolide Bilanço Düzenleme Tekniği

i- Ana kurum ile bağlı kurumlar arasında doğrudan ilişki bulunması durumu; aynı anda birden çok bağlı ortaklıkta iştiraki bulunan banka ile diğer banka

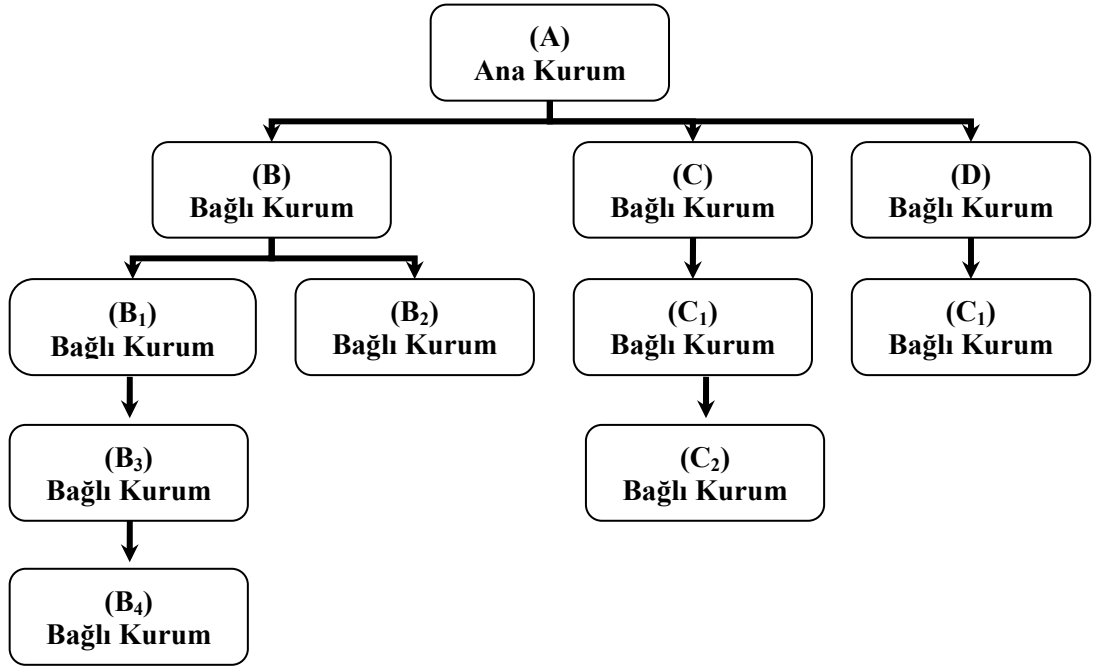
ya da finansal kurumlar arasındaki ilişki doğrudan doğruya bir ilişki ise, bu durumda konsolide bilanço düzenlenirken konsolidasyon yönteminde herhangi bir değişiklik söz konusu olmayacaktır. Yapılacak işlem, konsolide bilanço düzenlenmesi ile ilgili hesaplamaları her bağlı ortaklık için ayrı ayrı yapmak ve sonra bunları bir araya getirmekten ibarettir. Pozitif ve negatif konsolidasyon şerefiyelerinin bir kısmı karşılıklı olarak birbirini yok edecek, geriye kalan kısım ise konsolide bilançonun ilgili tarafında tek kalem olarak gözükecektir.

**Şekil 1: Ana Kurum İle Bağlı Kurumlar Arasında Doğrudan İlişki Bulunması Durumu**



ii-Ana kurum ile bağlı kurumlar arasında dolaylı ilişki bulunması durumu; banka ile, konsolidasyona tabi tutulacak diğer banka veya finansal kurumlar arasındaki ilişki dolaylı bir ilişki ise, yani ana teşebbüs durumundaki bankanın, konsolidasyona tabi tutulacak diğer ortaklıklarla arasındaki ilişki, aradaki kurumlar aracılığıyla oluyorsa, bu durumda en altta bulunan, yani ana ortaklıktan en uzakta olan ortaklıktan başlanarak kendisine yakın olan ortaklık ile konsolide bilançosu çıkarılarak işe başlanır. Yani her safhada ayrı bir konsolide bilanço düzenlenerek, bilançoları konsolide edilecek kuruluşlar arasındaki ilişki doğrudan bir ilişki haline getirilir. Bu şekilde sırayla gidilerek, bütün ortaklıkları kapsayan genel bir konsolide bilanço düzenlenir. Bu işleme zincirleme konsolidasyon denir. Bu ilişki şematik olarak aşağıdaki biçimde gösterilebilir.

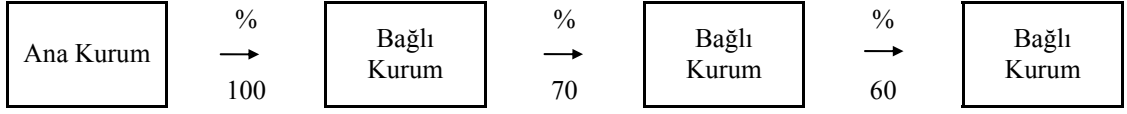
**Şekil 2: Dolaylı İştiraklerde Zincirleme Konsolidasyon**



Şekilde görüldüğü gibi “A” ana kurumu B, C, D bağlı kurumlarına doğrudan, diğerlerine ise dolaylı olarak iştirak etmektedir. Bu durumda konsolide bilanço aşağıdaki biçimde düzenlenecektir.

1. Aşama: B<sub>4</sub> ve B<sub>3</sub> kurumları arasında B<sub>3</sub> konsolide bilançosu düzenlenir.
2. Aşama: B<sub>1</sub> ve B<sub>3</sub> kurumları arasında B<sub>1</sub> konsolide bilançosu düzenlenir.
3. Aşama: B, B<sub>1</sub> ve B<sub>2</sub> kurumları arasında B konsolide bilançosu düzenlenir.
4. Aşama: C<sub>1</sub> ve C<sub>2</sub> kurumları arasında C<sub>1</sub> konsolide bilançosu düzenlenir.
5. Aşama: C ve C<sub>1</sub> kurumları arasında C konsolide bilançosu düzenlenir.
6. Aşama: D ve D<sub>1</sub> kurumları arasında D konsolide bilançosu düzenlenir.
7. Aşama: A, B, C ve D kurumları arasında topluluğun konsolide bilançosu düzenlenir.

**Şekil 3: Ana Kurum İle Bağlı Kurumlar Arasında Dolaylı İlişki Bulunması Durumu**



iii- Bağlı kurumun ödenmemiş temettülerinin bulunması durumu; satın alma tarihinde temettü ödemesi yapacağını açıklamış olmakla birlikte henüz ödeme yapmamış olan bir bankanın hisse senetlerinin satın alınması halinde, bu hisseler tekabül eden temettü miktarı; hisselerin konsolide bilanço düzenleyen ana ortaklığa maliyetinden düşülür.

**1.3. Edinme (Satın Alma) Tarihinden Sonraki Dönemlerde Konsolide Bilançonun Düzenlenmesi**

Edinme tarihinden sonraki dönemlerde konsolide tablolar, kurumlar topluluğunun bir yıllık faaliyet sonuçlarını bilanço ve gelir tablolarını bir bütün olarak görmek ve bağlı ortaklıkların faaliyet sonuçlarını yansıtmak amacıyla hazırlanır. Edinmeden sonra bağlı ortaklık kar ya da zarar edebilir hatta kar payıda verebilir. Bu gibi finansal faaliyetler sonucunda bağlı ortaklığın net varlık değeri edinme anındaki orana artar ya da azalır. Bu nedenle edinmeden sonra konsolide tablolar hazırlanırken, bağlı ortaklığa yapılan yatırımın maliyeti ile o tarihteki defter değeri arasındaki farkı, bağlı ortaklığın faaliyette bulunması sonucu doğan farktan ayırt etmek gerekir.

Konsolidasyona tabi finansal tabloların satın almadan sonra konsolide edilmesinde maliyet değeri yöntemi ile net yatırım değeri yöntemleri kullanılmaktadır.

Satın almadan sonra hazırlanan konsolide finansal tablolara kıyasla, satın alma tarihinde düzenlenen konsolide tablodaki azınlık payı ve konsolide dağıtılmamış kâr tutarları değişir.

Azınlık payı tutarı, edinme tarihi ile edinmeden sonraki konsolidasyon tarihi arasında geçen sürede bağılı ortaklığın elde ettiğı net kârdan azınlığa düşen pay kadar artar, zarar varsa zarar payı kadar azalır. Konsolide dağıılmamış kâr tutarı da; geçen sürede bağılı ortaklığın elde ettiğı kârdan ana ortaklığa düşen pay ve ana ortaklığın bu süredeki kârı toplamı kadar artar veya zarar varsa azalır.

### **ÖRNEK: Konsolide Bilanço uygulaması**

ABC BANK T.A.Ş.'nin A, B ve C finansal kurumlarına iştirakleri bulunmaktadır. ABC BANK, Şirket A ve Şirket B'nin 31.12.2005 tarihi itibariyle Bilançoları aşağıda yer aldığı şekildedir. ABC BANK'ın Şirket A, Şirket B ve Şirket C ile iştirak ilişkisi bulunmaktadır. ABC Bank ile Şirket A ve Şirket B'nin bilançosu tam konsolidasyon yöntemine göre şirket C ile ise özsermaye yöntemine göre işlem yapılacaktır. Şirket C'nin özsermaye yapısına ilişkin bilgiler örneğin ilerleyen aşamalarında verilecektir.

**ABC BANK, Şirket A ve Şirket B'nin 31.12.2005 tarihi itibariyle Bilançoları**

AKTİF KALEMLER		31.12.2005 ABC BANKASI TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET A TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET B TOPLAM
<b>I.</b>	<b>NAKİT DEĞERLER VE MERKEZ BANKASI</b>	<b>852.048</b>	<b>15</b>	<b>-</b>
1.1	Kasa	232.036	15	-
1.2	Efektif Deposu	159.519	-	-
1.3	T.C. Merkez Bankası	455.857	-	-
1.4	Diğer	4.636	-	-
<b>II.</b>	<b>ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLER (Net)</b>	<b>6.342.419</b>	<b>36.130</b>	<b>-</b>
2.1	Devlet Borçlanma Senetleri	6.342.236	3.750	-
2.1.1	Devlet Tahvili	6.335.793	3.000	-
2.1.2	Hazine Bonosu	6.443	750	-
2.1.3	Diğer Kamu Borçlanma Senetleri	-	-	-
2.2	Hisse Senetleri	183	32.380	-
2.3	Diğer Menkul Değerler	-	-	-
<b>III.</b>	<b>BANKALAR VE DİĞER MALİ KURULUŞLAR</b>	<b>1.628.382</b>	<b>22.500</b>	<b>5.150</b>
3.1	Bankalar	1.628.382	22.500	5.150
3.1.1	Yurtiçi Bankalar	246.445	22.500	5.150
3.1.2	Yurtdışı Bankalar	1.381.937	-	-
3.1.3	Yurtdışı Merkez ve Şubeler	-	-	-
3.2	Diğer Mali Kuruluşlar	-	-	-
<b>IV.</b>	<b>PARA PİYASALARI</b>	<b>400.000</b>	<b>95.000</b>	<b>-</b>
4.1	Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar	400.000	-	-
4.2	İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar	-	-	-
4.3	Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar	-	95.000	-
<b>V.</b>	<b>SATILMAYA HAZIR MENKUL DEĞERLER (Net)</b>	<b>13.430.720</b>	<b>100</b>	<b>-</b>
5.1	Hisse Senetleri	63.708	100	-
5.2	Diğer Menkul Değerler	13.367.012	-	-
<b>VI.</b>	<b>KREDİLER</b>	<b>22.106.149</b>	<b>19.000</b>	<b>-</b>
6.1	Kısa Vadeli	10.336.984	19.000	-
6.2	Orta ve Uzun Vadeli	11.769.165	-	-
6.3	Takipteki Krediler	357.153	-	-
6.4	Özel Karşılıklar (-)	357.153	-	-
<b>VII.</b>	<b>FAKTORİNG ALACAKLARI</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>VIII.</b>	<b>VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLER (Net)</b>	<b>322.382</b>	<b>21.340</b>	<b>26.270</b>

8.1	Devlet Borçlanma Senetleri	322.382	21.340	26.270
8.1.1	Devlet Tahvili	322.382	21.340	6.200
8.1.2	Hazine Bonusu	-	-	20.070
8.1.3	Diğer Kamu Borçlanma Senetleri	-	-	-
8.2	Diğer Menkul Değerler	-	-	-
<b>IX.</b>	<b>KONSOLİDASYON DIŞI İŞTİRAKLER (Net)</b>	<b>19.268</b>	-	-
9.1	Mali İştirakler	19.268	-	-
9.2	Mali Olmayan İştirakler	-	-	-
<b>X.</b>	<b>KONSOLİDASYON DIŞI BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)</b>	<b>455.989</b>	-	-
10.1	Mali Ortaklıklar	455.989	-	-
10.2	Mali Olmayan Ortaklıklar	-	-	-
<b>XI.</b>	<b>KONSOLİDASYON DIŞI DİĞER YATIRIMLAR (Net)</b>	-	-	-
<b>XII.</b>	<b>FİNANSAL KİRALAMA ALACAKLARI (Net)</b>	-	-	<b>261.500</b>
12.1	Finansal Kiralama Alacakları	-	-	307.000
12.2	Kazanılmamış Gelirler (-)	-	-	45.500
<b>XIII.</b>	<b>ZORUNLU KARŞILIKLAR</b>	<b>3.897.391</b>	-	-
<b>XIV.</b>	<b>MUHTELİF ALACAKLAR</b>	<b>19.957</b>	<b>700</b>	<b>3.250</b>
<b>XV.</b>	<b>FAİZ VE GELİR TAHAKKUK VE REESKONTLARI</b>	<b>2.170.293</b>	<b>1.650</b>	<b>3.300</b>
15.1	Kredilerin	259.585	400	-
15.2	Menkul Değerlerin	1.875.384	1.000	1.800
15.3	Diğer	35.324	250	1.500
<b>XVI.</b>	<b>MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)</b>	<b>663.372</b>	<b>44.000</b>	<b>280</b>
16.1	Defter Değeri	1.163.729	49.000	750
16.2	Birikmiş Amortismanlar (-)	500.357	5.000	470
<b>XVII.</b>	<b>MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)</b>	<b>21.218</b>	<b>1.200</b>	-
17.1	Şerefîye	-	-	-
17.2	Diğer	56.333	1.500	-
17.3	Birikmiş Amortismanlar (-)	35.115	300	-
<b>XVIII.</b>	<b>ERTELENMİŞ VERGİ AKTİFİ</b>	-	-	-
<b>XIX.</b>	<b>DİĞER AKTİFLER</b>	<b>54.944</b>	<b>500</b>	<b>100</b>
	<b>AKTİF TOPLAMI</b>	<b>52.384.532</b>	<b>242.135</b>	<b>299.850</b>

PASİF KALEMLER		31.12.2005 ABC BANK TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET A TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET B TOPLAM
<b>I.</b>	<b>MEVDUAT</b>	<b>31.450.977</b>	-	-
1.1	Bankalararası Mevduat	2.642.200	-	-
1.2	Tasarruf Mevduatı	10.725.149	-	-
1.3	Resmi Kuruluşlar Mevduatı	23.483	-	-
1.4	Ticari Kuruluşlar Mevduatı	3.944.189	-	-
1.5	Diğer Kuruluşlar Mevduatı	1.597.141	-	-
1.6	Döviz Tevdiat Hesabı	12.518.815	-	-
1.7	Kıymetli Madenler Depo Hesapları	-	-	-
<b>II.</b>	<b>PARA PİYASALARI</b>	<b>5.388.030</b>	<b>95.000</b>	-
2.1	Bankalararası Para Piyasalarından Alınan Borçlar	-	-	-
2.2	İMKB Takasbank Piyasasından Alınan Borçlar	-	-	-
2.3	Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar	5.388.030	95.000	-
<b>III.</b>	<b>ALINAN KREDİLER</b>	<b>7.282.640</b>	<b>22.460</b>	<b>168.000</b>
3.1	T.C. Merkez Bankası Kredileri	-	-	-
3.2	Alınan Diğer Krediler	7.282.640	22.460	168.000
3.2.1	Yurtiçi Banka ve Kuruluşlardan	109.124	22.460	150.000
3.2.2	Yurtdışı Banka, Kuruluş ve Fonlardan	7.173.516	-	18.000
<b>IV.</b>	<b>İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)</b>	-	-	-
4.1	Bonolar	-	-	-
4.2	Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler	-	-	-
4.3	Tahviller	-	-	-
<b>V.</b>	<b>FONLAR</b>	-	-	-
<b>VI.</b>	<b>MUHTELİF BORÇLAR</b>	<b>653.109</b>	<b>3.500</b>	<b>7.200</b>
<b>VII.</b>	<b>DİĞER YABANCI KAYNAKLAR</b>	<b>178.240</b>	-	-
<b>VIII.</b>	<b>ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ VE PRİMLER</b>	<b>73.574</b>	<b>1.000</b>	<b>800</b>
<b>IX.</b>	<b>FAKTORİNG BORÇLARI</b>	-	-	-
<b>X.</b>	<b>FİNANSAL KİRALAMA BORÇLARI (Net)</b>	<b>863</b>	-	-
10.1	Finansal Kiralama Borçları	898	-	-
10.2	Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri ( - )	35	-	-
<b>XI.</b>	<b>FAİZ VE GİDER REESKONTLARI</b>	<b>495.443</b>	<b>2.025</b>	<b>1.100</b>
11.1	Mevduatın	283.992	-	-
11.2	Alınan Kredilerin	47.233	125	1.100
11.3	Repo İşlemlerinin	8.005	100	-
11.4	Diğer	156.213	1.800	-
<b>XII.</b>	<b>KARŞILIKLAR</b>	<b>467.084</b>	<b>1.750</b>	<b>500</b>
12.1	Genel Karşılıklar	124.809	-	-
12.2	Kıdem Tazminatı Karşılığı	15.735	250	500

12.3	Vergi Karşılığı	202.388	1.500	-
12.4	Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)	-	-	-
12.5	Diğer Karşılıklar	124.152	-	-
<b>XIII.</b>	<b>SERMAYE BENZERİ KREDİLER</b>	<b>4.159</b>	-	-
<b>XIV.</b>	<b>ERTELENMİŞ VERGİ PASİFİ</b>	<b>37.194</b>	<b>2.700</b>	-
<b>XV.</b>	<b>AZINLIK HAKLARI</b>	-	-	-
<b>XVI.</b>	<b>ÖZKAYNAKLAR</b>	<b>6.353.219</b>	<b>113.700</b>	<b>122.250</b>
16.1	Ödenmiş Sermaye	1.800.005	50.000	30.000
16.2	Sermaye Yedekleri	2.652.596	31.500	-
16.2.1	Hisse Senedi İhraç Primleri	-	-	-
16.2.2	Hisse Senedi İptal Karları	-	-	-
16.2.3	Menkul Değerler Değer Artış Fonu	246.956	-	-
16.2.4	Yeniden Değerleme Fonu	3.747	-	-
16.2.5	Yeniden Değerleme Değer Artışı	-	-	-
16.2.6	Diğer Sermaye Yedekleri	2.401.893	31.500	-
16.2.7	Ödenmiş Sermayenin Enflasyon Düzeltme Farkı	-	-	-
16.3	Kar Yedekleri	462.324	16.700	71.750
16.3.1	Yasal Yedekler	255.315	3.900	6.700
16.3.2	Statü Yedekleri	-	-	-
16.3.3	Olağanüstü Yedekler	207.009	12.800	50
16.3.4	Diğer Kar Yedekleri	-	-	65.000
16.4	Kar veya Zarar	1.438.294	15.500	20.500
16.4.1	Geçmiş Yıllar Kar ve Zararları	-	1.000	-
16.4.1.1	Grubun Payı	-	1.000	-
16.4.1.2	Azınlık Hakları	-	-	-
16.4.2	Dönem Net Kar ve Zararı	1.438.294	14.500	20.500
16.4.2.1	Grubun Payı	1.438.294	14.500	20.500
16.4.2.2	Azınlık Hakları	-	-	-
	<b>PASİF TOPLAMI</b>	<b>52.384.532</b>	<b>242.135</b>	<b>299.850</b>

Şirket A'nın özkaynaklarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda görüldüğü gibidir.

Şirket A özkaynaklar	Şirket A	99,80% ABC BANK	0,20% Azınlık
Ödenmiş Sermaye	81.500	81.337	163
Kanuni Yedek Akçeler	3.900	3.892	8
İhtiyari Yedek Akçeler	12.800	12.774	26
Geçmiş Yıl Zararı	1.000	998	2
Dönem Karı	14.500	14.471	29
	<b>113.700</b>	<b>113.473</b>	<b>227</b>

Şirket B'nin özkaynaklarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda görüldüğü gibidir.

<b>Şirket B özkaynaklar</b>	<b>Şirket B</b>	<b>80,00% ABC BANK</b>	<b>20,00% Azınlık</b>
Ödenmiş Sermaye	30.000	29.940	6.000
Kanuni Yedek Akçeler	6.700	6.687	1.340
İhtiyari Yedek Akçeler	50	50	10
Diğer kar yedekleri	65.000	64.870	13.000
Dönem Karı	20.500	20.459	4.100
	<b>122.250</b>	<b>122.006</b>	<b>24.450</b>

Şirket C'nin özkaynaklarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda görüldüğü gibidir.

Şirket C özkaynak toplamı	100.000
ABC BANK payı	30%
<b>ABC BANK 'a düşen özkaynak</b>	<b>30.000</b>
ABC BANK'ta taşınan değer	17.000
<b>Özsermaye düzeltme kaydı</b>	<b>13.000</b>
Geçmiş yıl düzeltme kaydı	10.000
<b>Cari yıl düzeltme kaydı</b>	<b>3.000</b>

### Önceki Yıl İşlemleri Elimine Kayıtları

ABC Bank'm Şirket A'ya ilişkin önceki yıl işlemleri Elimine kayıtları

	<b>B</b>	<b>A</b>
Olağanüstü yedekler	5.350	
Maddi duran varlıklar		5.000
Birikmiş Amortisman		350
<b>A Şirketine satılan binanın satış karının elimine edilmesi</b>		

	<b>B</b>	<b>A</b>
Geçmiş yıllar k/z	18.477	
Olağanüstü yedekler		18.477
<b>A Şirketinden alınan temettünün elimine edilmesi</b>		

	<b>B</b>	<b>A</b>
Sermaye	50.000	
Sermaye enflasyon düzeltmesi	31.523	
Geçmiş yıl k/z	10	
Bağlı ortaklık		81.360
Azınlık payları		173
<b>A Şirketi sermaye-iştirak elimine işlemi</b>		

ABC Bank'ın Şirket B'ye ilişkin önceki yıl işlemleri elimine kayıtları

	<b>B</b>	<b>A</b>
Sermaye	30.000	
Geçmiş yıl k/z	14.350	
Bağlı ortaklık		30.000
Azınlık payları		14.350
<b>B Şirketi sermaye-iştirak kayıtlarının elimine edilmesi</b>		

ABC Bank'ın Şirket C'ye ilişkin önceki yıl işlemleri düzeltme kayıtları

	<b>B</b>	<b>A</b>
İştirakler YTL	10.000	
Geçmiş yıl kar-zararı		10.000
<b>C Şirketi özsermaye yöntemine göre konsolidasyon</b>		

### **Cari Yıl Elimine İşlemleri**

ABC Bank'ın Şirket A'ya ilişkin cari yıl işlemleri elimine kayıtları

	<b>B</b>	<b>A</b>
TL Ticari Kuruluşlar Mevduatı - Vadesiz	2.485	
TL Yurtiçi Bankalar - Vadesiz		2.485
<b>Vadesiz mevduat elimine işlemi</b>		

	<b>B</b>	<b>A</b>
TL - Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar	2.500	
TL - Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar		2.500
<b>ABC BANK'taki repo elimine işlemi</b>		

ABC Bank'ın Şirket B'ye ilişkin cari yıl işlemleri düzeltme kayıtları

	<b>B</b>	<b>A</b>
TL Ticari Mevduat - Vadesiz	303	
TL Yurtiçi Bankalar - Vadesiz		303
<b>Mevduat elimine işlemi</b>		

	<b>B</b>	<b>A</b>
DTH - Vadesiz	4.627	
YP Yurtiçi Bankalar - Vadesiz		4.627
<b>Mevduat elimine işlemi</b>		

	<b>B</b>	<b>A</b>
YP Alınan Krediler – Yurtiçi Banka ve Kuruluşlardan	71.259	
YP Orta ve Uzun V. Krediler – Mali Kesim		71.259
<b>Alınan kredi elimine işlemi</b>		

	<b>B</b>	<b>A</b>
Finansal Kiralama Borçları	898	
Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri	35	
Finansal Kiralama Alacakları		898
Ertelenmiş Finansal Kiralama Gelirleri		35
<b>ABC BANK'tan finansal kiralama alacakları elimine işlemi</b>		



AKTİF KALEMLER		31.12.2005 ABC BANKASI TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET A TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET B TOPLAM	31.12.2005 KOMBİNE TOPLAM	Önceki Yıl Düzel.	Şirket A Azınlık Payı	Şirket A Gayri menkul Amort.	Şirket B Azınlık Payı	Şirket C Özsermaye	Şirket A Elimine İşlemleri	Şirket B Elimine İşlemleri	31.12.2005 KONSOLİDE TOPLAM
<b>IV.</b>	<b>PARA PİYASALARI</b>	<b>400.000</b>	<b>95.000</b>	-	<b>495.000</b>	-	-	-	-	-	-2.500	-	<b>492.500</b>
4.1	Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar	400.000	-	-	400.000								400.000
4.2	İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar	-	-	-	-								-
4.3	Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar	-	95.000	-	95.000						-2.500		92.500
<b>V.</b>	<b>SATILMAYA HAZİR MENKUL DEĞERLER (Net)</b>	<b>13.430.720</b>	<b>100</b>	-	<b>13.430.820</b>	-	-	-	-	-	-	-	<b>13.430.820</b>
5.1	Hisse Senetleri	63.708	100	-	63.808								63.808
5.2	Diğer Menkul Değerler	13.367.012	-	-	13.367.012								13.367.012
<b>VI.</b>	<b>KREDİLER</b>	<b>22.106.149</b>	<b>19.000</b>	-	<b>22.125.149</b>	-	-	-	-	-	-	-71.259	<b>22.053.890</b>
6.1	Kısa Vadeli	10.336.984	19.000	-	10.355.984								10.355.984
6.2	Orta ve Uzun Vadeli	11.769.165	-	-	11.769.165							-71.259	11.697.906
6.3	Takipteki Krediler	357.153	-	-	357.153								357.153
6.4	Özel Karşılıklar (-)	357.153	-	-	357.153								357.153
<b>VII.</b>	<b>FAKTORİNG ALACAKLARI</b>	-	-	-	-								-

AKTİF KALEMLER		31.12.2005 ABC BANKASI TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET A TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET B TOPLAM	31.12.2005 KOMBİNE TOPLAM	Önceki Yıl Düzel.	Şirket A Azınlık Payı	Şirket A Gayri menkul Amort.	Şirket B Azınlık Payı	Şirket C Özsermaye	Şirket A Elimine İşlemleri	Şirket B Elimine İşlemleri	31.12.2005 KONSOLİDE TOPLAM
<b>VIII.</b>	<b>VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLER (Net)</b>	<b>322.382</b>	<b>21.340</b>	<b>26.270</b>	<b>369.992</b>	-	-	-	-	-	-	-	<b>369.992</b>
8.1	Devlet Borçlanma Senetleri	322.382	21.340	26.270	369.992	-	-	-	-	-	-	-	369.992
8.1.1	Devlet Tahvili	322.382	21.340	6.200	349.922								349.922
8.1.2	Hazine Bonosu	-	-	20.070	20.070								20.070
8.1.3	Diğer Kamu Borçlanma Senetleri	-	-	-	-								-
8.2	Diğer Menkul Değerler	-	-	-	-								-
<b>IX.</b>	<b>KONSOLİDASYON DIŞI İŞTİRAKLER (Net)</b>	<b>19.268</b>	-	-	<b>19.268</b>	<b>10.000</b>	-	-	-	<b>3.000</b>	-	-	<b>32.268</b>
9.1	Mali İştirakler	19.268	-	-	19.268	10.000				3.000			32.268
9.2	Mali Olmayan İştirakler	-	-	-	-								-
<b>X.</b>	<b>KONSOLİDASYON DIŞI BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)</b>	<b>455.989</b>	-	-	<b>455.989</b>	<b>111.360</b>	-	-	-	-	-	-	<b>344.629</b>
10.1	Mali Ortaklıklar	455.989	-	-	455.989	111.360							344.629
10.2	Mali Olmayan Ortaklıklar	-	-	-	-								-
<b>XI.</b>	<b>KONSOLİDASYON DIŞI DİĞER YATIRIMLAR (Net)</b>	-	-	-	-								-

AKTİF KALEMLER		31.12.2005 ABC BANKASI TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET A TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET B TOPLAM	31.12.2005 KOMBİNE TOPLAM	Önceki Yıl Düzeltil.	Şirket A Azınlık Payı	Şirket A Gayri menkul Amort.	Şirket B Azınlık Payı	Şirket C Özsermaye	Şirket A Elimine İşlemleri	Şirket B Elimine İşlemleri	31.12.2005 KONSOLİDE TOPLAM
<b>XII.</b>	<b>FİNANSAL KİRALAMA ALACAKLARI (Net)</b>	-	-	<b>261.500</b>	<b>261.500</b>	-	-	-	-	-	-	<b>-863</b>	<b>260.637</b>
12.1	Finansal Kiralama Alacakları	-	-	307.000	307.000							-898	306.102
12.2	Kazanılmamış Gelirler (-)	-	-	45.500	45.500							-35	45.465
<b>XIII.</b>	<b>ZORUNLU KARŞILIKLAR</b>	<b>3.897.391</b>	-	-	<b>3.897.391</b>								<b>3.897.391</b>
<b>XIV.</b>	<b>MUHTELİF ALACAKLAR</b>	<b>19.957</b>	<b>700</b>	<b>3.250</b>	<b>23.907</b>								<b>23.907</b>
<b>XV.</b>	<b>FAİZ VE GELİR TAHAKKUK VE REESKONTLARI</b>	<b>2.170.293</b>	<b>1.650</b>	<b>3.300</b>	<b>2.175.243</b>	-	-	-	-	-	-	-	<b>2.175.243</b>
15.1	Kredilerin	259.585	400	-	259.985								259.985
15.2	Menkul Değerlerin	1.875.384	1.000	1.800	1.878.184								1.878.184
15.3	Diğer	35.324	250	1.500	37.074								37.074
<b>XVI.</b>	<b>MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)</b>	<b>663.372</b>	<b>44.000</b>	<b>280</b>	<b>707.652</b>	<b>-5.350</b>	-	<b>80</b>	-	-	-	-	<b>702.382</b>
16.1	Defter Değeri	1.163.729	49.000	750	1.213.479	-5.000							1.208.479
16.2	Birikmiş Amortismanlar (-)	500.357	5.000	470	505.827	350		-80					506.097
<b>XVII.</b>	<b>MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)</b>	<b>21.218</b>	<b>1.200</b>	-	<b>22.418</b>	-	-	-	-	-	-	-	<b>22.418</b>
17.1	Şerefiye	-	-	-	-								-
17.2	Diğer	56.333	1.500	-	57.833								57.833
17.3	Birikmiş Amortismanlar (-)	35.115	300	-	35.415								35.415

AKTİF KALEMLER		31.12.2005 ABC BANKASI TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET A TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET B TOPLAM	31.12.2005 KOMBİNE TOPLAM	Önceki Yıl Düzeltil.	Şirket A Azınlık Payı	Şirket A Gayri menkul Amort.	Şirket B Azınlık Payı	Şirket C Özsermaye	Şirket A Elimine İşlemleri	Şirket B Elimine İşlemleri	31.12.2005 KONSOLİDE TOPLAM
XVIII.	ERTELENMİŞ VERGİ AKTİFİ	-	-	-	-								-
XIX.	DİĞER AKTİFLER	54.944	500	100	55.544								55.544
AKTİF TOPLAMI		52.384.532	242.135	299.850	52.926.517	106.710	-	80	-	3.000	-4.985	-76.749	52.740.850

PASİF KALEMLER		31.12.2005 ABC BANK TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET A TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET B TOPLAM	31.12.2005 KOMBİNE TOPLAM	Önceki Yıl Düzeltil.	Şirket A Azınlık payı	Şirket A Gayri menkul Amort.	Şirket B Azınlık Payı	Şirket C Özsermaye	Şirket A Elimine işlemleri	Şirket B Elimine işlemleri	31.12.2005 KONSOLİDE TOPLAM
I.	MEVDUAT	31.450.977	-	-	31.450.977	-	-	-	-	-	-2.485	-4.930	31.443.563
1.1	Bankalararası Mevduat	2.642.200	-	-	2.642.200								2.642.200
1.2	Tasarruf Mevduatı	10.725.149	-	-	10.725.149								10.725.149
1.3	Resmi Kuruluşlar Mevduatı	23.483	-	-	23.483								23.483
1.4	Ticari Kuruluşlar Mevduatı	3.944.189	-	-	3.944.189						-2.485	-303	3.941.401
1.5	Diğer Kuruluşlar Mevduatı	1.597.141	-	-	1.597.141								1.597.141
1.6	Döviz Tevdiat Hesabı	12.518.815	-	-	12.518.815							-4.627	12.514.188
1.7	Kıymetli Madenler Depo Hesapları	-	-	-	-								-

PASİF KALEMLER		31.12.2005 ABC BANK TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET A TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET B TOPLAM	31.12.2005 KOMBİNE TOPLAM	Önceki Yıl Düzeltil.	Şirket A Azınlık payı	Şirket A Gayri menkul Amort.	Şirket B Azınlık Payı	Şirket C Özsermaye	Şirket A Elimine işlemleri	Şirket B Elimine işlemleri	31.12.2005 KONSOLİDE TOPLAM
<b>II.</b>	<b>PARA PİYASALARI</b>	<b>5.388.030</b>	<b>95.000</b>	<b>-</b>	<b>5.483.030</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-2.500</b>	<b>-</b>	<b>5.480.530</b>
2.1	Bankalararası Para Piyasalarından Alınan Borçlar	-	-	-	-								-
2.2	İMKB Takasbank Piyasasından Alınan Borçlar	-	-	-	-								-
2.3	Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar	5.388.030	95.000	-	5.483.030						-2.500		5.480.530
<b>III.</b>	<b>ALINAN KREDİLER</b>	<b>7.282.640</b>	<b>22.460</b>	<b>168.000</b>	<b>7.473.100</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-71.259</b>	<b>7.401.841</b>
3.1	T.C. Merkez Bankası Kredileri	-	-	-	-								-
3.2	Alınan Diğer Krediler	7.282.640	22.460	168.000	7.473.100	-	-	-	-	-	-	-71.259	7.401.841
3.2.1	Yurtiçi Banka ve Kuruluşlardan	109.124	22.460	150.000	281.584							-71.259	210.325
3.2.2	Yurtdışı Banka, Kuruluş ve Fonlardan	7.173.516	-	18.000	7.191.516								7.191.516
<b>IV.</b>	<b>İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
4.1	Bonolar	-	-	-	-								-
4.2	Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler	-	-	-	-								-
4.3	Tahviller	-	-	-	-								-
<b>V.</b>	<b>FONLAR</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>VI.</b>	<b>MUHTELİF BORÇLAR</b>	<b>653.109</b>	<b>3.500</b>	<b>7.200</b>	<b>663.809</b>								<b>663.809</b>
<b>VII.</b>	<b>DİĞER YABANCI KAYNAKLAR</b>	<b>178.240</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>178.240</b>								<b>178.240</b>

PASİF KALEMLER		31.12.2005 ABC BANK TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET A TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET B TOPLAM	31.12.2005 KOMBİNE TOPLAM	Önceki Yıl Düzeltil.	Şirket A Azınlık payı	Şirket A Gayri menkul Amort.	Şirket B Azınlık Payı	Şirket C Özsermaye	Şirket A Elimine işlemleri	Şirket B Elimine işlemleri	31.12.2005 KONSOLİDE TOPLAM
<b>VIII.</b>	<b>ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ VE PRİMLER</b>	<b>73.574</b>	<b>1.000</b>	<b>800</b>	<b>75.374</b>								<b>75.374</b>
<b>IX.</b>	<b>FAKTÖRİNG BORÇLARI</b>	-	-	-	-								-
<b>X.</b>	<b>FİNANSAL KİRALAMA BORÇLARI (Net)</b>	<b>863</b>	-	-	<b>863</b>	-	-	-	-	-	-	<b>-863</b>	-
10.1	Finansal Kiralama Borçları	898	-	-	898							-898	-
10.2	Ertelemiş Finansal Kiralama Giderleri ( - )	35	-	-	35							-35	-
<b>XI.</b>	<b>FAİZ VE GİDER REESKONTLARI</b>	<b>495.443</b>	<b>2.025</b>	<b>1.100</b>	<b>498.568</b>	-	-	-	-	-	-	-	<b>498.568</b>
11.1	Mevduatın	283.992	-	-	283.992								283.992
11.2	Alınan Kredilerin	47.233	125	1.100	48.458								48.458
11.3	Repo İşlemlerinin	8.005	100	-	8.105								8.105
11.4	Diğer	156.213	1.800	-	158.013								158.013
<b>XII.</b>	<b>KARŞILIKLAR</b>	<b>467.084</b>	<b>1.750</b>	<b>500</b>	<b>469.334</b>	-	-	-	-	-	-	-	<b>469.334</b>
12.1	Genel Karşılıklar	124.809	-	-	124.809								124.809
12.2	Kıdem Tazminatı Karşılığı	15.735	250	500	16.485								16.485
12.3	Vergi Karşılığı	202.388	1.500	-	203.888								203.888
12.4	Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)	-	-	-	-								-
12.5	Diğer Karşılıklar	124.152	-	-	124.152								124.152
<b>XIII.</b>	<b>SERMAYE BENZERİ KREDİLER</b>	<b>4.159</b>	-	-	<b>4.159</b>								<b>4.159</b>

PASİF KALEMLER		31.12.2005 ABC BANK TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET A TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET B TOPLAM	31.12.2005 KOMBİNE TOPLAM	Önceki Yıl Düzeltil.	Şirket A Azınlık payı	Şirket A Gayri menkul Amort.	Şirket B Azınlık Payı	Şirket C Özsermaye	Şirket A Elimine işlemleri	Şirket B Elimine işlemleri	31.12.2005 KONSOLİDE TOPLAM
<b>XIV.</b>	<b>ERTELENMİŞ VERGİ PASİFİ</b>	<b>37.194</b>	<b>2.700</b>	<b>-</b>	<b>39.894</b>								<b>39.894</b>
<b>XV.</b>	<b>AZINLIK HAKLARI</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>14.523</b>	<b>29</b>		<b>4.100</b>				<b>18.652</b>
<b>XVI.</b>	<b>ÖZKAYNAKLAR</b>	<b>6.353.219</b>	<b>113.700</b>	<b>122.250</b>	<b>6.589.169</b>	<b>121.233</b>	<b>-29</b>	<b>80</b>	<b>-4.100</b>	<b>3.000</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6.466.887</b>
16.1	Ödenmiş Sermaye	1.800.005	50.000	30.000	1.880.005	-80.000							1.800.005
16.2	Sermaye Yedekleri	2.652.596	31.500	-	2.684.096	-31.523	-	-	-	-	-	-	2.652.573
16.2.1	Hisse Senedi İhraç Primleri	-	-	-	-								-
16.2.2	Hisse Senedi İptal Karları	-	-	-	-								-
16.2.3	Menkul Değerler Değer Artış Fonu	246.956	-	-	246.956								246.956
16.2.4	Yeniden Değerleme Fonu	3.747	-	-	3.747								3.747
16.2.5	Yeniden Değerleme Değer Artışı	-	-	-	-								-
16.2.6	Diğer Sermaye Yedekleri	2.401.893	31.500	-	2.433.393	-31.523				-			2.401.870
16.2.7	Ödenmiş Sermayenin Enflasyon Düzeltme Farkı	-	-	-	-		-						-
16.3	Kar Yedekleri	462.324	16.700	71.750	550.774	13.127	-	-	-	-	-	-	563.901
16.3.1	Yasal Yedekler	255.315	3.900	6.700	265.915					-			265.915
16.3.2	Statü Yedekleri	-	-	-	-								-
16.3.3	Olağanüstü Yedekler	207.009	12.800	50	219.859	13.127				-			232.986
16.3.4	Diğer Kar Yedekleri	-	-	65.000	65.000					-			65.000
16.4	Kar veya Zarar	1.438.294	15.500	20.500	1.474.294	-22.837	-29	80	-4.100	3.000	-	-	1.450.408

PASİF KALEMLER		31.12.2005 ABC BANK TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET A TOPLAM	31.12.2005 ŞİRKET B TOPLAM	31.12.2005 KOMBİNE TOPLAM	Önceki Yıl Düzeltil.	Şirket A Azınlık payı	Şirket A Gayri menkul Amort.	Şirket B Azınlık Payı	Şirket C Özsermaye	Şirket A Elimine işlemleri	Şirket B Elimine işlemleri	31.12.2005 KONSOLİDE TOPLAM
16.4.1	Geçmiş Yıllar Kar ve Zararları	-	1.000	-	1.000	-22.837	-	-	-	-	-	-	-21.837
16.4.1.1	Grubun Payı	-	1.000	-	1.000	-22.837							-21.837
16.4.1.2	Azınlık Hakları	-	-	-	-		-						-
16.4.2	Dönem Net Kar ve Zararı	1.438.294	14.500	20.500	1.473.294	-	-29	80	-4.100	3.000	-	-	1.472.245
16.4.2.1	Grubun Payı	1.438.294	14.500	20.500	1.473.294			80		3.000			1.476.374
16.4.2.2	Azınlık Hakları	-	-	-	-		-29		-4.100				-4.129
						-							
	<b>PASİF TOPLAMI</b>	<b>52.384.532</b>	<b>242.135</b>	<b>299.850</b>	<b>52.926.517</b>	<b>106.710</b>	<b>-</b>	<b>80</b>	<b>-</b>	<b>3.000</b>	<b>-4.985</b>	<b>-77.052</b>	<b>52.740.851</b>

## **2. Konsolide Gelir Tablosu**

Konsolide gelir tablosu, aynı ortak grubun yönetimi ve denetimi altında bulunan iki ya da daha fazla sayıda kuruluşun gelir tablolarının, faaliyet sonuçlarının değerlendirilmesi amacıyla ve konsolidasyon teknikleriyle bir araya getirilmiş tek gelir tablosudur.

### **2.1. Konsolide Gelir Tablosu Düzenleme Kuralları**

#### **2.1.1. Aynı Zaman Dilimine Ait Olmaları**

Gelir tabloları konsolide edilecek kurumların hesap dönemleri ilke olarak aynı olmalıdır. Bununla birlikte, bazı kurumlar için özel hesap dönemi olabilir. Bu durumda konsolide edilecek gelir tablolarının başlangıç ve bitiş tarihlerinde farklılıklar oluşur ki bu konsolidasyonu imkansız kılabilir. Bağlı kurumun gelir tablosu için ana kurumun gelir tablosuna ait zaman dilimini esas alan bir ara tablo düzenlenebilir. Ancak bu tablonun yansıttığı faaliyet sonuçları, pay sahipleri ve alacaklıların söz konusu kurumda bir hak ileri sürmelerine gerekçe oluşturmamalıdır. Çünkü bu tablonun amacı, yukarıda belirtildiği gibi konsolide gelir tablosunun hazırlanabilmesi için ana kuruma ait gelir tablosunun kapsadığı zaman dilimine uyum sağlamaktır.

#### **2.1.2. İş Konularının Benzer Olması**

Gelir tabloları konsolide edilecek olan kurumların iş konularının benzer olması, konsolidasyonda önemli kolaylıklar sağlayacaktır. İş konuları farklı olan kurumların da finansal tablolarının konsolidasyonu yapılacaktır.

## 2.2. Konsolide Gelir Tablosunun Düzenlenmesinde Dikkat Edilecek Hususlar

Konsolide bilançonun düzenlenmesinde olduğu gibi konsolide gelir tablosunun düzenlenmesinde de topluluğa katılan kurumların tek bir ekonomik birim olduğu düşüncesi hakimdir. Belirli bir faaliyet dönemi içinde ortaya çıkan gelir ve giderlerin toplamı, konsolide gelir tablosunun temelini oluşturur.

Konsolidasyonda gelir ancak topluluk dışı işletmelere yapılan satışlar ve onlar için görülen hizmetlerden sağlanır. Bu nedenle bir kurumlar topluluğunun kârını hesaplayabilmek için, sadece topluluk dışındaki kuruluşlarla gerçekleştirilen ticari işlemlerden dolayı elde edilen gelir ve giderler dikkate alınacaktır. O halde topluluğa dahil birimlerin kendi aralarındaki alım-satımlar veya elde edilen faiz, komisyon ve temettüleriyle; diğer nedenlerle ortaya çıkan gelir ve gider kalemleri, konsolide gelir tablosunun düzenlenmesi sırasında elimine işlemine tabi tutulacaktır.

Bu durumda, konsolide gelir tablosu düzenlenirken<sup>71</sup>;

- Ana kurum ile bağlı kurumun gelir ve gider kalemleri ayrı ayrı toplanır. Kuruluşlar arası alım-satım söz konusu ise bundan dolayı ortaya çıkan realize olmamış kârlar elimine işlemine tabi tutulmalıdır.
- Duran varlık satışları ve bu satışlardan doğan kârlar elimine edilir.
- Kurumların birbirlerine yaptıkları hizmetler karşılığında elde ettikleri ücret ve gelirler elimine edilir.
- Kurumların kendi aralarında ödedikleri kira, faiz ve komisyon kalemleri elimine işlemine tabi tutulmalıdır.<sup>72</sup>
- Konsolidasyona dahil bağlı ortaklıkların net dönem kâr veya zararları içindeki konsolidasyon dışındaki paylara ait kısım, net konsolide kâr veya zarardan önce

---

<sup>71</sup> ATAMAN, Ümit, “Şirketler Muhasebesi”, Türkmen Kitapevi, İstanbul 2000., s.156.

<sup>72</sup> PEKİNER, Kamuran, “İşletme Denetimi”, İstanbul 1988. s. 221 , 222

bir indirim kalemi olarak “azınlık kârı” veya “konsolidasyon dışı kâr” ya da “zarar” hesap grubu adıyla ayrıca gösterilir.

### **2.3. Konsolide Gelir Tablosunu Düzenleme Yöntemleri**

Konsolidasyona tabi tutulacak banka veya diğer finansal kurumlar arasında herhangi bir ticari işlemin yapılıp yapılmamış olması konsolide gelir tablosunun hazırlanmasında önemli bir konudur. Finansal kurumlar arasında herhangi bir ticari işlemin bulunmaması durumunda konsolidasyona tabi bankalar ve diğer finansal kuruluşların gelir tablolarında yer alan kalemlerin yan yana toplanması sonucu konsolide gelir tablosu hazırlanır.

Sermayesinin tamamına sahip olunmayan ortaklıklarda toplam kârın azınlık ortaklara ait kısmı düşülerek konsolide net kâra ulaşılır. Finansal tabloları konsolide edilecek bankalar ve finansal kurumlar arasında iştirak hisseleri, sabit kıymet satışları, konsolidasyona tabi grup için gerçekleşmemiş kâr olarak kabul edilir. Bu tür işlemlerden oluşan kârların, konsolide kârın hesaplanmasında dikkate alınmaması ve konsolide bilanço ile gelir tablosu arasında dengenin sağlanması bakımından bu kârların ilgili kalemlerden indirilmesi gerekir.

Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus, bu işlemler sonucu oluşan kârların azınlık ortaklıklar için de gerçekleşmiş olduğu ve azınlık ortakların bu kâr üzerinde pay sahibi olması gerektiğidir.

Öte yandan finansal tabloları konsolidasyona alınacak bankalar ve diğer finansal kurumların elde ettikleri faiz, kira, hizmet gelirleri gibi gelirlerin; bir bağlı ortaklıkta gider kaydedilirken diğer bağlı ortaklığın geliri kabul edildikleri dikkate alınarak bu tür işlemlerin etkilerinin konsolide gelir tablosunun hazırlanmasında karşılıklı olarak mahsup edilmesi gerekir.

### **2.3.1. Bankalar ve Diğer Finansal Kurumlar Arasında Alım - Satım, Hizmet Sunumu Gibi Ticari İlişkinin Bulunması Durumu**

Genellikle aynı sermaye grubuna bağlı banka ve diğer finansal kurumlar arasında ticari ilişki bulunmakta ve bu ticari işlemler sonucunda kurumlar arası kar oluşmaktadır. Örneğin topluluğa dahil bir banka yıllık % 50 faizle Merkez Bankasından temin ettiği 100 bin liralık reeskont kredisini aynı topluluk içerisindeki bir başka finansal kuruma yıllık % 60 faizle kredi olarak kullandırmıştır. Bu durumda konsolide gelir tablosundaki gelir tutarında % 10'luk faiz oranı farkına tekabül eden 10 bin liralık fazlalık olacaktır. Oysa konsolidasyon açısından böyle bir artış söz konusu olmamalıdır. Çünkü konsolidasyon açısından bu kredi temin etme-kullanılma işleminden dolayı bir kar ortaya çıkmamaktadır. Kredi kullandıran bankanın elde ettiği 10 bin liralık gelir, bağlı finansal kurumun aynı işlem için ödediği 10 bin liralık giderle dengelenmektedir. Aynı zamanda konsolide gelir tablosunun birikimli rakamları içererek gerçek olmayan bir durumu yansıtmaması sakıncası da vardır.

Bu nedenlerden dolayı, konsolide gelir tablosunda görünen gelir, sadece konsolide edilen işlemler dışında yapılan satış ve verilen hizmetlerden elde edilen geliri göstermelidir.

Konsolidasyona tabi tutulacak ortaklıklar arasında ticari ilişkinin bulunmaması durumuna uygulamada pek rastlanmaz. Genellikle konsolide edilecek ortaklıklar arasında ticari ilişki bulunmaktadır. Konsolide gelir tablosu düzenlenirken bu ilişkiler nedeniyle yapılan elimine işlemlerini ilişkinin niteliğine göre incelemek gerekmektedir.

### **2.3.2. Bankalar ve Diğer Finansal Kurumlar Arasında Alım- Satım, Hizmet Sunumu ve Kar Payı Ödemesi Gibi Ticari İşlem Yapılmaması Durumu**

Kurumlar arasında alım-satım, hizmet ifası, kar payı ödemesi gibi ilişkiler olmayabilir. Bu durumda konsolide gelir tablosu düzenlenmesi işlemlerinde

fazla güçlük ortaya çıkmamaktadır. Bu durum ile ilgili bir örnek üzerinde aşağıda durulmuştur.

(X) Bankası'nın (Y) Bankası hisselerinin tamamına sahip olduğunu ve bu iki banka arasında herhangi bir ticari işlem yapılmadığını farz ederek, (Y)'nin 500 bin YTL temettü dağıttığını varsayalım. Bu durumda konsolide gelir tablosunda (X) Bankası'nın 500 bin YTL temettü geliri gözükmeyecektir.

Kısmi sahiplik halinde ise, (X) Bankası'nın (Y)'nin % 70'ine sahip olması durumunda (X)'in gelir tablosunda 350 bin YTL temettü geliri gözükcektir. Konsolide gelir tablosu düzenlenirken ise söz konusu tutar gelir kaleminden indirilecektir. Ayrıca (Y) Bankasındaki azınlık payına karşılık gelen tutar gider kalemleri arasında gösterilecektir.

### **2.3.3. Kurumlar Arası Duran Varlık Alım Satımının Olması Durumu**

Duran varlıkların konsolidasyon kapsamı dışındaki kurumlardan sağlanmış olması durumunda konsolidasyon açısından sorun yoktur. Duran varlıklar konsolide edilecek kurumdan sağlanmışsa, duran varlık satışının içerdiği kar tutarının konsolide gelir tablosunun içerisine yansıtılmaması gerekir. Çünkü burada elde edilen kar, konsolide gelir tablosu açısından gerçek kar değildir. Duran varlığı satın alan kurumun, bu varlık üzerinden amortisman ayırması söz konusudur. Dolayısıyla ayrılan amortisman tutarının da düzeltilmesi gerekir.

### **2.3.4. Karşılıklı İştiraklerin Bulunması Durumunda Ortakların Dönem Karındaki Paylarının Hesaplanması**

Finansal tabloları konsolide edilen bankalar ve diğer finansal kurumların karşılıklı olarak birbirlerine iştiraklerinin bulunması halinde konsolide kârın ve bu kârdeki azınlık paylarının hesaplanması güçleşmektedir. Çünkü karşılıklı iştirakler nedeniyle karşılıklı iştirak ilişkisi içinde bulunan kurumların ve bu kurumların

azınlık ortaklarının birinin diğeri kârında pay sahibi olması söz konusu olmakta ve bu ortaklıkların kendi faaliyetleri sonucu elde ettikleri kârların hesaplanmasından sonra, diğeri ortaklıklardan elde edecekleri iştirak gelirlerinin hesaplanması gerekecektir.

## ÖRNEK: Konsolide Gelir Tablosu uygulaması

Konsolide bilanço uygulamasında bilançosu konsolide edilen ABC BANK, Şirket A ve Şirket B'nin gelir tabloları aşağıdaki gibidir.

GELİR VE GİDER KALEMLERİ		31.12.2005 ABC BANK	31.12.2005 ŞİRKET A	31.12.2005 ŞİRKET B
<b>I.</b>	<b>FAİZ GELİRLERİ</b>	<b>5.301.319</b>	<b>21.480</b>	<b>33.500</b>
1.1	Kredilerden Alınan Faizler	2.766.210	3.500	-
1.1.1	TP Kredilerden Alınan Faizler	2.456.514	3.500	-
1.1.1.1	Kısa Vadeli Kredilerden	1.539.058	3.500	-
1.1.1.2	Orta ve Uzun Vadeli Kredilerden	917.456	-	-
1.1.2	YP Kredilerden Alınan Faizler	290.299	-	-
1.1.2.1	Kısa Vadeli Kredilerden	67.413	-	-
1.1.2.2	Orta ve Uzun Vadeli Kredilerden	222.886	-	-
1.1.3	Takipteki Alacaklardan Alınan Faizler	19.397	-	-
1.1.4	Kaynak Kullanım Destekleme Fonundan Alınan Primler	-	-	-
1.2	Zorunlu Karşılıklardan Alınan Faizler	89.081	-	-
1.3	Bankalardan Alınan Faizler	31.238	980	1.000
1.3.1	T.C. Merkez Bankası'ndan	2.932	-	-
1.3.2	Yurtiçi Bankalardan	2.364	980	1.000
1.3.3	Yurtdışı Bankalardan	25.942	-	-
1.3.4	Yurtdışı Merkez ve Şubelerden	-	-	-
1.4	Para Piyasası İşlemlerinden Alınan Faizler	3.126	14.500	-
1.5	Menkul Değerlerden Alınan Faizler	2.410.319	2.500	8.000
1.5.1	Alım Satım Amaçlı Menkul Değerlerden	428.720	2.500	-
1.5.2	Satılmaya Hazır Menkul Değerlerden	1.937.914	-	-
1.5.3	Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerlerden	43.685	-	8.000
1.6	Diğer Faiz Gelirleri	1.345	-	24.500
<b>II.</b>	<b>FAİZ GİDERLERİ</b>	<b>2.709.791</b>	<b>14.510</b>	<b>6.700</b>
2.1	Mevduata Verilen Faizler	2.106.677	-	-
2.1.1	Bankalararası Mevduata	115.173	-	-
2.1.2	Tasarruf Mevduatına	1.236.664	-	-

			-	-
2.1.3	Resmi Kuruluşlar Mevduatına	1.322	-	-
2.1.4	Ticari Kuruluşlar Mevduatına	356.819	-	-
2.1.5	Diğer Kuruluşlar Mevduatına	109.443	-	-
2.1.6	Döviz Tevdiat Hesaplarına	287.256	-	-
2.1.7	Kıymetli Maden Depo Hesaplarına	-	-	-
2.2	Para Piyasası İşlemlerine Verilen Faizler	389.128	14.500	-
2.3	Kullanılan Kredilere Verilen Faizler	211.600	10	6.700
2.3.1	T.C. Merkez Bankası'na	-	-	-
2.3.2	Yurtiçi Bankalara	11.963	10	6.000
2.3.3	Yurtdışı Bankalara	198.319	-	700
2.3.4	Yurtdışı Merkez ve Şubeler	-	-	-
2.3.5	Diğer Kuruluşlara	1.318	-	-
2.4	İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler	-	-	-
2.5	Diğer Faiz Giderleri	2.386	-	-
<b>III.</b>	<b>NET FAİZ GELİRİ (I - II)</b>	<b>2.591.528</b>	<b>6.970</b>	<b>26.800</b>
<b>IV.</b>	<b>NET ÜCRET VE KOMİSYON GELİRLERİ</b>	<b>636.367</b>	<b>24.500</b>	<b>-800</b>
4.1	Alınan Ücret ve Komisyonlar	850.922	50.500	1.600
4.1.1	Nakdi Kredilerden	80.864	-	-
4.1.2	Gayri Nakdi Kredilerden	34.374	-	-
4.1.3	Diğer	735.684	50.500	1.600
4.2	Verilen Ücret ve Komisyonlar	214.555	26.000	2.400
4.2.1	Nakdi Kredilere Verilen	24.260	-	-
4.2.2	Gayri Nakdi Kredilere Verilen	303	-	-
4.2.3	Diğer	189.992	26.000	2.400
<b>V.</b>	<b>TEMETTÜ GELİRLERİ</b>	<b>3.997</b>	<b>280</b>	<b>-</b>
5.1	Alım Satım Amaçlı Menkul Değerlerden	-	-	-
5.2	Satılmaya Hazır Menkul Değerlerden	3.997	280	-
<b>VI.</b>	<b>NET TİCARİ KÂR / ZARAR</b>	<b>234.543</b>	<b>2.800</b>	<b>-900</b>
6.1	Sermaye Piyasası İşlemleri Kâr/Zararı (Net)	186.566	2.800	-
6.1.1	Sermaye Piyasası İşlemleri Kârı	241.267	5.000	-
6.1.1.1	Türev Finansal Araçlardan Kârlar	26.486	-	-
6.1.1.2	Diğer	214.781	5.000	-
6.1.2	Sermaye Piyasası İşlemleri Zararı (-)	54.701	2.200	-

				-
6.1.2.1	Türev Finansal Araçlardan Zararlar	34.977	-	-
6.1.2.2	Diğer	19.724	2.200	-
6.2	Kambiyo İşlemleri Kâr/Zararı (Net)	47.977	-	-900
6.2.1	Kambiyo Kârı	5.079.281	-	1.800
6.2.2	Kambiyo Zararı (-)	5.031.304	-	2.700
<b>VII.</b>	<b>DİĞER FAALİYET GELİRLERİ</b>	<b>239.479</b>	<b>8.000</b>	<b>2.000</b>
<b>VIII.</b>	<b>FAALİYET GELİRLERİ TOPLAMI (III+IV+V+VI+VII)</b>	<b>3.705.914</b>	<b>42.550</b>	<b>27.100</b>
<b>IX.</b>	<b>KREDİ VE DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)</b>	<b>347.935</b>	<b>-</b>	<b>800</b>
<b>X.</b>	<b>DİĞER FAALİYET GİDERLERİ (-)</b>	<b>1.325.904</b>	<b>28.050</b>	<b>5.800</b>
<b>XI.</b>	<b>FAALİYET KÂRI (VIII-IX-X)</b>	<b>2.032.075</b>	<b>14.500</b>	<b>20.500</b>
<b>XII.</b>	<b>BAĞLI ORTAKLIKLAR VE İŞTİRAKLERDEN KÂR/ZARAR</b>	<b>46.347</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>XIII.</b>	<b>NET PARASAL POZİSYON KARI / (ZARARI)</b>		<b>-</b>	<b>-</b>
<b>XIV.</b>	<b>VERGİ ÖNCESİ KÂR (XI+XII+XIII)</b>	<b>2.078.422</b>	<b>14.500</b>	<b>20.500</b>
<b>XV.</b>	<b>VERGİ KARŞILIĞI (-)</b>	<b>640.128</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
15.1	Cari Vergi Karşılığı	648.952	-	-
15.2	Ertelemiş Vergi Karşılığı	-8.824	-	-
<b>XVI.</b>	<b>VERGİ SONRASI OLAĞAN FAALİYET KÂR/ZARARI (XIV-XV)</b>	<b>1.438.294</b>	<b>14.500</b>	<b>20.500</b>
<b>XVII.</b>	<b>VERGİ SONRASI OLAĞANÜSTÜ KÂR/ZARAR</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
17.1	Vergi Öncesi Olağanüstü Net Kâr/Zarar	-	-	-
17.1.1	Olağanüstü Gelirler	-	-	-
17.1.2	Olağanüstü Giderler (-)	-	-	-
17.2	Olağanüstü Kâra İlişkin Vergi Karşılığı (-)	-	-	-
<b>XVIII.</b>	<b>KONSOLİDASYON DIŞI ORTAKLIKLAR KÂR/ZARARI (-)</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>XIV.</b>	<b>NET DÖNEM KÂR ve ZARARI (XVI+XVII+XVIII)</b>	<b>1.438.294</b>	<b>14.500</b>	<b>20.500</b>
19.1	Grubun Karı/Zararı	1.438.294	14.500	20.500
19.2	Azınlık Hakları Karı/Zararı			-
	Hisse Başına Kar / Zarar (tam YTL tutarı ile gösterilmiştir.)	0,00799		

## Cari Yıl Düzeltme Kayıtları

Şirket A'nin özkaynaklarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda görüldüğü gibidir.

Şirket A özkaynaklar	Şirket A	99,80% ABC BANK	0,20% Azınlık
Ödenmiş Sermaye	81.500	81.337	163
Kanuni Yedek Akçeler	3.900	3.892	8
İhtiyari Yedek Akçeler	12.800	12.774	26
Geçmiş Yıl Zararı	1.000	998	2
Dönem Karı	14.500	14.471	29
	<b>113.700</b>	<b>113.473</b>	<b>227</b>

ABC Bank'ın Şirket A'ya ilişkin azınlık payı düzeltme kaydı aşağıdaki gibidir.

	B	A
Azınlık P&L	29	
Azınlık B/S		29
<b>A Şirketi cari yıl azınlık payı elimine işlemi</b>		

Şirket B'nin özkaynaklarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda görüldüğü gibidir.

Şirket B özkaynaklar	Şirket B	80,00% ABC BANK	20,00% Azınlık
Ödenmiş Sermaye	30.000	29.940	6.000
Kanuni Yedek Akçeler	6.700	6.687	1.340
İhtiyari Yedek Akçeler	50	50	10
Diğer kar yedekleri	65.000	64.870	13.000
Dönem Karı	20.500	20.459	4.100
	<b>122.250</b>	<b>122.006</b>	<b>24.450</b>

ABC Bank'ın Şirket B'ye ilişkin azınlık payı düzeltme kaydı aşağıdaki gibidir.

	B	A
Azınlık P&L	4.100	
Azınlık B/S		4.100
<b>B Şirketi cari yıl azınlık payı elimine işlemi</b>		

ABC Bank'ın aktifinde 16.000 YTL kayıtlı değeri bulunan gayrimenkul yıl

içerisinde Şirket A'ya 20.000 YTL'ye satılmıştır. Buna ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.

Şirket A Maliyet	20.000		
ABC BANK Maliyet	16.000		
	<b>4.000</b>	0,02/4*4	80

ABC Bank'ın Şirket A'ya ilişkin cari yıl amortisman düzeltme kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

	<b>B</b>	<b>A</b>
Birikmiş Amortisman	80	
Diğer faaliyet gideri		80
<b>A Şirketine satılan gayrimenkul satış karının cari yıl amortisman elimine işlemi</b>		

ABC Bank'ın Şirket C'ye ilişkin özsermaye yöntemine göre konsolidasyon kayıtları

	<b>B</b>	<b>A</b>
İştirakler YTL	3.000	
İştirak ve bağlı ortaklık karı		3.000
<b>C Şirketi özsermaye yöntemine göre konsolidasyon</b>		

### **Elimine Kayıtları**

ABC Bank'ın Şirket A'ya ilişkin düzeltme kayıtları

	<b>B</b>	<b>A</b>
Diğer Faaliyet Gelirleri	68	
Diğer Faaliyet Giderleri		68
<b>Kira gelir-gider elimine işlemi</b>		
	<b>B</b>	<b>A</b>
Alınan ücret komisyonlar - Diğer	10.905	
Verilen ücret komisyonlar - Diğer		10.905
<b>ABC BANK'a ödenen aracılık komisyonu elimine işlemi</b>		

ABC Bank'ın Şirket B'ye ilişkin düzeltme kayıtları

	<b>B</b>	<b>A</b>
Finansal Kiralama Gelirleri	304	
Finansal Kiralama Giderleri		304
<b>ABC BANK'tan finansal kiralama gelirleri elimine işlemi</b>		
	<b>B</b>	<b>A</b>
Yurtiçi Bankalardan Alınan Faiz	662	
Ticari Mevduata Verilen Faiz		51
Döviz Tevdiat Hesaplarına Verilen Faiz		611
<b>ABC BANK'tan faiz geliri elimine işlemi</b>		

**ABC BANK T.A.Ş. KONSOLİDE GELİR TABLOSU (Tutarlar Bin YTL olarak ifade edilmiştir.)**

GELİR VE GİDER KALEMLERİ		31.12.2005 ABC BANK	31.12.2005 ŞİRKET A	31.12.2005 ŞİRKET B	31.12.2005 KOMBİNE	Şirket A Azınlık Payı	Şirket A Amortis. Gideri	Şirket B Azınlık Payı	Şirket C Özsermaye	Şirket A Elimine İşlemi	Şirket B Elimine İşlemi	31.12.2005 KONSOLİDE
<b>I.</b>	<b>FAİZ GELİRLERİ</b>	<b>5.301.319</b>	<b>21.480</b>	<b>33.500</b>	<b>5.356.299</b>	-	-	-	-	-	<b>-662</b>	<b>5.355.637</b>
1.1	Kredilerden Alınan Faizler	2.766.210	3.500	-	2.769.710	-	-	-	-	-	-	2.769.710
1.1.1	TP Kredilerden Alınan Faizler	2.456.514	3.500	-	2.460.014	-	-	-	-	-	-	2.460.014
1.1.1.1	Kısa Vadeli Kredilerden	1.539.058	3.500	-	1.542.558							1.542.558
1.1.1.2	Orta ve Uzun Vadeli Kredilerden	917.456	-	-	917.456							917.456
1.1.2	YP Kredilerden Alınan Faizler	290.299	-	-	290.299	-	-	-	-	-	-	290.299
1.1.2.1	Kısa Vadeli Kredilerden	67.413	-	-	67.413							67.413
1.1.2.2	Orta ve Uzun Vadeli Kredilerden	222.886	-	-	222.886							222.886
1.1.3	Takipteki Alacaklardan Alınan Faizler	19.397	-	-	19.397							19.397
1.1.4	Kaynak Kullanım Destekleme Fonundan Alınan Primler	-	-	-	-							-
1.2	Zorunlu Karşılıklardan Alınan Faizler	89.081	-	-	89.081							89.081
1.3	Bankalardan Alınan Faizler	31.238	980	1.000	33.218	-	-	-	-	-	<b>-662</b>	32.556
1.3.1	T.C. Merkez Bankası'ndan	2.932	-	-	2.932							2.932
1.3.2	Yurtiçi Bankalardan	2.364	980	1.000	4.344						<b>-662</b>	3.682
1.3.3	Yurtdışı Bankalardan	25.942	-	-	25.942							25.942
1.3.4	Yurtdışı Merkez ve Şubelerden	-	-	-	-							-

GELİR VE GİDER KALEMLERİ		31.12.2005 ABC BANK	31.12.2005 ŞİRKET A	31.12.2005 ŞİRKET B	31.12.2005 KOMBİNE	Şirket A Azınlık Payı	Şirket A Amortis. Gideri	Şirket B Azınlık Payı	Şirket C Özsermaye	Şirket A Elimine İşlemi	Şirket B Elimine İşlemi	31.12.2005 KONSOLİDE
1.4	Para Piyasası İşlemlerinden Alınan Faizler	3.126	14.500	-	17.626							17.626
1.5	Menkul Değerlerden Alınan Faizler	2.410.319	2.500	8.000	2.420.819	-	-	-	-	-	-	2.420.819
1.5.1	Alım Satım Amaçlı Menkul Değerlerden	428.720	2.500	-	431.220							431.220
1.5.2	Satılmaya Hazır Menkul Değerlerden	1.937.914	-	-	1.937.914							1.937.914
1.5.3	Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerlerden	43.685	-	8.000	51.685							51.685
1.6	Diğer Faiz Gelirleri	1.345	-	24.500	25.845							25.845
<b>II.</b>	<b>FAİZ GİDERLERİ</b>	<b>2.709.791</b>	<b>14.510</b>	<b>6.700</b>	<b>2.731.001</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-662</b>	<b>2.730.339</b>
2.1	Mevduata Verilen Faizler	2.106.677	-	-	2.106.677	-	-	-	-	-	-662	2.106.015
2.1.1	Bankalararası Mevduata	115.173	-	-	115.173							115.173
2.1.2	Tasarruf Mevduatına	1.236.664	-	-	1.236.664							1.236.664
2.1.3	Resmi Kuruluşlar Mevduatına	1.322	-	-	1.322							1.322
2.1.4	Ticari Kuruluşlar Mevduatına	356.819	-	-	356.819						-51	356.768
2.1.5	Diğer Kuruluşlar Mevduatına	109.443	-	-	109.443							109.443
2.1.6	Döviz Tevdiat Hesaplarına	287.256	-	-	287.256						-611	286.645
2.1.7	Kıymetli Maden Depo Hesaplarına	-	-	-	-							-
2.2	Para Piyasası İşlemlerine Verilen Faizler	389.128	14.500	-	403.628							403.628

GELİR VE GİDER KALEMLERİ		31.12.2005 ABC BANK	31.12.2005 ŞİRKET A	31.12.2005 ŞİRKET B	31.12.2005 KOMBİNE	Şirket A Azınlık Payı	Şirket A Amortis. Gideri	Şirket B Azınlık Payı	Şirket C Özsermaye	Şirket A Elimine İşlemi	Şirket B Elimine İşlemi	31.12.2005 KONSOLİDE
2.3	Kullanılan Kredilere Verilen Faizler	211.600	10	6.700	218.310	-	-	-	-	-	-	218.310
2.3.1	T.C. Merkez Bankası'na	-	-	-	-							-
2.3.2	Yurtiçi Bankalara	11.963	10	6.000	17.973							17.973
2.3.3	Yurtdışı Bankalara	198.319	-	700	199.019							199.019
2.3.4	Yurtdışı Merkez ve Şubeler	-	-	-	-							-
2.3.5	Diğer Kuruluşlara	1.318	-	-	1.318							1.318
2.4	İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler	-	-	-	-							-
2.5	Diğer Faiz Giderleri	2.386	-	-	2.386							2.386
<b>III.</b>	<b>NET FAİZ GELİRİ (I - II)</b>	<b>2.591.528</b>	<b>6.970</b>	<b>26.800</b>	<b>2.625.298</b>	-	-	-	-	-	-	<b>2.625.298</b>
<b>IV.</b>	<b>NET ÜCRET VE KOMİSYON GELİRLERİ</b>	<b>636.367</b>	<b>24.500</b>	<b>-800</b>	<b>660.067</b>	-	-	-	-	-	-	<b>660.067</b>
4.1	Alınan Ücret ve Komisyonlar	850.922	50.500	1.600	903.022	-	-	-	-	-10.905	-	892.117
4.1.1	Nakdi Kredilerden	80.864	-	-	80.864							80.864
4.1.2	Gayri Nakdi Kredilerden	34.374	-	-	34.374							34.374
4.1.3	Diğer	735.684	50.500	1.600	787.784					-10.905		776.879

GELİR VE GİDER KALEMLERİ		31.12.2005 ABC BANK	31.12.2005 ŞİRKET A	31.12.2005 ŞİRKET B	31.12.2005 KOMBİNE	Şirket A Azınlık Payı	Şirket A Amortis. Gideri	Şirket B Azınlık Payı	Şirket C Özsermaye	Şirket A Elimine İşlemi	Şirket B Elimine İşlemi	31.12.2005 KONSOLİDE
4.2	Verilen Ücret ve Komisyonlar	214.555	26.000	2.400	242.955	-	-	-	-	-10.905	-	232.050
4.2.1	Nakdi Kredilere Verilen	24.260	-	-	24.260							24.260
4.2.2	Gayri Nakdi Kredilere Verilen	303	-	-	303							303
4.2.3	Diğer	189.992	26.000	2.400	218.392					-10.905		207.487
<b>V.</b>	<b>TEMETTÜ GELİRLERİ</b>	<b>3.997</b>	<b>280</b>	<b>-</b>	<b>4.277</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>4.277</b>
5.1	Alım Satım Amaçlı Menkul Değerlerden	-	-	-	-							-
5.2	Satılmaya Hazır Menkul Değerlerden	3.997	280	-	4.277							4.277
<b>VI.</b>	<b>NET TİCARİ KÂR / ZARAR</b>	<b>234.543</b>	<b>2.800</b>	<b>-900</b>	<b>236.443</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>236.443</b>
6.1	Sermaye Piyasası İşlemleri Kâr/Zararı (Net)	186.566	2.800	-	189.366	-	-	-	-	-	-	189.366
6.1.1	Sermaye Piyasası İşlemleri Kârı	241.267	5.000	-	246.267	-	-	-	-	-	-	246.267
6.1.1.1	Türev Finansal Araçlardan Kârlar	26.486	-	-	26.486							26.486
6.1.1.2	Diğer	214.781	5.000	-	219.781							219.781
6.1.2	Sermaye Piyasası İşlemleri Zararı (-)	54.701	2.200	-	56.901	-	-	-	-	-	-	56.901
6.1.2.1	Türev Finansal Araçlardan Zararlar	34.977	-	-	34.977							34.977
6.1.2.2	Diğer	19.724	2.200	-	21.924							21.924

GELİR VE GİDER KALEMLERİ		31.12.2005 ABC BANK	31.12.2005 ŞİRKET A	31.12.2005 ŞİRKET B	31.12.2005 KOMBİNE	Şirket A Azınlık Payı	Şirket A Amortis. Gideri	Şirket B Azınlık Payı	Şirket C Özsermaye	Şirket A Elimine İşlemi	Şirket B Elimine İşlemi	31.12.2005 KONSOLİDE
6.2	Kambiyo İşlemleri Kâr/Zararı (Net)	47.977	-	-900	47.077	-	-	-	-	-	-	47.077
6.2.1	Kambiyo Kârı	5.079.281	-	1.800	5.081.081							5.081.081
6.2.2	Kambiyo Zararı (-)	5.031.304	-	2.700	5.034.004							5.034.004
<b>VII.</b>	<b>DİĞER FAALİYET GELİRLERİ</b>	<b>239.479</b>	<b>8.000</b>	<b>2.000</b>	<b>249.479</b>					<b>-68</b>	<b>-304</b>	<b>249.107</b>
<b>VIII.</b>	<b>FAALİYET GELİRLERİ TOPLAMI (III+IV+V+VI+VII)</b>	<b>3.705.914</b>	<b>42.550</b>	<b>27.100</b>	<b>3.775.564</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-68</b>	<b>-304</b>	<b>3.775.192</b>
<b>IX.</b>	<b>KREDİ VE DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)</b>	<b>347.935</b>	<b>-</b>	<b>800</b>	<b>348.735</b>							<b>348.735</b>
<b>X.</b>	<b>DİĞER FAALİYET GİDERLERİ (-)</b>	<b>1.325.904</b>	<b>28.050</b>	<b>5.800</b>	<b>1.359.754</b>		<b>-80</b>			<b>-68</b>	<b>-304</b>	<b>1.359.302</b>
<b>XI.</b>	<b>FAALİYET KÂRI (VIII-IX-X)</b>	<b>2.032.075</b>	<b>14.500</b>	<b>20.500</b>	<b>2.067.075</b>	<b>-</b>	<b>80</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>2.067.155</b>
<b>XII.</b>	<b>BAĞLI ORTAKLIKLAR VE İŞTİRAKLERDEN KÂR/ZARAR</b>	<b>46.347</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>46.347</b>				<b>3.000</b>			<b>49.347</b>
<b>XIII.</b>	<b>NET PARASAL POZİSYON KARI / (ZARARI)</b>		<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>							<b>-</b>
<b>XIV.</b>	<b>VERGİ ÖNCESİ KÂR (XI+XII+XIII)</b>	<b>2.078.422</b>	<b>14.500</b>	<b>20.500</b>	<b>2.113.422</b>	<b>-</b>	<b>80</b>	<b>-</b>	<b>3.000</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>2.116.502</b>
<b>XV.</b>	<b>VERGİ KARŞILIĞI (-)</b>	<b>640.128</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>640.128</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>640.128</b>
15.1	Cari Vergi Karşılığı	648.952	-	-	648.952							648.952
15.2	Ertelenmiş Vergi Karşılığı	-8.824	-	-	-8.824							-8.824
<b>XVI.</b>	<b>VERGİ SONRASI OLAĞAN FAALİYET KÂR/ZARARI (XIV-XV)</b>	<b>1.438.294</b>	<b>14.500</b>	<b>20.500</b>	<b>1.473.294</b>	<b>-</b>	<b>80</b>	<b>-</b>	<b>3.000</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>1.476.374</b>

GELİR VE GİDER KALEMLERİ		31.12.2005 ABC BANK	31.12.2005 ŞİRKET A	31.12.2005 ŞİRKET B	31.12.2005 KOMBİNE	Şirket A Azınlık Payı	Şirket A Amortis. Gideri	Şirket B Azınlık Payı	Şirket C Özsermaye	Şirket A Elimine İşlemi	Şirket B Elimine İşlemi	31.12.2005 KONSOLİDE
<b>XVII.</b>	<b>VERGİ SONRASI OLAĞANÜSTÜ KÂR/ZARAR</b>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17.1	Vergi Öncesi Olağanüstü Net Kâr/Zarar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17.1.1	Olağanüstü Gelirler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17.1.2	Olağanüstü Giderler (-)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17.2	Olağanüstü Kâra İlişkin Vergi Karşılığı (-)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>XVIII.</b>	<b>KONSOLİDASYON DIŞI ORTAKLIKLAR KÂR/ZARARI (-)</b>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>XIV.</b>	<b>NET DÖNEM KÂR ve ZARARI (XVI+XVII+XVIII)</b>	<b>1.438.294</b>	<b>14.500</b>	<b>20.500</b>	<b>1.473.294</b>	<b>-29</b>	<b>80</b>	<b>-4.100</b>	<b>3.000</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>1.472.245</b>
19.1	Grubun Karı/Zararı	1.438.294	14.500	20.500	1.473.294	-	80	-	3.000	-	-	1.476.374
19.2	Azınlık Hakları Karı/Zararı			-	-	-29		-4.100				-4.129
	Hisse Başına Kar / Zarar (tam YTL tutarı ile gösterilmiştir.)	0,00799										

Bilanço ve gelir tablosu dışında kalan diğer finansal tablolar da konsolide edilebilirler. Ancak bunlardan sağlanacak yarar ve anlamlılık düzeyi, konsolide bilançolar ve konsolide gelir tabloları kadar olmayacaktır.

### **3. Konsolide Kar Dağıtım Tablosu**

Kâr dağıtım tablosu, kurum kârının dönem içindeki dağılımını gösteren bir finansal tablodur. Bu finansal tablonun düzenlenmesinde kurum kârından ödenecek vergiler, ayrılacak yasal ve ihtiyari yedeklerle, dağıtılacak kârlar ve kurumda alıkonulacak bölüm ayrı ayrı gösterilmelidir. Kâr dağıtım tablosu, sermaye şirketlerinde genel kurula önerilen kâr payı dağıtım planı olarak tanımlanmaktadır.

Dağıtılmamış kârlar tablosu ve özellikle kâr dağıtım tablosu, gelir tablosunu destekleyici nitelik taşıyan tablolardır.

Konsolide dağıtılmamış kârlar tablosu ve konsolide kâr dağıtım tablosunun geçerliliği, kâr dağıtımının konsolide tablolar üzerinden yapıldığı kurumlarda söz konusudur. Kâr dağıtımının bireysel tablolara dayandığı kurumlarda konsolide dağıtılmamış kârlar tablosu ve konsolide kâr dağıtım tablosu düzenlemeye gerek yoktur.

### **4. Konsolide Dağıtılmamış Karlar Tablosu**

Dağıtılmamış kârlar tablosu, bir kurumun dönem başındaki dağıtılmamış kârlarını, dönem içindeki değişiklikleri ve dönem sonundaki dağıtılmamış kârları gösteren bir finansal tablodur. Dağıtılmamış kârlar tablosu düzenlenirken dönem içindeki değişikliklerde, hem dağıtılmamış kârlara eklemelere ve hem de dağıtılmamış kârlardan çıkanlara, yani kâr dağıtımına ve yedek akçe haline dönüşmelere yer vermek gerekir. Yedek akçeler ve yedek niteliğindeki kârşılıklar da

bu tablonun kapsamına girer. Tablo gelir tablosuyla düzenlenebileceği gibi, ayrı olarak da düzenlenebilir.

Konsolide edilecek dağıılmamış kârlar tablosunun analize hazırlanması, öteki finansal tablolarla bağlantı kurularak yapılmalıdır. Bu tablolardaki net dönem kârları ile konsolide edilecek gelir tablosundaki vergi sonrası net kâr tutarının birbirine denk olması gereklidir.

## **5. Konsolide Fon Akım Tablosu**

Fon akım tablosu, bir kurumun bir dönem içinde kaynaklarını ve bu kaynakların kullanım yerlerini gösteren bir finansal tablodur. Bu tabloya fon kaynak ve kullanım tablosu da denilir. Tablonun düzenlenmesinde, varlıklardaki azalış ile, sermaye ve diğer pasif unsurlardaki artışlar kaynakları; varlıklardaki artışlarla, sermaye ve diğer pasif kalemlerdeki azalışlar da kullanımları gösterir.

Fon akım tablosu, birbirini izleyen iki döneme ait bilançolardan yararlanılarak düzenlenir.

Konsolide fon akım tablosu ise, bir grubun finansman faaliyetlerini fonların elde edildikleri kaynaklar ve kullanıldıkları yerler bakımından gösteren bir tablodur. Tablonun düzenleniş amacı; bir grubun finansman ve yatırım faaliyetlerini ve dönem içindeki finansal durumdaki değişiklikleri kapsayan bilgileri finansal tablo kullanıcılarına sunmaktır. Konsolide fon akım tablosu; grubun bir dönem boyunca faaliyetlerinden sağladığı fonları, yatırım ve finansal faaliyetlerini özetler ve buna ilave olarak dönem boyunca finansal durumda meydana gelen değişiklikleri açıklar.

Konsolide fon akım tablosu yardımı ile ilgililer; dönem içindeki olağan ve olağandışı faaliyetlerden ne kadar fon sağlandığı ve bunun nasıl kullanıldığı, grup dışından ne kadar fon sağlandığı, büyümenin nasıl finanse edildiği, grubun likidite durumu, yeni yatırımlara ve diğer duran varlıklara yapılan yatırımın tutarı, yüksek kâr olduğu halde neden kâr payı ödenmediği, dönem sonunda net zarar olduğu halde,

dönen varlıklardaki artışın nasıl sağlandığı ve grubun genel olarak finansal yapısının ne olduğu gibi sorulara yanıt bulur.

Fon hareketine neden olmayan, yalnızca hesaplar arasında kaydi olarak yapılan aktarımlar dolayısıyla hareket gösteren kalemler konsolide fon akım tablolarında gösterilmez.

## **6. Konsolide Nakit Akım Tablosu**

Nakit akım tablosu, belirli bir muhasebe döneminde bankaların nakit ve nakit benzeri varlıklarında meydana gelen değişiklikleri ifade eden nakit akışlarını (nakit tahsilat ve ödemelerini), kaynakları ve kullanım yerleri bakımından bankacılık faaliyetleri, yatırım faaliyetleri ve finansman faaliyetleri itibarıyla sınıflandırarak gösteren tablodur. Nakit akım tablosu, bankanın nakit ve nakde eşdeğer varlık yaratma kabiliyetinin, bunların tutarının, zamanlamasının ve kesinliğinin değerlendirilmesine yönelik finansal bilgileri içerir ve bu tablonun düzenlenmesinde nakit esası benimsenir.<sup>73</sup>

Konsolide nakit akım tablosu, çok karmaşık bir prosedür gerektirmesine karşın, aynı ölçüde fonksiyonel bir tablo olmadığından, nadiren kullanılmaktadır.

## **7. Konsolide Özkaynak Değişim Tablosu**

Özkaynak değişim tablosu, bir kurumun dönem başındaki özkaynaklarına dönem içindeki ilavelerle, dönem başındaki özkaynaklarından dönem içindeki azalışlara yer vererek, dönem sonu özkaynaklarını gösteren bir finansal tablodur. Tablonun düzenlenmesinde, dönem başı özkaynaklarındaki artışlar, dönem kârı, sermaye artırımı, yeniden değerlendirme artışı ve öteki artışlar olarak; özkaynaklardaki

---

<sup>73</sup> BDDK'nun Muhasebe Uygulama Yönetmeliği, 22.06.2002 Tarih ve 24793 Mükerrer Sayılı Resmi Gazete, Madde 23.

azalışlar da dönem zararı, kâr dağıtımı, vergiler, sermaye azaltımı ve öteki azalışlar olarak ayrı ayrı gösterilmelidir.

Özkaynak değişim tablosu, birbirini izleyen iki döneme ait bilançolardan yararlanılarak düzenlenir.

Konsolide özkaynak değişim tablosu, bir grubun özkaynaklarında dönem içinde ortaya çıkan artış ve azalışları nedenleriyle birlikte gösteren finansal tablodur. Tablo birbirini izleyen iki döneme ait konsolide bilançolar yardımıyla hazırlanır.

## **8. Konsolide Net Çalışma Sermayesi Değişim Tablosu**

Net çalışma (işletme) sermayesi değişim tablosu, bir kurumun bir dönem içinde işletme sermayesinin kaynaklarını ve kullanım yerlerini, net çalışma sermayesindeki artışlar ve azalışlar biçiminde ortaya koyan bir finansal tablodur. Tablonun düzenlenmesinde, net çalışma sermayesinin kaynaklarını, işletmede kalan kâr, sermaye artışı, orta süreli borç artışı ile bağlı ve net duran varlıklardaki azalışlar olarak; net işletme sermayesinden kullanımları ise bağlı ve net duran varlıklardaki artışlar, orta süreli borç ödemeleri, zarar ve sermayenin azaltılması olarak belirtmek gerekmektedir.

Net çalışma sermayesi değişim tablosu, birbirinin izleyen iki döneme ait bilançolardan yararlanılarak düzenlenir.

Konsolide net çalışma sermayesi tablosu, konsolide kâr dağıtım tablosuna göre daha önemlidir. Eğer grubun finansal analizi konsolide verilere dayanılarak yapılmakta ise, özellikle oran analizinde söz konusu tablo gayet fonksiyonel olabilecektir.

## **BÖLÜM II**

### **KISIM I**

## **FİNANSAL TABLOLARIN KONSOLİDASYONUNA İLİŞKİN MEVZUAT DÜZENLEMELERİ**

### **1. Türk Hukukunda Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Düzenlemeler**

Türk Hukuku'nda konsolide finansal tablolar düzenlenmesine ilişkin olarak yapılan bu ilk düzenleme Sermaye Piyasası Kurulu'nca yapılmıştır.

Türk Hukuku'nda, konsolide finansal tabloların düzenlenmesiyle ilgili getirilen diğer bir düzenleme, Hazine Müsteşarlığı'nın; mülga Bankaların Konsolide Mali Tablolar Düzenlemesine ve Konsolide Mali Tabloların İlanına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki 10.5.1997 tarih ve 22985 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tebliği'dir. Ancak 4389 Sayılı Bankalar Kanunu ile bankacılık alanındaki düzenleme yetkisi Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'na verilmiştir. Kurum 15 Sayılı Tebliği ile "Konsolide Mali Tabloların Düzenlenmesi, Bağlı Ortaklık, Birlikte Kontrol Edilen Ortaklık ve İştiraklerin Muhasebeleştirilmesi Standardı Hakkında Tebliği" ini yayımlamıştır. Söz konusu tebliğ ile yukarıda bahsi geçen Hazine Müsteşarlığı'nın 10.5.1997 tarih ve 22985 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tebliği yürürlükten kaldırılmış, 01.10.2002 tarihinden itibaren BDDK'nun 15 Sayılı Tebliği yürürlüğe girmiştir. Bu tebliğ daha sonra "Bankaların Finansal Tablolarının

Düzenlenmesine İlişkin Tebliğ”<sup>74</sup> ile yürürlükten kaldırılmıştır. Son Tebliğ’e göre, finansal kurumlar topluluğuna dahil bankalardan, ana ortaklık niteliğine sahip olup, tek başına veya topluluk içindeki diğer ortaklıklarla birlikte doğrudan veya dolaylı olarak veya diğer hissedarlarla beraberce/ortaklaşa bir ya da daha fazla finansal ortaklığı kontrol etme gücüne sahip olan bankalara bu Tebliğ’de belirtilen esaslara göre konsolide finansal tablolar düzenleme zorunluluğu daha önceki tebliğde olduğu gibi belirtilmiştir. Tebliğ gereğince finansal kurumlar topluluğuna dahil ortaklıkların finansal tabloları ana ortaklık olan bankanın finansal tabloları ile onun unvanı altında konsolide edilecektir. Daha önceki tebliğden farklı olarak Konsolidasyon Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun yayınladığı Türkiye Muhasebe Standartları uygulanarak yapılacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarına göre bilanço esasına göre defter tutmakla yükümlü kılınan, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamı dışındaki gerçek ve tüzel kişilere ait finansal tabloların ihtiyaca uygun, güvenilir, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir ve tutarlı olmasını sağlayan Türkiye Muhasebe Standartlarını kavramsal çerçeveye uygun olarak saptamak ve yayınlamak üzere Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu kurulmuştur.<sup>75</sup> Bu kurumun amacı Finansal Tabloların Hazırlanma ve Sunulma Esaslarına İlişkin Kavramsal Çerçeveyi ve buna ilişkin uygulamayı ve yayımlanacak Türkiye Muhasebe Standartları ile tek tip finansal tabloların düzenlenmesi ve finansal tabloların Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ile uygunluğunun sağlanmasına dair usul ve esasları belirlemektir.

---

<sup>74</sup> BDDK, “Bankaların Finansal Tablolarının Düzenlenmesine İlişkin Tebliğ” 8 Kasım 2006 tarih ve 26340 sayılı Resmi Gazete.

<sup>75</sup> TMSK, “Finansal Tabloların Hazırlanma ve Sunulma Esaslarına İlişkin Kavramsal Çerçeve Hakkında Tebliğ Sıra No:1”, 16.01.2005 tarihli ve 25702 Sayılı Resmi Gazete, Md. 5.

## 1.1. Sermaye Piyasası Düzenlemeleri

Sermaye Piyasası Kurulu'nca yapılan düzenleme bu konuda atılmış ilk ve önemli bir adımdır. Türk Hukuku'nda konsolide finansal tablolar düzenlenmesine ilişkin olarak yapılan bu ilk düzenleme, Sermaye Piyasası Kurulu'nun 28.3.1992 tarih ve 21185 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sermaye Piyasasında Konsolide Mali Tablolara İlişkin İlke ve Kurallar Hakkındaki Seri: XI, No: 10 sayılı Tebliğidir. Bu tebliğ 13 Kasım 2001 tarih ve 24582 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Seri: XI, No: 21 sayılı tebliğle yürürlükten kaldırılarak tekrar düzenlenmiştir. Son olarak Seri: XI, No: 21 nolu tebliğin yürürlükle ilgili 23'üncü maddesi 17 Ocak 2002 tarihli ve 24643 sayılı Resmi Gazete ile değiştirilmiştir. Bu Tebliğ'e göre, menkul kıymetleri halka arz olunan veya arz olunmuş sayılan anonim ortaklıklar, ana ortaklık tarafından düzenlenecek konsolide finansal tabloların hazırlanması ve ilgililere sunulması ile iştiraklerde, bağlı veya müşterek yönetime tabi ortaklıklardaki pay sahipliğinin muhasebeleştirilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Tebliğ'e göre, konsolide bilançonun düzenlenmesinde aşağıdaki esaslara uyulması zorunludur.

a) Konsolidasyon kapsamındaki ortaklığın bağlı ortaklık haline geldiği tarih itibarıyla ve daha sonraki pay alımlarında bir defaya mahsus olmak üzere, ana ortaklığın bağlı ortaklığın sermayesinde sahip olduğu payların elde etme maliyeti, bu payların bağlı ortaklığın makul değere göre değerlendirilmiş bilançosundaki özsermayesinde temsil ettiği değerden mahsup edilir. Kayıtlı değer lehine oluşan fark, pozitif şerefiye olarak konsolide bilançonun aktifinde ayrı bir kaleme gösterilir ve şerefiyenin izafe edildiği ekonomik birimin faydalı ömrünü geçmemek üzere en fazla 20 yıl içinde itfa edilir; kayıtlı değer aleyhine oluşan fark ise negatif şerefiye olarak bilançonun aktifinde negatif olarak ayrı bir kaleme gösterilir ve en fazla 20 yıl içinde itfa edilir. Ancak, bu tutarlar ilgili bağlı ortaklığın dönem zararından mahsup edilebilir. Bu şekilde her bir bağlı ortaklık için hesaplanacak pozitif şerefiyeler aktifte "maddi olmayan duran varlıklar" hesap grubu altında 'bağlı ortaklıklar şerefiyesi' olarak, negatif şerefiye ise aynı hesap grubu içerisinde negatif bir kalem olarak "bağlı ortaklıklar negatif şerefiyesi" olarak konsolide bilançoaya

yansıtılır. Önceki dönemlerde elde edilen bağlı ortaklıklar için gerekli şerefiye ve itfa payı hesaplamaları yapılarak sonuçlar geçmiş yıllar kar veya zararı ile ilişkilendirilir.

b) Ana ortaklık ile bağlı ortaklıkların ödenmiş sermayesi ve satın alma tarihindeki özsermayeleri dışındaki bilanço kalemleri toplanır.

c) Yapılan toplama işleminde, konsolidasyon yöntemine tabi ortaklıkların birbirlerinden olan alacak ve borçları karşılıklı indirilir. Ortaklıklar, birbirlerinin borçlanmayı temsil eden menkul kıymetlerine veya kıymetli evrakına sahiplerse, söz konusu menkul kıymetler ve kıymetli evrak da indirime tabi tutulur.

d) Konsolidasyon yöntemine tabi ortaklıkların birbirlerinden satın almış oldukları dönen ve duran varlıklar, ilke olarak, bu varlıkların konsolidasyon yöntemine tabi ortaklıklara olan elde etme maliyetleri üzerinden gösterilmesini sağlayacak düzeltmeler yapılmak suretiyle bulunan tutarları üzerinden konsolide bilançoda yer alır.

Stokların konsolide bilançoda gösterilmesinde; yapılan toplama işleminde konsolidasyon yöntemine tabi ortaklıkların birbirinden yapmış oldukları mal ve hizmet satışları, toplam satış tutarından ve satılan mal maliyetinden indirilir. Konsolidasyon yöntemine tabi ortaklıkların stoklarına ilişkin bu ortaklıklar arasındaki mal alım-satımından doğan kâr, konsolide finansal tablolarda stoklardan düşülerek satılan malın maliyetine eklenir; zarar ise stoklara eklenerek satılan malın maliyetinden düşülür.

İlk madde ve malzeme, yarı mamul, ara mamul, mamul ve emtianın satış işlemi sonunda stoklarda kalan tutarın ve/veya kâr-zararın tespitinin imkansız olduğu durumlarda bu hesaplama belli varsayımlar altında yapılır ve kullanılan varsayımlar dipnotlarda açıklanır.

Konsolidasyon yöntemine tabi ortaklıkların kendi aralarında alım-satıma konu olan amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin, konsolidasyon yöntemine tabi ortaklıklar arasındaki işlem nedeniyle oluşmuş gelir ve gider kalemlerinden arındırılarak konsolide finansal tablolara yansıtılmasını sağlamak üzere, satış kâr-zararının yanı sıra, satış nedeniyle doğan yeni şartlarda yapılan hesaplamalarla satış

öncesi şartların devamı niteliğindeki hesaplamalar arasındaki amortisman farkları ile yeniden değerlendirilmesi halinde yeniden değerlendirme değer artışı fonu farkları da ilgili hesaplarla karşılıklı mahsup edilir.

Konsolidasyon yöntemine tabi ortaklıklar arasındaki amortisman tabi sabit kıymet satış kâr-zararının, amortisman tabi sabit kıymet satış kâr-zararı elimine edilmeden önceki konsolide net kâr-zararın %5'ini aşmaması halinde, mahsup işlemleri yapılmaz. Bu durumda konu hakkında dipnotlarda açıklama yapılır.

e) Konsolide bilançonun ödenmiş/çıkarılmış sermayesi ilke olarak ana ortaklığın ödenmiş/çıkarılmış sermayesidir; konsolide bilançoda bağlı ortaklıkların ödenmiş/çıkarılmış sermayesi yer almaz. Ancak, bağlı ortaklıkların ana ortaklıkta pay sahibi olmaları durumunda, konsolide bilançonun ödenmiş/çıkarılmış sermayesi, (a) bendi uyarınca yapılan işlem nedeniyle, ana ortaklığın ödenmiş/çıkarılmış sermayesinden daha az olabilir.

Konsolidasyon yöntemine tabi ortaklıkların birbirlerine sermaye taahhütlerinden kaynaklanan borçlarının bulunması halinde bu borçlar, ilgili oldukları ödenmemiş sermaye ve varsa emisyon primi alacaklarından indirilerek tasfiye edilir.

f) Konsolidasyon kapsamındaki bağlı ortaklıkların ödenmiş/çıkarılmış sermaye dahil bütün öz sermaye hesap grubu kalemlerinden, ana ortaklık ve bağlı ortaklıklar dışı paylara isabet eden tutarlar indirilir ve konsolide bilançonun özsermaye hesap grubundan önce, "Ana Ortaklık Dışı Özsermaye" hesap grubu adıyla gösterilir.

g) Bir bağlı ortaklıkla ilgili olarak ana ortaklık dışı paya isabet eden zararın tutarı, bağlı ortaklıktaki ana ortaklık dışı pay tutarını aşabilir. Bu durumda, ana ortaklık dışı pay sahiplerinin zararı karşılamaya zorunlu ve finansal açıdan yeterli olmaması durumunda fazla olan kısım ana ortaklığın payından mahsup edilir. Konsolidasyona tabi ortaklığın daha sonra kara geçmesi halinde, daha önce mahsup edilen tutarlara ulaşıncaya kadar tüm karlar ana ortaklığın payına ilave edilir.

h) Konsolidasyon yöntemine tabi ortaklıkların faaliyet konularının birbirinden çok farklı olması halinde, konsolide bilançonun hesap grupları faaliyet konuları itibarıyla sınıflandırılabilir veya konu dipnotlarda açıklanabilir.

## **1.2. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun Düzenlemeleri**

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nca hazırlanan; "Bankaların Konsolide Mali Tabloların Düzenlenmesi, Bağlı Ortaklık, Birlikte Kontrol Edilen Ortaklık ve İştiraklerin Muhasebeleştirilmesi Standardı Hakkında Tebliğ" konu başlıklı "15 Sayılı Tebliğ"i 01.10.2002 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Bu tebliğ daha sonra "Bankaların Finansal Tablolarının Düzenlenmesine İlişkin Tebliğ"<sup>76</sup> ile yürürlükten kaldırılmıştır. Son Tebliğ'e göre, finansal kurumlar topluluğuna dahil bankalardan, ana ortaklık niteliğine sahip olup, tek başına veya topluluk içindeki diğer ortaklıklarla birlikte doğrudan veya dolaylı olarak veya diğer hissedarlarla beraberce/ortaklaşa bir ya da daha fazla finansal ortaklığı kontrol etme gücüne sahip olan bankalara bu Tebliğ'de belirtilen esaslara göre konsolide finansal tablolar düzenleme zorunluluğu daha önceki tebliğde olduğu gibi belirtilmiştir. Tebliğ gereğince finansal kurumlar topluluğuna dahil ortaklıkların finansal tabloları ana ortaklık olan bankanın finansal tabloları ile onun unvanı altında konsolide edilecektir. Daha önceki tebliğden farklı olarak Konsolidasyon Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun yayınladığı Türkiye Muhasebe Standartları uygulanarak yapılacaktır.

Ana ortaklık bankalar, Kanunda öngörülen konsolide bazda sınırlama ve oranlara esas teşkil etmek üzere, dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralarda belirtilen istisnalar dışında, satış amaçlı olmayan gruba dahil tüm kredi kuruluşu veya finansal kuruluş niteliğindeki bağlı ortaklık ve birlikte kontrol edilen ortaklıkların finansal tablolarını konsolide etmekle yükümlüdür. Ana ortaklık bankalar Türkiye Muhasebe Standartlarını uygulayarak, Bankaların Muhasebe Uygulamalarına ve Belgelerin

---

<sup>76</sup> BDDK, "Bankaların Finansal Tablolarının Düzenlenmesine İlişkin Tebliğ" 8 Kasım 2006 tarih ve 26340 sayılı Resmi Gazete.

Saklanması İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik çerçevesinde yıl sonları ile Mart, Haziran ve Eylül ayları itibarıyla konsolide finansal tablolar düzenlerler. Kuruma gönderilecek raporlara esas konsolide finansal tablolarda kredi kuruluşu veya finansal kuruluş niteliğindeki bağlı ortaklık, birlikte kontrol edilen ortaklık ve iştirakler konsolide edilir.<sup>77</sup>

Gruba dahil ortaklıkların farklı sektörlerde faaliyet göstermeleri konsolide finansal tablo düzenlenmesine engel teşkil etmez. Konsolide finansal tabloların hazırlanması, ana ortaklık bankanın konsolide olmayan finansal tablolar hazırlama zorunluluğunu ortadan kaldırmaz.<sup>78</sup>

Yurt içinde kurulu bir bankanın ya da finansal holding şirketinin bağlı ortaklığı, birlikte kontrol edilen ortaklığı ya da iştiraki konumunda olan bankalar da bu maddede belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde konsolide finansal tablo düzenlerler.<sup>79</sup>

Resmi makamlardan alınacak belgelerle belgelenmesi kaydıyla, yurt dışındaki ortaklığın kurulu bulunduğu ülkedeki yasal sınırlamalar nedeniyle konsolide mali tabloların düzenlenmesi için gerekli mali tablo ve bilgilerin ana ortaklık bankaca elde edilmesinde önemli kısıtlamaların mevcut olması durumunda söz konusu ortaklığa ait finansal tablolar konsolidasyon kapsamına alınmaz.<sup>80</sup>

Kredi kuruluşu veya finansal kuruluş niteliğindeki bir bağlı ortaklık, birlikte kontrol edilen ortaklık veya iştirakin aktif toplamının ana ortaklık bankanın aktif toplamının yüzde birinden az olması ve bu sınırın altında bulunan kredi kuruluşu veya finansal kuruluş niteliğindeki bağlı ortaklık, iştirak ve birlikte kontrol edilen ortaklık payları toplamının, ana ortaklık bankanın aktif toplamının yüzde beşini aşmamış olması durumunda önemlilik ilkesi de dikkate alınarak söz konusu ortaklıklar konsolidasyon kapsamı dışında bırakılabilir.<sup>81</sup>

---

<sup>77</sup> BDDK, a.g.t., md.5/1.

<sup>78</sup> BDDK, a.g.t., md.5/2.

<sup>79</sup> BDDK, a.g.t., md.5/3.

<sup>80</sup> BDDK, a.g.t., md.5/4.

<sup>81</sup> BDDK, a.g.t., md.5/5.

Aktif toplamları ana ortaklık bankanın aktif toplamının yüzde birinden az olan kredi kuruluşu veya finansal kuruluş niteliğindeki bağlı ortaklık, iştirak ve birlikte kontrol edilen ortaklık payları toplamının, ana ortaklık bankanın aktif toplamının yüzde beşini aşması halinde, bu oranı aşmamak kaydıyla konsolide edilmeyecek ortaklıklar ana ortaklık banka tarafından belirlenir.<sup>82</sup>

Dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralar kapsamında finansal tabloları konsolide edilmeyen bağlı ortaklık, birlikte kontrol edilen ortaklık ve iştirakler konsolide finansal tablolarda elde etme maliyeti ile veya ilgili Türkiye Muhasebe Standardına uygun olarak muhasebeleştirilir.<sup>83</sup>

Konsolidasyon işlemleri Türkiye Muhasebe Standartları uygulanarak gerçekleştirilir.<sup>84</sup>

Ana ortaklık bankalar, yıl sonları ile Mart, Haziran ve Eylül ayları itibarıyla kredi kuruluşu veya finansal kuruluş niteliğinde olan ve olmayan bağlı ortaklık, birlikte kontrol edilen ortaklık ve iştiraklerinin finansal tablolarını Türkiye Muhasebe Standartlarını uygulayarak konsolide edebilirler. Bu şekilde hazırlanacak konsolide finansal tablolar, 1/11/2006 tarihli ve 26333 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankalarda Bağımsız Denetim Gerçekleştirecek Kuruluşların Yetkilendirilmesi ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde bağımsız denetime tabi tutulur ve birinci fıkra uyarınca düzenlenecek finansal tablolara ek olarak Bankaların Muhasebe Uygulamalarına ve Belgelerin Saklanması İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde yayımlanır.<sup>85</sup>

---

<sup>82</sup> BDDK, a.g.t., md.5/6.

<sup>83</sup> BDDK, a.g.t., md.5/7.

<sup>84</sup> BDDK, a.g.t., md.5/8.

<sup>85</sup> BDDK, a.g.t., md.5/9.

### **1.2.1. Kontrol Etme Gücünün Belirlenmesi**

21 Haziran 2001 Tarihli ve 24445 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Bankaların Kuruluş ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmeliğin dokuzuncu maddesinin üçüncü fıkrasında bir gerçek ya da tüzel kişinin diğer bir tüzel kişinin sermayesini ya da yönetimini doğrudan ya da dolaylı olarak kontrolü açıklanmıştır. Buna göre doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol; tüzel kişinin doğrudan veya dolaylı olarak sermayesinin çoğunluğuna sahip olunması veya bu çoğunluğa sahip olunmama ile birlikte imtiyazlı hisselerin elde bulundurulması veya diğer hissedarlarla yapılan anlaşmalara istinaden oy hakkının çoğunluğuna tasarruf edilmesi veya herhangi bir suretle yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunu atayabilme ya da görevden alma gücünün elde bulundurulmasıdır. Tüzel kişinin ortaklık yapısına bağlı olarak, sermayenin çoğunluğuna sahip olunması için pay oranının asgari yüzde elli bir olması şartı aranmaz.

### **1.2.2. Finansal Tabloları Konsolidasyon İşlemine Dahil Edilecek Ortaklıklar**

Sermayesi veya yönetimi doğrudan veya dolaylı olarak ana ortaklık banka tarafından kontrol edilen, ana faaliyet konuları para ve sermaye piyasaları ile sigortacılık olan ve bu konulardaki özel kanunlara göre izin ve ruhsat ile faaliyet gösteren yurtiçinde veya yurtdışında kurulu bulunan ortaklıklar konsolidasyon işlemine dahil edilir.

Ana ortaklık bankalar, tebliğin 5’inci maddesinde<sup>86</sup> belirtilen istisnalar dışında gruba dahil tüm bağlı ve birlikte kontrol edilen ortaklıkların finansal tablolarını konsolide etmekle yükümlüdür. Gruba dahil ortaklıkların farklı sektörlerde faaliyet göstermeleri konsolide finansal tablo düzenlenmesine engel teşkil etmez.

---

<sup>86</sup> Bkz. BDDK, a.g.t., m.5.

### **1.2.3. Finansal Tabloları Konsolidasyon Kapsamına Alınmayacak Ortaklıklar**

Aşağıda belirtilen durumlardan birinin mevcudiyeti veya gerçekleşmesi halinde, ilgili ortaklıklara ait finansal tablolar konsolidasyon kapsamına alınmaz.

- Grubun bağlı ortaklık üzerindeki kontrolünün geçici olması. Geçici kontrol, ilgili ortaklığın üzerinde kesintisiz olarak 6 aydan fazla sürdürülemez kontrolü ifade eder.

- Grubun sahip olduğu sermaye payı veya oy hakkı veya yönetimin çoğunluğunu belirleme hakkının, bağlı ortaklığı kontrol etme gücünü sağlamaması ya da sözleşme veya mevzuat hükümleri nedeniyle ya da diğer zorlayıcı nedenlerle bağlı ortaklığın kontrol edilmesinde grubun sürekli olarak bir kısıtlama ile karşılaşması,

- Bağlı ortaklığın uzun dönemli ciddi kısıtlamaların bulunduğu bir ortamda faaliyet göstermesi nedeniyle, grubun bu ortaklığın üzerindeki kontrolünün imkansız hale gelmesi,

- Resmi makamlardan alınacak belgelerle belgelenmesi kaydıyla, konsolide finansal tabloların düzenlenmesi için gerekli finansal tablo ve bilgilerin ana ortaklık bankaca elde edilmesinde yasal sınırlamalar ile yurtdışındaki farklı ortaklıkların sahip oldukları muhasebe düzenleri bakımından önemli kısıtlamaların mevcut olması.

### **1.2.4. Konsolide Finansal Tabloların Düzenlenmesine İlişkin Genel Esaslar**

Banka konsolide finansal tabloları, konsolidasyona dahil edilen ortaklıkların tümünün finansal bünyesini, aktiflerini, pasiflerini, gelir ve giderlerini, gayrinakdi yükümlülüklerini, kâr ve zararlarını, yetkili merci tarafından onaylanarak uygulamaya konulan “Bankalarca Uygulanacak Muhasebe Standartları, Tek Düzen Hesap Planı ve İzahnamesi”nde yer alan usul ve esaslara göre gerçeğe uygun, doğru ve tam olarak gösterecek şekilde düzenlenir.

### **1.2.5. Konsolide Finansal Tablolarda Yer Alacak İlave Açıklama ve Dipnotlar**

Finansal tablolarda aşağıdaki bilgi ve açıklamalara yer verilmesi zorunludur;

1. Finansal tabloları konsolide edilen bağlı ortaklıkların ticaret unvanları, adresleri, ortaklık yapısı ve oy haklarına ilişkin bilgiler,

2. Konsolide edilmemiş bağlı ortaklık varsa, bunların ticaret unvanları ve konsolide edilmeme nedenleri,

3. Bağlı ortaklıkların iktisabı ve elden çıkartılmalarının rapor tarihindeki finansal durum, raporlama dönemi sonuçları ile bir önceki karşılaştırma dönemi kıyaslamasına olan etkileri,

4. Ana ortaklık bankanın konsolide olmayan finansal tablolarında, bağlı ortaklıkların muhasebeleştirilmesinde kullanılan yöntemle ilişkin açıklama,

5. Birlikte kontrol edilen ortaklıkların listesi, kontrol oranı ve hangi gruplarla birlikte kontrol edildiği,

6. Grubun birlikte kontrol edilen ortaklıklardaki sermaye ve diğer taahhütleri, şarta bağlı yükümlülükleri ve diğer kontrol eden grupların sermaye taahhütlerine ilişkin bilgiler,

Ayrıca; Topluluğa dahil ortaklıkların yapısında bir önceki döneme göre oluşan farklılıklar, konsolide edilmeyen toplulukların konsolide edilmeme nedenleri, İflas ve tasfiye halinde olan veya kanuni merkezleri yurtdışında bulunan konsolide finansal tablo kapsamındaki ortaklıklar ve bunlara ilişkin bilgiler, Konsolidasyonda kullanılan varsayım, teknik ve yöntemlere ilişkin açıklamalar, Konsolide finansal tablo düzenleme tarihinden sonra ortaya çıkan ve açıklamayı gerektiren husulara ilişkin bilgi, yabancı bağlı ortaklıkların finansal tablolarının Türk Lirasına çevrilmesinde esas alınan yöntemler, topluluğun istihdam ettiği personel sayısı, konsolide tabloları önemli ölçüde etkileyen ya da bunların açık yorumlanabilir ve

anlaşılabilir olması bakımından açıklanması gerekli olan diğer bilgiler de dipnotlarda belirtilmelidir.<sup>87</sup>

### **1.3. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nun Düzenlemeleri**

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu; Hazine Müsteşarlığı, Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Yüksek Öğretim Kurulu ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden birer, Türkiye Serbest Muhasebeci Malî Müşavirler ve Yeminli Malî Müşavirler Odaları Birliğinden bir yeminli malî müşavir ve bir serbest muhasebeci malî müşavir olmak üzere 9 üyeden oluşmaktadır.<sup>88</sup>

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu Türkiye Muhasebe Standartlarının uluslararası platformlarda geçerli olabilmesi için, standartların uyumu konusunda Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) ile müşterek resmi çeviri çalışmaları yapmaktadır.

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından IAS uyumlu 41 adet Türkiye Muhasebe Standardı (TMS) ile 6 adet Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Bu kapsamda UMS 27 ismiyle yer alan Konsolide ve Bireysel Finansal Tablolar Standardı 17.12.2005 tarihli 26026 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Konsolide ve Bireysel Finansal Tablolar Standardı 01.01.2006 tarihinden sonraki hesap dönemlerinde uyulması tavsiye edilen bir standarttır. Böylece bilanço esasına göre defter tutmakla yükümlü kılınan gerçek ve tüzel kişilere ait iktisadi işletmeler için de finansal tabloların konsolidasyonu standartlara bağlanmıştır.

---

<sup>87</sup> TENKER, Nejat, "Finansal Muhasebe", Gazi Kitapevi, 2. baskı, 1999 Ankara, s. 327-328.

<sup>88</sup> TMSK, "Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun Çalışmalarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik", 16 Mart 2004 tarih ve 25404 sayılı Resmi Gazete, m.7

İşletmeler Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yayımlanan ve yayımlanacak olan muhasebe standartlarına uygun olarak Temel ve Ek Mali Tablolarını düzenlemek zorundadırlar.<sup>89</sup>

TMSK'nun muhasebe standartları ise halen tavsiye niteliğinde ve UMS'larının resmi çevirisi özelliğindedir. Ancak Yeni Türk Ticaret Kanunu yasa tasarısıyla TMSK tarafından yayımlanan standartların tüm kişi ve kuruluşların uyması zorunlu standartlar haline getirilmesi planlanmaktadır.

TTK Tasarısına göre yıl sonu finansal tabloların Türkiye Muhasebe Standartlarına uyularak düzenleneceği ve gerçek ve tüzel kişiler gerek ticarî defterlerini tutarken, gerek münferit ve konsolide finansal tablolarını düzenlerken, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yayımlanan, Türkiye Muhasebe Standartlarına, kavramsal çerçevede yer alan muhasebe ilkelerine ve bunların ayrılmaz parçası olan yorumlara aynen uymak ve bunları uygulamak zorunluluğu getirilecektir.. Söz konusu Tasarıya göre konsolide finansal tabloları hazırlamakla yükümlü işletmeler ile, konsolidasyon kapsamına giren işletmelerin belirlenmesinde ve ilgili diğer konularda Türkiye Muhasebe Standartlarının geçerli olacağı belirtilmiştir.

Yeni Türk Ticaret Kanunu Yasa Tasarısı TMSK'nun yayınlamış olduğu standartları tavsiye ve UMS'nin resmi çevirisi olmaktan çıkarıp uyulması yasal olarak zorunlu standartlar haline getirecektir. Yapılacak değişiklik ile SPK ve BDDK tarafından yayımlanan standartların yerini TMSK tarafından yayımlanan standartlar alacaktır. Özellik arzeden konularda SPK ve BDDK Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nun uygun görüşünü alarak kendilerine tabi şirketler için özel düzenlemeler getirebilecektir. Böylece standartlar karmaşası büyük ölçüde önlenecek ve ortak standartlara geçilebilecektir. Türk Ticaret Kanunu yasalaşmadan BDDK gerekli adımları atarak TMSK'nun standartlarını 01.01.2007 tarihinden itibaren uygulamaya karar verdi.

---

<sup>89</sup> DEMİR, Ahmet, "Tekdüzen Muhasebe Sistemi", 6. Baskı, Çağdaş Yay.,s.22, İstanbul 2006.

TTK yasa tasarısının genel gerekçesinde de belirtildiği gibi, bir ülkenin, sermaye ve kredi piyasalarının, uluslararası piyasaların bir parçası olabilmesi; ülkenin yabancı sermayeyi çekebilmesi, rekabet piyasasında güç olarak yer alabilmesi için, tam şeffaflığa dayalı, Uluslararası Muhasebe Standartlarına göre çıkarılmış finansal tablolara, bunlara ve Uluslararası Denetim Standartlarına göre hazırlanmış denetim raporlarına ihtiyaç vardır. Bu kapsamda, tasarı taslağında, Uluslararası Muhasebe Standartlarından (UMS) Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS), Türkiye Muhasebe Standartlarından (TMS) söz edilmesi ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nun bir otorite olarak kabul edilmesini olumlu ve büyük bir adım olarak değerlendirmekteyiz.

TMS 27 Uluslararası Muhasebe Standartları 27'nin resmi çevirisi niteliğinde olduğu için bu standarta ilişkin açıklamalar UMS 27 ile ilgili yapılan açıklamalara paralel niteliktedir.

## **2. Uluslararası Düzenlemeler**

Ticari faaliyetlerin giderek uluslararası bir konuma bürünmesi, sermaye piyasalarının giderek evrenselleşmesi ve pek çok ülkedeki politik güçlerin ticari engelleri ve giderek artan riskleri azaltmayı hedeflemesi, finansal raporlama standartlarının uluslararası bir hale dönüştürülmesi gereği ortaya çıkmıştır. Günümüzde teknolojik olanakların artması ve işletmelerin hızla büyümeleri birtakım sorunları da beraberinde getirmiştir.<sup>90</sup> Uluslararası alanda faaliyet gösteren işletme grupları karşılaştıkları güçlükler uluslararası muhasebe standartlarının oluşmasında en büyük etken olmuştur.

Uluslararası muhasebe günümüzde muhasebenin yeni bir alanı olarak kabul edilmektedir. Çeşitli ulusal ve bölgesel kurum ve örgütler, çok sayıda tartışma

---

<sup>90</sup> GÜCENME Ümit, "Uluslararası Muhasebe'de Teknik Sorunlar", Marmara Kitapevi, İstanbul 1999, s.1

yazıları, teknik yorumlar ve tüm bu konuya ayrılmış çeşitli makaleler yayımlanmaktadır.<sup>91</sup>

Uluslararası muhasebe standartları konusunda çalışma sürdüren örgütlerden en başarılı olanı Uluslararası Muhasebe Komitesi (IASB) dir. Bu komitenin kuruluşuna yol açan karar 1967’de Paris’te toplanan Uluslararası Muhasebeciler Kongresinde alınmıştır. Komite 1973 yılında dokuz kurucu üye ülkenin muhasebe örgütlerinin çabasıyla kurulmuştur.<sup>92</sup> 1977 yılında daha sonra komiteye üye olan ülkeler de tam üye olarak nitelendirilmiştir ve bugün üye ülkelerin sayısı 90’ı geçmiştir.

Komitenin amaçları, finansal tabloların düzenlenmesi ve sunulmasında uyulması gereken standartların tespiti, söz konusu standartların dünya ölçüsünde benimsenmesi için gerekli çabaların gösterilmesi şeklinde ifade edilmiştir.<sup>93</sup>

## 2.1. Uluslararası Muhasebe Standartları (IAS)

Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi “IASB” (*International Accounting Standards Committee*) 1 Ocak 1990 ve sonrasında başlayan mali tablolar için geçerli olmak üzere 27 no’lu Uluslararası Muhasebe Standardını yayımlamıştır.<sup>94</sup> Bu standartta zaman içinde değişiklikler yapılmış ve yapılan değişikliklerin yürürlüğe girme süreleri belirtilmektedir. Bu Standart, herhangi bir işletmenin yerel mevzuatı gereği ya da kendi isteği ile bireysel finansal tablo düzenlemesi söz konusu olduğunda, bu işletmenin bağlı şirketleri, iştirakleri ve birlikte kontrol edilen işletmelerinin muhasebeleştirilmesinde kullanılmak üzere yayımlanmıştır.

Ana şirketin, bir işletmenin faaliyetlerinden fayda sağlamak amacıyla söz konusu işletmenin finansal ve faaliyet politikaları ile ilgili kararlarında tek başına

---

<sup>91</sup> GÜCENME Ümit, a.g.e., s.3.

<sup>92</sup> GÜCENME Ümit, a.g.e., s.20.

<sup>93</sup> NOBES, Cristopher; PARKER, Robert, a.g.e., s.333,

<sup>94</sup> GÜCENME Ümit, a.g.e., s.120,

etkin rol oynama gücü varsa kontrolden söz edilecektir. Bir ana şirket ve söz konusu kontrol gücü olan bir bağlı ortaklık varsa konsolide finansal tabloların hazırlanması bir zorunluluk olarak kabul edilmiştir.

Ana şirketin doğrudan veya bağlı şirketleri vasıtasıyla dolaylı olarak bir şirketteki oy haklarının yarısından fazlasını kontrol etmesi durumunda, aksini kanıtlayan açık deliller olmadıkça, kontrolün var olduğu kabul edilir. Oy haklarından yarısından daha azı kontrol edilmekle beraber, aşağıdaki şartlardan birinin varlığı halinde de kontrolün var olduğu kabul edilir:

Diğer pay sahipleriyle yapılan anlaşma gereği oy hakkının yarısından fazlasının kontrol edilmesi durumunda kontrolün var olduğu kabul edilir.

Bir düzenleme veya sözleşme gereği, işletmenin finansal ve faaliyet politikalarını idare etme yetkisini haiz olunması durumunda kontrolün var olduğu kabul edilir.

İşletmenin yönetim kurulu veya bu hakları haiz yürütme organının üyelerinin çoğunluğunu atama veya görevden alma gücüne sahip olunması durumunda kontrolün var olduğu kabul edilir.

Yönetim kurulunda veya bu hakları haiz yürütme organında oyların çoğunluğunu kontrol etme gücünün elde bulundurulması durumunda kontrolün var olduğu kabul edilir.

Ana şirketin kendisinin bir başka ana şirketin tamamen yada kısmen bağlı şirketi olması ve diğer şartlarda oy hakkı olmayan ortaklarda dahil olmak üzere diğer ortakların ana şirketin konsolide finansal tablo hazırlamayacağından haberdar edilmesi ve buna itiraz etmemiş olmaları durumunda konsolide finansal tablo hazırlanması zorunluluğu yoktur.

Ana şirketin borçlanma araçları yada hisse senetlerinin herhangi bir borsada işlem görmüyor olması (yerel yada yabancı bir borsa yada yerel yada yabancı bir tezgah üstü piyasa dahil) durumunda konsolide finansal tablo hazırlanması zorunluluğu yoktur.

Ana şirketin bir borsada işlem görmek üzere herhangi bir menkul kıymet ihracı için bir Sermaye Piyasası yada diğer düzenleyici kuruluşlar nezdinde başvuruda bulunmamış olması durumunda konsolide finansal tablo hazırlanması zorunluluğu yoktur.

Bir bağlı şirket sadece yatırımcının bir girişim sermayesi, yatırım fonu, birim teminat yada benzeri bir kuruluş olması sebebiyle konsolidasyon kapsamı dışında bırakılmaz.

Bir bağlı şirket Grup içerisindeki diğer şirketlerin faaliyet konuları ile kendi faaliyet konusunun farklı olması sebebiyle konsolidasyon kapsamı dışında bırakılmaz.

Bir ana şirket bağlı şirketin faaliyetlerinden fayda sağlamak amacıyla finansal ve faaliyet politikalarını yönlendirme gücünü kaybettiği zaman kontrolü kaybetmiş sayılır. Kontrolün kaybı mutlak ya da göreceli sahiplik oranlarının değişmesi veya sabit kalması hallerinde oluşabilir.

Konsolide finansal tabloların hazırlanmasında ana şirket ve bağlı şirketlerin tüm varlık, yükümlülük özkaynak, gelir ve gider kalemleri satır satır toplanır. Konsolide finansal tabloların grupla ilgili finansal bilgileri tek bir ekonomik işletmeye aitmiş gibi gösterebilmesi için daha sonra aşağıdaki işlemler uygulanır:

Ana şirketin her bir bağlı şirketteki iştirak tutarı ve bağlı şirketlerin özsermayelerinden ana şirketin payına isabet eden tutar elimine edilir. Konsolide edilen bağlı şirketlerin dönem kar/zararından azınlık paylarına isabet eden tutarlar belirlenir; ve Konsolide edilen bağlı şirketlerin net aktiflerinden azınlık paylarına isabet eden tutarlar ana şirkete isabet eden tutardan ayrı olarak belirlenir. Net aktiflerden azınlık paylarına isabet eden tutarlar: işletme birleşmesinin gerçekleştiği tarihte mevcut olan azınlık payları ve işletme birleşmesinin gerçekleştiği tarihten sonra özkaynaklarda meydana gelen değişikliklerden azınlık paylarına isabet eden tutarlardan oluşur.

Olası oy haklarının mevcut olduğu durumlarda, ana şirket ve azınlık paylarına isabet eden tutarlar belirlenirken mevcut sahiplik durumu dikkate alınır,

olası oy haklarının muhtemel kullanımı gibi durumlar bu hesaplama dahil edilmez. Grup içi bakiyeler, işlemler, kar ve zararlar tamamen elimine edilir. Grup içi bakiyeler, işlemler, karlar, zararlar ve temettüleri tamamen elimine edilir. Grup içi işlemler nedeniyle oluşan ve stoklar ve maddi duran varlıklar gibi varlıkların maliyetine dahil edilen kar ve zararlar tamamen elimine edilir. Grup içi işlemlerden oluşan zararlar, ilgili varlıklarda bir değer düşüklüğünün oluştuğunun göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Bağlı şirketlerin finansal tablo tarihi ve kapsadığı dönemin, ana şirketin finansal tablo tarihi ve kapsadığı dönemle aynı olması esastır. Ana şirket ve bağlı şirketin hesap dönemlerinin birbirinden farklı olması durumunda, uygulanmasının mümkün olmadığı durumlar hariç olmak üzere, bağlı şirket konsolidasyon amacıyla ana şirketin hesap dönemini esas alarak ilave finansal tablolar hazırlar.

Konsolide finansal tabloların hazırlanmasında kullanılan bağlı şirket finansal tablosunun ana şirketin finansal tablosundan farklı bir hesap dönemine ait olması durumunda bu süre zarfında gerçekleşen önemli işlem ve olaylar ilgili finansal tablolara yansıtılır. Her hal ve şartta ana şirket ile bağlı şirketin raporlama tarihleri arasındaki fark üç aydan fazla olamaz. Raporlama dönemlerinin uzunluğu ve raporlama tarihlerinin farklılığı dönemler itibarıyla aynı olmalıdır.

Konsolidasyona tabi şirketlerin finansal tabloları benzer işlemler için benzer muhasebe politikaları benimsenerek düzenlenir.

Konsolide finansal tablolara dahil olan şirketlerin herhangi birinin finansal tablolarının farklı muhasebe politikaları kullanılarak hazırlanması durumunda, konsolide finansal tabloların hazırlanması sırasında gerekli düzeltmeler ilgili şirketin finansal tablolarına yapılır.

Bir bağlı şirketin gelir ve giderleri satın alımın gerçekleştiği tarihten itibaren konsolide finansal tablolara dahil edilir. Bir bağlı şirketin gelir ve giderleri ana şirketin bağlı şirket üzerindeki kontrol gücünü kaybettiği tarihe kadar konsolide finansal tablolara dahil edilir. Bağlı şirketin elden çıkarılması durumunda, elde edilen gelir ile bağlı şirketin konsolide finansal tablolarda izlenen tutarı arasındaki fark ile varsa "Kur Değişiminin Etkileri"ne uygun olarak doğrudan özsermaye ile

ilişkilendirilen döviz kuru dönüştürme farkları, bağlı şirket elden çıkarıldığında gelir tablosuna kazanç veya kayıp olarak yansıtılır.

Azınlık payları konsolide bilançoda ana şirketin özsermayesinden ayrı olarak özsermaye içerisinde gösterilir. Grubun kar ya da zararından azınlık paylarına isabet eden tutar ayrıca gösterilir.

Kar ya da zarar ana şirket ve azınlık paylarına dağıtılır. Ana şirket ve azınlık paylarının her ikisinde özkaynak olarak değerlendirildiği için azınlık paylarına isabet eden tutar gelir ya da gider değildir.

Bir bağlı şirketle ilgili olarak azınlık paylarına isabet eden zararın tutarı, bağlı şirketteki azınlık pay tutarını aşabilir. Bu durumda, azınlık pay sahiplerinin zararı karşılamaya yönelik herhangi bir bağlayıcı yükümlülüğün olması ve zararı karşılamak için gerekli ilave yatırımları yapabilme gücünün yeterli olmaması halinde, söz konusu fazla kısım ana şirketin bağlı şirketteki payından mahsup edilir. Konsolidasyona tabi şirketin daha sonra kara geçmesi halinde, daha önce mahsup edilen tutarlara ulaşılmıncaya kadar tüm karlar ana şirketin payına ilave edilir

Bir bağlı şirketin azınlık paylarına ait ve özkaynak olarak sınıflanan imtiyazlı hisse senedi olması durumunda, ana şirket kendi payına isabet eden kar yada zararı hesap ederken, açıklansın yada açıklanmasın bu imtiyazlı hisselerin payına düşen temettülerin etkilerini dikkate alır.

Aksi belirtilmediği takdirde oy kullanma hakkına sahip Azınlık Pay sahiplerinin oy birliği sağlandığı takdirde, tamamına sahip olunmayan Ana şirket'inde muafiyet kapsamına alınması, Azınlık Payı sahiplerinin durumdan haberdar olduğu ve Konsolide Finansal Tablonun sunulmamasına itirazları olmadığı durumlarda tamamına sahip olunmayan Ana şirket'in konsolide finansal tablo hazırlama zorunluluğu yoktur.

Bunun yanı sıra, iştirak ve bağlı ortaklıkların listesinin, faaliyet konularının, varsa bilanço kapanış günü farklılıklarının, konsolidasyon dışı bırakılan bir bağlı kurum mevcutsa bunun nedenlerinin, konsolidasyona alınmaması gerektiği halde alınan kurumun alınma gerekçesinin, yabancı bir ülkede bulunan bir kurumun

karşı karşıya bulunduğu risklerin, dağıtılmamış kârlar üzerindeki kısıtlamaların, ve diğer açıklamayı gerektirecek bilgilerin konsolide finansal tabloların ek, dipnot veya açıklamalarında verilmesi gerekmektedir.<sup>95</sup>

---

<sup>95</sup> GÜCENME, Ümit, a.g.e, s.137,138

## KISIM II

### FİNANSAL TABLOLARIN KONSOLİDASYONU

### UYGULAMASINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM

### ÖNERİLERİ

#### 1. Finansal Tabloların Konsolidasyonunda Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Çok sayıda ve karmaşık işlemler gerektiren “finansal tabloların konsolidasyonu” uygulamasında, yer yer bazı sorunların ve uygulamada birtakım açmazların ortaya çıkması doğaldır. Bu sorunların en önemlisi, Türk Hukuku’nda uluslararası Muhasebe Standartlarına uyum sağlayacak yasal düzenlemelerin yakın zamana kadar yapılmamış olmasıdır.

Konsolidasyon uygulamasında karşılaşılan ya da karşılaşılmaması muhtemel sorunlar ve çözüm önerileri aşağıda açıklanmıştır.

#### 1.1. Enflasyon Muhasebesi

Geleneksel muhasebe sistemi, değer ölçüsü olarak kullanılan para biriminin zaman içerisinde değişmediği varsayımına dayanmaktadır. Oysa fiyatların sürekli artış gösterdiği ülkelerde iki farklı döneme ait para birimleri arasında, satın alma gücü bakımından önemli ölçüde farklılıklar olmaktadır. Geleneksel muhasebe ilkelerine göre düzenlenen mali tablolar, kurumların ekonomik ve mali durumu ile faaliyet sonuçlarını gerçeğe uygun olarak yansıtmasını engellemektedir. Başka bir deyişle enflasyon, bilançoların homojenliğinin bozulmasına neden olmaktadır.

Ülkemizde enflasyonun kronik bir durum almasıyla birlikte Sermaye Piyasası Mevzuatında ve Bankacılık sektöründe enflasyon muhasebesi zorunlu hale

getirilmiştir. Bankalar BDDK'nın 31.12.2002 tarih ve 24980 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 14 Sayılı Tebliğine göre yüksek enflasyon dönemlerinde finansal tablolarını enflasyon muhasebesi tebliğinde yer alan kurallara göre düzenlemek zorundadırlar. Konsolide Finansal Tablolarını da “Mali Tabloların Yüksek Enflasyon Dönemlerinde Düzenlenmesine İlişkin Muhasebe Standardı” Başlıklı 14 Sayılı Tebliğdeki esaslara göre düzenlenmiş tablolara göre düzenleyeceklerdir. 8 Kasım 2006 tarih ve 26340 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Bankalarda Finansal Tabloların Düzenlenmesine İlişkin Tebliğ ile mali tabloların enflasyondan arındırılması Türkiye Muhasebe Standartlarına göre yapılacaktır.

Ulusal muhasebe sistemimizde, Vergi Usul Kanununda değişiklik yapan 5024 sayılı Kanunun<sup>96</sup> amacı da finansal tabloların enflasyonun etkisinden arındırılması ve böylece vergileme üzerindeki enflasyondan kaynaklanan olumsuzlukların giderilmesi olarak açıklanmıştır. Bu değişiklikte birlikte 328 numaralı Vergi Usul Kanunu Tebliği yayımlanmış ve enflasyon muhasebesi uygulaması getirilmiştir. Ayrıca TMSK tarafından Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlamaya İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı TMS 29 No’lu Tebliği<sup>97</sup> yayımlanarak enflasyon muhasebesi ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır.

## 1.2. Değerleme

Değerleme bir bankanın hesap dönemi sonucunu saptama amacıyla aktif ve pasifinin belli bir tarihteki değerini belirleme, yani envantere dahil iktisadi kıymetlerin değerini tespit etme işlemidir. Bankanın varlıklarından borçları düşüldükten sonra bulunan ‘öz kaynağın’ tespit edilebilmesi için iktisadi kıymetlerin değerinin mutlaka değerlendirme esasları ile saptanabilmesi gereklidir.

---

<sup>96</sup> *Vergi Usul Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 30/12/2003 tarih ve 25332 sayılı Resmi Gazete.*

<sup>97</sup> *TMSK, “Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlamaya İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 29) Hakkında Tebliğ Sıra No:16”, 31.12.2005 tarih ve 26040 sayılı Resmi Gazete.*

Değerlemede esas alınan ölçüler; elde etme maliyeti, net gerçekleştirilebilir değer, rayiç bedel, borsa değeri, tasarruf değeri, ağırlıklı ortalama maliyet, hareketli ağırlıklı ortalama maliyet, gişe döviz/efektif alış ve satış kurudur<sup>98</sup>. Konsolide edilecek finansal tabloların her birisinde, aynı hesap için THP ve İzahnamesinde öngörülen yukarıda saydığımız yöntemlerin aynen, değiştirilmeksizin kullanılması gerekir. Aksi takdirde finansal tabloların homojenliği bozulacağından, konsolidasyon işlemi anlamını yitirecektir.

### **1.3. Yerleşmiş Bir Hesap Planı Zorunluluğu**

Banka dışı kurumların da oturmuş bir tekdüzen hesap planına sahip olmaları öncelikle kendi bireysel tablolarının, daha sonra da içinde yer aldığı grubun konsolide tablolarının anlamlılığı için zorunludur. Ülkemizde bankacılığa ilişkin mevzuat ve muhasebe düzenlemeleri en ince ayrıntısına kadar özel formatlara bağlanmış olmasına karşın, aynı durum banka dışı finansal kurumlar için ne yazık ki yeterli düzeyde değildir. Bu nedenle banka dışı finansal kurumların hesap planlarının, banka hesap planıyla tam mutabakat yakalamasını teminen, yeni hesap kodları ve/veya alt kodları ekleme zorunluluğu doğacaktır. Bu durum, konsolide tablolar için yeni hesap planı ve kayıt düzeninin bir zorunluluk olarak ortaya çıkması anlamına gelmektedir.

Birçok ülkede olduğu gibi bizde de bankacılığın konsolide esasa dayalı gözetim ve denetimi uygulamasına geçilmesi zorunluluğunu hesaba katarak, konsolide verilerin baz alındığı ve konsolide tablolara dayanan yeni oranların cari olduğu konsolide denetim uygulamasının yürürlüğe konulması gereklidir. Bu yüzden “konsolidasyon muhasebesi” olarak da adlandırabileceğimiz muhasebe tekniklerine ait formatların bir an önce oluşturulması zorunludur.

---

<sup>98</sup> BDDK, “Bankalarca Uygulanan Tekdüzen Hesap Planı ve İzahnamesi”, 22.06.2002 tarih ve 24793(Mükerrer) sayılı Resmi Gazete.

#### **1.4. Personelin Eğitimi**

Yeni ve karmaşık uygulamalar aşaması demek olan konsolidasyon çalışmaları için ilgililerin yeknesak vaka analizleri çalışmaları ve eğitimden geçirilmeleri, konsolidasyon muhasebesi konusunda yetkin kişilerin çoğalması hedeflenmelidir.

#### **1.5. Hesaplar Arası Örtüşme Sorunu**

Faaliyet konusu farklı olan kurumların finansal tablo kalemleri konsolide edildiğinde, muhasebe politikaları, değerlendirme yöntemleri, hesap planı ve raporlama sisteminde hesaplar arası örtüşme sorunu yaşanacaktır. Örneğin, bankalardaki mevduat hesapları ile katılım bankaları (eski adıyla ÖFK)'nin cari hesap ve kâr-zarara katılma hesaplarının örtüştüğü kabul edilirse, bu hesapların da munzam karşılık ve dispoñibilite cetvellerinde dikkate alınması gereği ortaya çıkacaktır.

Belirtilen nedenlerle konsolidasyon işleminde bankalar arasında tekdüzeliğin sağlanması amacıyla konsolidasyon kapsamına alınacak farklı finansal alanlarda faaliyet gösteren bağı ortaklık, iştirak ve sınırlı iştiraklerin hesaplarının, THP ve İzahnamesindeki hangi hesaplara karşılık geleceği (örtüşme) yönünde bir anahtarın hazırlanması uygun olacaktır.

Konsolide tabloların; grubun gerçek durumunu yansıtabilmesi için konsolidasyona alınacak tüm ortaklıklar için ana ortaklığın kullandığı değerlendirme yöntemlerinin aynısı kullanılmalıdır. Bu, konsolidasyona tabi tüm kurumların finansal tablolarını yeniden düzenlemeyi dahi gerektirebilecek bir güçlüğü de beraberinde getirebilecektir. Diğer bir ifade ile, doğrusal amortisman uygulayan bir bankanın konsolidasyona tabi ortaklığı hızlandırılmış amortisman yöntemini benimsemiş ise ana ortaklık durumundaki bankanın, bağı ortaklığın yaptığı tüm işlemleri iptal edip kendi kullandığı yöntemine göre yeniden amortisman işlemlerini yapması ve bu çalışmasını kısıtlı bir süre içinde hatasız olarak tamamlaması zorunluluğu ortaya çıkacaktır. Bu durumda konsolidasyona tabi bağı ortaklığın

kendi seçimine göre ve mevzuata uygun olarak benimsediği değerlendirme yöntemlerinin değiştirilmesi, hatta bu bağlı ortaklığın bağımsız denetimden geçmiş finansal tablolarında değişiklik yapılması gerekecektir. Benzer şekilde bağlı ortaklığın yabancı para hesaplarda izlenen işlemlerini Türk Lirasına çevrilmesinde kullandığı kurların, ana ortaklığın kurlarından farklı olması durumunda da ortaklığın bağımsız denetimden geçmiş tablolarında değişiklik yapılması gerekecektir. Bütün bu muhtemel sorunlar gözönüne alınarak, bankalara bir geçiş dönemi ve yöntem seçiminde ayarlama süreci tanımak koşuluyla tedricen de olsa ana ortaklığın muhasebe politikaları, değerlendirme yöntemleri, hesap planı ve raporlama sisteminin konsolidasyona alınacak tüm kurumlarca kullanılması sağlanmalıdır.

#### **1.6. Konsolide Tabloların Yararlı Olmasını Sınırlayan Etkenler**

Konsolide tablolar birbiriyle ilişkili kurumlar topluluğunun genel finansal durumunu ve faaliyet sonuçlarını bir bütün olarak gösterirler. Bu nedenle kurumlar topluluğu sistemini tam olarak algılayabilmek için konsolide tabloların yanısıra, kurumlar topluluğunda yer alan ana ortaklık ve bağlı ortaklıkların her birinin bireysel tablolarının da incelenmesi gereklidir. Bu inceleme ile konsolide tablolarda gizlenmiş bulunan ortaklıklar arası farklarla, buna benzer diğer yanıltıcı değişiklikler belirlenebilir. Her ne kadar, tek tek tablolar sistem içi işlemleri ayırt etmez veya sistem içi kârları göstermezse de, kuruma, yabancı ve öz sermaye temin eden grupları sıraladığından, ortaklığın tek başına sahip olduğu hukuki ilişkileri açıklar.<sup>99</sup>

Konsolide finansal tablolar birden fazla kurumun varlık, borç, sermaye yapısı ve faaliyet sonuçlarını birleştirdiği için, bunların finansal analizinde elde edilen sonuçlar ve oranlar ortalama değer taşır. Nitekim durumu kötü veya faaliyeti durgun olan bir ortaklık, grup içindeki finansal bünyesi güçlü ortaklıkların etkisiyle iyi olarak görülebilir veya en azından durumlarının bozukluğu diğer ortaklıkların sonuçları arasında kaybolabilir.

---

<sup>99</sup>STEWART, Mc Mullen Yarwood; "Financial Statements Form, Analysis & Interpretation", McGraw Hill (Tx), 1979, s. 240

Yine yukarıda açıklandığı üzere, grup içindeki şirketlerin muhasebe sistemlerinin ve değerlendirme yöntemlerinin farklılığı konsolide finansal tabloların sonuçlarını saptırabilir.

Konsolide finansal tabloların değerlendirilmesinde kredi verenler ve pay sahipleri grubun parasal durumunu yanlış yorumlayabilirler. Bu özellikle kârın dağıtılabilir kâr olarak görülebilmesi olasılığında doğrudur. Gerçekten birçok ortaklığın kârı tek bir kâr gibi görülecek ve gerek gerçek yatırımcılar gerekse diğer ilgililer bunu olumlu yorumlayabileceklerdir. Ancak her bağımsız şirket kendi yönetim kurulunda kârın dağıtılma esaslarını belirleyecektir. Bu nedenle bir konsolide bilançoda kârın fazla görülmesi fazla temettü dağıtılacağı anlamına gelmeyecektir.

Yabancı ülkelerde bulunan Bağlı ortaklıkların faaliyet sonuçları da kur dalgalanmaları nedeniyle konsolide mali tablolara çok değişik şekillerde yansiyabilir.<sup>100</sup>

---

<sup>100</sup> AKDOĞAN, Nalan; TENKER, Nejat; “Finansal Tablolar ve Analizi”, Ankara 1985, s. 215-216

## SONUÇ

Bilindiği gibi Türk Bankacılık Sistemi'nde yaygın bir iştirak edinme uygulaması mevcuttur. Türk ekonomisinde çok eski dönemlerden beri kalkınmanın itici gücünün çok önemli bir bölümünü bankaların kurdukları veya sermayelerine katıldıkları, aynı zamanda kredi finansman desteği de verdikleri sanayi şirketleri ve diğer ortaklıkların üretim faaliyetleri oluşturmaktadır.

Bankaların büyük bir kısmı halen büyük grupların; holdinglerin organizasyon yapılarına dahil olmuş kuruluşlardır. Son on yıllık dönemde önemli sayıda banka, diğer bankalar ve banka dışı finansal kuruluşlara sermaye iştirakinde bulunmak suretiyle kendi çatıları altında finansal kurumlar toplulukları oluşturmuşlardır. Bu topluluklar kurumsal olarak finansal hizmet çeşitlendirmesine giderek finansal piyasalara etkin hizmet sunmak için koordineli olarak faaliyette bulunmaktadırlar. Söz konusu topluluklara dahil finansal kurumlar, yurtiçi ve yurtdışında kurulu bankalar, finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri, sermaye piyasası aracı kurumları, sigorta şirketleri, yatırım ortaklıkları ve çeşitli finansal aracılık fonksiyonlarına sahip diğer finansal kurumlardır.

Günümüzde sermaye grupları finansal piyasalar da dahil olmak üzere ekonominin tüm kesimlerine hakim olabilmektedir. Bir sermaye topluluğu içerisinde yer alan bankalar ve diğer finansal kurumlar hukuken birbirlerinden bağımsız olmalarına karşılık, bu topluluğun finansal durumunun ve faaliyet sonuçlarının bir bütün olarak görülmesi ve ele alınması; başta kamu otoritesi olmak üzere, konsolidasyona tabi topluluğun gözetim ve denetimini elinde bulunduranlar, banka ve diğer finansal kurumların denetçileri kamu kurum ve kuruluşları, tasarruf sahipleri, kredi verenler, halka ait girişimler, banka çalışanları ve bu banka ve finansal kurumlar tarafından çıkarılacak menkul kıymetlere yatırım yapmayı planlayan gerçek ve tüzel kişiler açısından bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır. Bu kişilerin, söz konusu ihtiyaçlarının karşılanması, konsolide finansal tabloların

yetkili birimlerce belirlenmiş standart ve normlara uygun olarak hazırlanması ve ilgililere ibraz edilmesi ile mümkün olmaktadır.

Özellikle birbirleriyle fon ilişkisi yoğun olan bankalar ve diğer finansal kurumların konsolide finansal tabloları, birbirleriyle ilişkilerinin arındırılmasını sağlayarak sağlıklı değerlendirme yapmaya imkan vermekte, birbirlerini finanse eden bankaların özkaynaklarının ayrı bilançolarda görülmesini sağlamaktadır.

Ekonomik gelişmenin ulaştığı boyutlar çerçevesinde günümüzde, şirketler hakkında tek tek bilgi ihtiyacının ötesinde, hukuki açıdan birbirinden bağımsız olmakla birlikte ekonomik yönden bütünlük arz eden ve tek merkezden koordine edilen şirket topluluklarının kavranmasına yönelik bilgi ihtiyacının gündeme geldiği ve pek çok batılı ülkede bu ihtiyacı karşılamak amacıyla konsolide finansal tablolara ilişkin düzenlemeler yapıldığı bilinmektedir. Aynı sürecin ülkemizde de yaşandığı, bazı kurum topluluklarının kendi iradeleriyle konsolide finansal tablolar çıkardığı, diğer taraftan kamunun da şirket grupları hakkında toplu bilgi isteği içinde bulunduğu göze çarpmaktadır.

Gayet dinamik bir endüstri olan finans sektöründe her geçen gün ortaya çıkan gereksinimler paralelinde sektörün canlılığını zedelemeksizin yapılacak etkin denetim için aşağıda sayacağımız hususların dikkate alınması yararlı olacaktır.

- Ülkemizde bankacılığa ilişkin mevzuat ve muhasebe düzenlemeleri en ince ayrıntısına kadar özel formatlara bağlanmış olmasına karşın, aynı durum banka dışı finansal kurumlar için henüz yeterli düzeyde değildir. Banka dışı kurumların da oturmuş bir tekdüzen hesap planına; defter ve kayıt sistemine sahip olmaları öncelikle kendi bireysel tablolarının, daha sonra da içinde yer aldığı grubun konsolide tablolarının anlamlılığı için zorunludur.

- Bir çok ülkede olduğu gibi bizde de bankacılığın konsolide esasa dayalı gözetim ve denetimi uygulamasına geçilmesi zorunlu olmuştur. Bu nedenle konsolide verilerin baz alındığı ve konsolide tablolara dayanan yeni oranların cari olduğu konsolide denetim uygulamasının yürürlüğe konulması gerekmektedir. Konsolide denetimin uygulamaya geçirilmesi birtakım ön koşullara bağlıdır. Bu koşullardan ilki, finansal tabloların konsolidasyonu uygulamasının, tabloları salt

toplama ve birleştirme işleminden ibaret kalmaması, buna ilave olarak “*konsolidasyon muhasebesi*”ni yürürlüğe koymaktır. Konsolidasyon muhasebesi, finansal analizin, özellikle oran analizinin tüm çeşitlerinin, konsolide verilerin baz alınarak söz konusu tablolara tatbik edilmesi anlamına gelmektedir. Bu itibarla, konsolidasyon muhasebesi ve konsolidasyon tekniklerine ait formatların bir an önce oluşturulması gereklidir

- Ana ortaklığın banka olması zorunluluğu, banka merkezli düşünme olgusunu, dolayısıyla, grubu tam olarak algılayamama sonucunu doğuracaktır. Bu nedenle ana ortaklığı banka olmayan, fakat çoğunluğunu finansal kurumların teşkil ettiği toplulukların da düzenleme kapsamına alınması ve konsolide denetime tabi olması gerekmektedir.

- Konsolidasyon için gereken bilgilerin tedarik edilmesi ve işlenmesi, ibraz süresinde gecikmelere neden olabilir. Bu nedenle konsolidasyon kapsamına giren tüm yurt içi ve yurt dışındaki bağlı ortaklıklar ve iştiraklerin ilgili bankayla ve birbirleriyle olan borç ve alacaklarının elimine edilebilmesi amacıyla mümkün olduğu ölçüde hızlı veri akışını sağlayan özel formatların hazırlanması gerekmektedir.

Gelişmekte olan ülkemizde birtakım eksiklikler olmasına rağmen konsolide finansal tabloların hazırlanması anlamında kayda değer mesafeler kaydedildiği bir gerçektir. Finansal piyasaların gelişmesine de paralel olarak önümüzdeki zaman süreci içerisinde bu eksikliklerin hızla tamamlanacağını ve finansal tabloların hazırlanması ve sunulması anlamında önemli mesafeler kaydedileceğini düşünmekteyim.

## TEZ ÖZETİ

Bankaların büyük bir kısmı halen büyük grupların; holdinglerin organizasyon yapılarına dahil olmuş kuruluşlardır. Söz konusu topluluklara dahil finansal kurumlar, yurtiçi ve yurtdışında kurulu bankalar, finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri, sermaye piyasası aracı kurumları, sigorta şirketleri, yatırım ortaklıkları ve çeşitli finansal aracılık fonksiyonlarına sahip diğer finansal kurumlardır.

Konsolide finansal tabloların amacı, topluluğun finansal durumu ve faaliyet sonuçları hakkında tasarruf sahiplerine, finansal yatırımcılara, denetim mercilerine ve ilgili diğer kişilere sağlıklı bilgi vermektir.

Ekonominin dışa açılmasıyla birlikte finansal kurumların uluslararası faaliyetlerinin arttığı gözlemlenmiştir. Bu nedenle konsolidasyon konusundaki düzenlemeleri de ihtiva eden uluslararası muhasebe normları ile Avrupa Birliği muhasebe normlarına adaptasyon gereksinimi de hızla artmıştır.

Bir çok ülkede olduğu gibi bizde de bankacılığın konsolide esasa dayalı gözetim ve denetimi uygulamasına geçilmesi zorunlu olmuştur. Bu nedenle konsolide verilerin baz alındığı ve konsolide tablolara dayanan yeni oranların cari olduğu konsolide denetim uygulamasının yürürlüğe konulması gerekmektedir.

Finansal olmayan kuruluşlar da konsolidasyon kapsamına alınmalıdır. Ana ortaklığı banka olmayan kurumlar için de düzenlemelere ihtiyaç vardır. Ayrıca konsolide tablolarda yer alan bağlı ortaklıkların mali tablolarını kimin denetleyeceği problemi çözülmelidir.

Türkiye’de konsolide finansal tabloların hazırlanması anlamında kayda değer mesafeler kaydedildiği bir gerçektir. Finansal piyasaların gelişmesine de paralel olarak önümüzdeki zaman süreci içerisinde finansal tabloların hazırlanması ve sunulması anlamında önemli mesafeler kaydedileceğini düşünmekteyim.

## **ABSTRACT**

Most of banks are in the organizational structures of large conglomerates and holdings. Financial institutions that are in these conglomerates are banks that have been established at home or abroad, leasing companies, factoring companies, capital market intermediary firms, insurance companies, investment companies and other financial institutions that function as financial intermediaries.

The purpose of financial tables is to provide health information to depositors, financial investors, regulatory authorities and other related parties by presenting assets, liabilities, incomes and expenditures and non-cash liabilities.

International activities of financial institutions have been observed to increase as the economy opens up internationally. For this reason, the necessity of adapting to European Union accounting standards and other international norms that contain regulations on consolidation has increased quickly.

As in many countries, it proved necessary to switch to consolidated supervision and regulation of banks in Turkey. For this reason, it is necessary to implement consolidated supervision, which uses consolidated data and employs new ratios that use consolidated tables. Implementing consolidated supervision has a few prerequisites.

Non-financial institutions should also be included in the context of consolidation. There is a need for regulations for institutions that are not mainly owned by banks. In addition, the problem of who will supervise the subsidiaries that are included in consolidated tables must be solved.

In Turkey, significant progress has been made in preparing consolidated financial tables. As financial markets develop in the future, I think we will quickly make progress in terms of preparing financial tables in the process.

## KAYNAKÇA

### 1. Kitaplar

ALTUNBAŞ YeneI, SARISU Ayhan, “Avrupa Birliği Sürecinde Türk ve Avrupa Bankacılık Sistemlerinin Karşılaştırılması”, Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, No: 200, İstanbul 1996

AKDOĞAN, Nalan; TENKER, Nejat, “Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri”, Lebib Yalkın Yayınları, 5. Baskı, İstanbul 1997.

AKGÜÇ, Öztin, “Batı Avrupa Ülkelerinde Bankacılığın Denetim ve Gözetimi”, İSO Araştırma Dairesi Yayın No: 10, İstanbul 1982

AKGÜÇ, Öztin, “Finansal Yönetim”, Muhasebe Enst. Yay. No: 63, 6. Baskı, Avcıol Basım - Yayın, Kasım 1994 İstanbul.

ATAMAN, Ümit, HACİRÜSTEMOĞLU, Rüstem, “Muhasebe ve Finans Bilgileri” Türkmen Kitapevi, İstanbul 1999.

ATAMAN, Ümit, “Şirketler Muhasebesi”, Türkmen Kitapevi, İstanbul 2000.

DEMİR, Ahmet, “Tekdüzen Muhasebe Sistemi”, 6. Baskı, Çağdaş Yay., İstanbul 2006.

DEMİR, Ahmet, “Mali Tablolar ve Uygulaması” 3. Baskı, Çağdaş Yay., İstanbul 1997.

DURMUŞ, A. Hayri, “Mali Tablolar Tahlili”, İstanbul 1981

DURMUŞ, A. Hayri, “Uluslararası Muhasebe Standartları” Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği Yayını No: 7 İstanbul 1992

ERDOĞAN, Murat, “Finansal Muhasebe”, Beta Yay. İstanbul 2002.

EROL, Ahmet, “Finansal Kurumların Denetim ve Vergilemesi” Yaklaşım Yay., Ankara 2000.

GÖNENLİ, Atilla, “Finansal Tablolar”, İstanbul 1979

GÜCENME Ümit, Uluslararası Muhasebe’de Teknik Sorunlar, Marmara Kitapevi, İstanbul 1999.

GÜVEMLİ, Oktay, “Kurumlar Topluluğunun Muhasebe, Finansman, Vergi ve Ticaret Hukuku Açısından Yönetimi”, M.Ü. Nihad Sayar Eğitim Vakfı Yayın No: 451/684 İstanbul 1993

NOBES, Cristopher; PARKER, Robert, “Comparative International Accounting”, Philip allan Publisher Ltd., s.333, Britain, 1983

ÖZER, Mevlüt, “Denetim Standartları, Teknikleri, Yöntemleri ve Denetim Delilleri Cilt 1-2”, 1. Baskı Özkan Matbaacılık, Ocak 1997 Ankara

PEKİNER, Kamuran, “İşletme Denetimi”, 5. Baskı İstanbul 1988

SEIDLER, Lee J., “Technical Issues in International Accounting, Multinational Accounting”, A Research Framework for the Eighties, UMI Research Press, Michigan, 1981, s.43.

SEVİLENGÜL, Orhan, “Banka Muhasebesi”, Gazi Büro Kitabevi 1. Baskı Ankara 1997.

TENKER, Nejat, “Finansal Muhasebe” Gazi Kitapevi 2. Baskı, Ankara 1999.

UYAR, Aydın, “Temel analiz Bilanço Teknikleri” Beta Yay., İstanbul 2001.

YAZICI, Mehmet, “Muhasebe bilim Ögeleri”, Çağlayan Kitapevi, İstanbul 2001.

## 2. Rapor Ve Tezler

ARAT, M. Emin, "Holdinglelerde Finansal Tablolar Tahlili", M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul, 1985

ARTHUR ANDERSEN, "Bankacılara Konsolidasyon Seminer Notları", İstanbul, 26 Haziran 1997

AVCI, Özcan, "Bankalarda Mali Tabloların Konsolidasyonu ve Konsolide Mali Tabloların Denetimi" Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanları Kurulu Yeterlilik Etüdü, İstanbul, 2000.

AYGÖREN, Fatih, "Çokuluslu Şirketler ve Holdinglerde Mali Tabloların Konsolidasyonu" Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanları Kurulu Yeterlilik Etüdü, İstanbul 2002.

DELİKANLI, İhsan Uğur, "Bankaların Kamu Otoriteleri İle Mali İlişkileri, Mali Yükümlülükleri ve Bunların AB Uygulamaları İle Karşılaştırması", Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulu Yetki Etüdü, Ankara 1996.

European Central Bank, "Mergers and Acquisitions Involving the EU banking Industry / Facts and Implications", December 2000.

GÜRDAL, Kadir, "Muhasabe Standartları Yönünden Finansal Tabloların Konsolidasyon İlkeleri ve Uygulamaları" Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara 2001

KILINÇ, İlker, "Bankalarda Bilanço ve Gelir Tablosu (Yurtiçi, Yurtdışı ve Serbest Bölge) Konsolidasyonu", Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanları Kurulu Yeterlilik Etüdü, İstanbul 1999.

KORHAN, Mustafa, "Banka Mali Tablolarının Konsolide Esasa Göre Hazırlanması Hakkında Basit Rapor", R-14, İstanbul 1991

SARAÇ, Naim, "Temel Mali Tabloların Konsolidasyonu", Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1996

TÜRKER, Murat, "Bankacılık Sisteminde Mali Tabloların Konsolidasyonu Ve Denetimi", T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulu Başkanlığı Yetki Etüdü, Ankara 1997.

ÜNAL, Orhan, “Konsolide finansal tabloların düzenlenmesi ulusal ve uluslararası uygulamaların karşılaştırılması”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2002.

### 3. Makaleler

BAYRAK Ahmet, “Tam Yükümlü Şirketler Topluluğunda Kar ve Zararların Birleştirilmesi”, Vergi Dünyası Dergisi, Temmuz, 1992

BEKTORE, Sabri, Konsolide Bilançolar, EİTİA Dergisi, Sayı, 1.,Eskişehir1975, S.13

ÇELEBİCAN, Gürgân, “Avrupa Birliği'nde Konsolidasyona Dayalı Gözetim ve Denetime İlişkin Yeni Düzenleme”, Bankacılar Dergisi Temmuz 1994

ÇELİK Selim Güray, “Mali Bünyesi Problemlili Bankalara Yönelik Düzenlemelerin Etkinliği”,Active Dergisi, Ağustos 2000.

ERSOY, Ayten, Uluslararası Muhasebeye göre Ticari Birleşmeler ve Konsolidasyon Uygulamaları, Yaklaşım Dergisi, Sayı 137, Mayıs 2004.

KAPLAN Hayrettin - TURHAN M. İbrahim, Sermaye Yeterliliği Yeterli mi?, Aktive Dergisi, sayı.7

ÖZEROĞLU M.Nejat, “Bankacılıkta Holdingleşme Sürecinde Yaşanan Değişim”, Aktive Gazetesi, Temmuz 2000

SELVİ, Yakup, YILMAZ, Fatih, “SPK Konsolidasyon Tebliği'nin İncelenmesi ve Örnek bir Uygulama” Mali Çözüm, Sayı: 59, Mayıs-Haziran 2002.

SMITH, David Roe., Konsolidasyonda İlkeler ve Sorunlar, (Çev.: SÜRMEİLİ, Fevzi), 10. Uluslararası Muhasebeciler Kongresi, 1972, Sidney, Avustralya, s.104.

SÜRMEİLİ, Fevzi, Ana Şirket İle Bağlı Şirket arasındaki Bilanço: Konsolide bilanço, Eskişehir İTİA Dergisi, Cilt IX, Sayı 2, Haziran 1973, s.181

TÜRKER, Murat, “Finansal Kurumlar topluluğunda Mali Tabloların Konsolidasyonu ve “Konsolide Denetim” Olgusu”, Active, Sayı 13, Temmuz 2000.

ÜNLÜ, Özen Özden, “Finansal Konsolidasyon ve Türk bankacılık Sektörü”, Vergi dünyası, Sayı 247, Mart 2002.

#### **4. İlgili Mevzuat**

5411 Sayılı Bankalar Kanunu, 01.11.2005 Tarihli ve 25983 mükerrer sayılı Resmi Gazete.

BDDK, “Muhasebe Uygulama Yönetmeliğine İlişkin 15 Sayılı Konsolide Mali Tabloların Düzenlemesi Bağlı Ortaklık, Birlikte Kontrol Edilen Ortaklık ve İştiraklerin Muhasebeleştirilmesi Standardı Hakkında Tebliğ” 22.06.2002 tarih ve 24793(Mükerrer) sayılı Resmi Gazete..

BDDK, “Bankaların Kuruluş ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmeliği”, 27 Haziran 2001 tarih ve 24445 sayılı Resmi Gazete

BDDK, “Muhasebe Uygulama Yönetmeliği”i, 22 Haziran 2002 tarih ve 24793 mükerrer sayılı Resmi Gazete, m.

BDDK, “Muhasebe Uygulama Yönetmeliğine İlişkin 6 Sayılı Tebliğ, Banka Birleşme ve Devirleri ile Bankalarca İktisap Edilen Ortaklıkların Muhasebeleştirilmesi Standardı”.

BDDK “Muhasebe Uygulama Yönetmeliğine İlişkin 1 Sayılı Tebliği, Finansal Araçların Muhasebeleştirilmesi Standardı”, 22.06.2002 tarih ve 24793(Mükerrer) sayılı Resmi Gazete.

BDDK, “Bankalarca Uygulanan Tekdüzen Hesap Planı ve İzahnamesi”, 22.06.2002 tarih ve 24793(Mükerrer) sayılı Resmi Gazete.

BDDK, “Bankaların Finansal Tablolarının Düzenlenmesine İlişkin Tebliğ” 8 Kasım 2006 tarih ve 26340 sayılı Resmi Gazete.

TMSK, “Konsolide ve Bireysel Finansal Tablolara İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 27) Hakkında Tebliğ. Sıra No: 11”, 17 Aralık 2005 tarih ve 26026 sayılı Resmi Gazete.

TMSK, “İştiraklerdeki Yatırımlara İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 28) Hakkında Tebliğ, Sıra No: 12”, 27.12.2005 tarih ve 26036 sayılı Resmi Gazete.

TMSK, “İş Ortaklıklarındaki Paylara İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 31) Hakkında Tebliğ, Sıra No: 14”, 31.12.2005 tarih ve 26040 sayılı Resmi Gazete.

TMSK, “Finansal Tabloların Hazırlanma ve Sunulma Esaslarına İlişkin Kavramsal Çerçeve Hakkında Tebliğ Sıra No:1”, 16.01.2005 tarihli ve 25702 Sayılı Resmi Gazete.

TMSK, “Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun Çalışmalarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”, 16 Mart 2004 tarih ve 25404 sayılı Resmi Gazete.

TMSK, “Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlamaya İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 29) Hakkında Tebliğ Sıra No:16”, 31.12.2005 tarih ve 26040 sayılı Resmi Gazete.

Vergi Usul Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 30.12.2003 tarih ve 25332 sayılı Resmi Gazete.